

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Hana Šuligoj

Fotografija Aylana Kurdija kot ikonična fotografija

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Hana Šuligoj

Mentor: doc. dr. Ilija Tomanić Trivundža

Fotografija Aylana Kurdija kot ikonična fotografija

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

HVALA

... Mami, lektorici ne le diplomske naloge temveč tudi mojega življenja, ki me je naučila, da se ob vejice in težave ne spotikam, ampak se jih trudim premagovati.

... Njemu, za vse poslane utrinke, ko sem jih najbolj potrebovala.

... ostalim članom Družine, ki so razumeli mojo odsotnost in živčne dni ter mi bili v oporo.

... mentorju, doc. dr. Iliji Tomaniću Trivundži, za vse pogovore, usmeritve, napotke in predloge, brez katerih diplomska naloga v takšni obliki ne bi obstajala.

Fotografija Aylana Kurdi kot ikonična fotografija

Fotografija sirskega dečka Aylana Kurdi, ki ga je Sredozemsko morje naplavilo na turško obalo septembra 2015, je bila že nekaj ur po nastanku deležna burnega odziva javnosti. V diplomski nalogi želim s pomočjo komunikološke literature in teorije Roberta Harimana in Johna Louisa Lucaitesa o ikonični fotografiji raziskati, zakaj je ravno ta podoba izstopila iz množice drugih. Prvi del naloge tako temelji na utemeljevanju specifične moči fotografije, ki lahko prestopi okvire in postane ikona določenega obdobja. Namen drugega dela diplome, ki je empirične narave, je na konkretnem primeru preveriti teorijo o ikoničnosti. Kot protiutež teoriji sem opravila devet intervjujev s simpatizerji neprofitne organizacije in njene Facebook strani Slovenija Zavaruj Meje. Slednjo namreč vodi prepričanje, da so migranti grožnja »naši kulturi«, kar je v nasprotju z izbrano fotografijo in njenim ikoničnim potencialom. Fotografija nanje ni imela večjega vpliva, saj so odločnega mnjenja, da so tovrstne fotografije le del medijske propagande, ki prikriva, popači in zamlči širšo sliko tako imenovane »begunske krize«.

Ključne besede: ikonična fotografija, sirski deček, Aylan Kurdi, moč fotografije, Slovenija Zavaruj Meje.

The Photograph of Aylan Kurdi as Iconic Photograph

The photograph of drowned Syrian boy named Aylan Kurdi, who was photographed in September 2015 on the Turkish coast, stimulated a strong public response just a few hours after it was taken. The first goal of the following thesis is to research why this photo gained such a response. The answer is grounding on communication literature and theory of iconic photography Robert Hariman in John Louis Lucaites. The first part of thesis is based on substantiating the specific power of photograph, which is able to overcome the frame and become the icon of specific era. The aim of the second part, which is consisted of empirical research, is testing the theory on specific case study. As a counterweight I have done nine interviews with sympathizers of non-profit organization and its Facebook page Slovenia Protect Your Borders (Slovenija Zavaruj Meje). It is driven by believe that migrants represent a threat for "our culture", which is the polar opposite of the chosen photograph and its iconic potential. The image did not have a big impact on them. The interviewees are convinced that those kinds of photographs are part of disguising and disfiguring media propaganda which goal is hiding the bigger picture of so called "refugees crisis".

Keywords: iconic photograph, Syrian boy, Aylan Kurdi, the power of photography, Slovenia Protect Your Borders.

KAZALO

1 Uvod	7
2 Medijski diskurzi in »begunska kriza«.....	8
3 Fotonovinarstvo/Fotožurnalizem	10
4 Ikonične fotografije	12
4. 1 Lastnosti ikoničnih fotografij	13
4. 2 Reprezentacija zgodovinsko pomembnih dogodkov	15
4. 3 Prepoznavnost ikoničnih fotografij in performativna vodila.....	17
4. 4 Emocionalno poistovetenje in odgovor občinstva.....	17
4. 5 Reprodukcijske druge medijske platforme, žanre ali teme.....	19
5 Študija primera: fotografija Aylana Kurdi	21
5. 1 Fotografije s turške obale Bodrum	21
5. 2 Upravičenost do objave	23
5. 3 Fantku je ime Aylan Kurdi	26
5. 4 Reprodukcijske originalne fotografije.....	29
5. 5 Spremembe, ki jih je prinesla fotografija	32
5. 5. 1 Emigranti/Begunci	32
5. 5. 2 Primer z Norveške.....	34
6 Študija primera: Facebook stran Slovenija Zavaruj Meje	35
6. 1 Utemeljitev izbora intervjuvancev in raziskovalne metode	36
6. 2 Analiza intervjujev	37
7 Sklep.....	46
8 Literatura	49
PRILOGA A: VPRAŠANJA ZA INTERVJU	53
PRILOGA B: INTERVJUVANEC A	56
PRILOGA C: INTERVJUVANKA B.....	61
PRILOGA Č: INTERVJUVANEC C	67
PRILOGA D: INTERVJUVANEC Č	72
PRILOGA E: INTERVJUVANEC D	77
PRILOGA F: INTERVJUVANEC E.....	82

PRILOGA G: INTERVJU VANEC F	87
PRILOGA H: INTERVJU VANEC G	91
PRILOGA I: INTERVJU VANEC H	97

KAZALO FOTOGRAFIJ IN GRAFOV

Graf 5. 1: Difuzijski graf	22
Graf 5. 2: Kako lahko posamezna podoba spremeni debato o migracijah	33
Fotografija 5. 1: The Terror of War	24
Fotografija 5. 2: Aylan Kurdi	26
Fotografija 5. 3: How His Story Should Have Ended	30
Fotografija 5. 4: God Be With You, Little Angel	30
Fotografija 5. 5: Do You See it Now?	31
Fotografija 5. 6: Tribute: People lay on the beach in Rabat	32
Fotografija 6. 1: Facebook stran Slovenija Zavaruj Meje	35
Fotografija 6. 2: Begunci na slovenski meji	40
Fotografija 6. 3: Nigel Ferage z anti-migrantskim posterjem	42
Fotografija 6. 4: Aylan Kurdi v SZM	43

1 Uvod

Septembra 2015 so tako medije kot družbena omrežja začele preplavljali fotografije, ki so dokumentirale prihajanje beguncev v Slovenijo. Fotografi so odhajali na mejo in v svoje objektivne ujeli izredna stanja, o katerih se je do tedaj govorilo le iz oddaljenih držav. Kriza je tako dobila svojo podobo, imena in obraze. Kot ljubiteljica fotografije sem fotogalerije medijev in fotografov pregledovala zaradi želje po informacijah in zaradi iskanja fotografskih presežkov. V nasprotju s širokim medijskim vizualnim poročanjem, je profile posameznikov na družbenem omrežju Facebook preplavila le ena pretresljiva podoba. Fotografija, ki je prikazovala truplo begunskega fantka na obali, je zmotila javnost in ta je svoje občutke izražala tako, da je fotografijo ponovno objavila na svojem družbenem profilu in ji dodala besede sočutja. Ob tem se mi je postavilo vprašanje: zakaj ravno ta fotografija? Od tu izvira prvo raziskovalno vprašanje diplomske naloge z naslovom *Fotografija Aylana Kurdija kot ikonična fotografija*.

Naloga je razdeljena na pet poglavij. Nadaljuje se z drugim poglavjem, ki uokviri in umesti »begunsko krizo« v medijski diskurz. Sledi mu sekcija o fotonovinarstvu, kjer je obravnavana njegova razpetost med dokumentarizmom in tistimi fotografijami, ki razvijejo dodatno vrednost. V četrtem poglavju tako predstavim teorijo o ikonični fotografiji, ki temelji na teoretikih Robertu Harimanu in Johnu Louisu Lucaitesu. Ta poglavja so temelj za peto poglavje, ko se obrnem na izbrano fotografijo Aylana Kurdija in s pomočjo teorije in raziskav raziskujem njeno ikoničnost. Na ta način tudi odgovorim na prvo raziskovalno vprašanje *Kaj je specifična moč te podobe in kaj je razlog za nastanek njenih reprodukcij?* Zadnja točka tega dela predstavlja empirični del, v katerem s kvalitativno raziskovalno metodo preverjam teorijo o ikoničnosti v praksi. Za fokusno skupino sem izbrala člane Facebook strani Slovenija Zavaruj Meje in z njimi opravila intervjuje. Stran je neprofitna organizacija, ki skuša s svojimi vsebinami ustvariti krog občinstva in tako »ohraniti svojo kulturo, mir ter varnost naših otrok« (SZM 2015). Zaradi politike in diskurza strani sem predpostavljala, da bodo intervjuji popolna protiutež teoriji, oziroma da predstavljajo najboljšo podlago za njeno preverjanje. S pomočjo opravljenih intervjujev si tako odgovorim na drugo raziskovalno vprašanje *Ali člani skupine »Slovenija Zavaruj Meje« tudi v fotografiji Aylana Kurdija vidijo begunce kot grožnjo?* Nalogo zaključim s sedmim poglavjem, ki predstavlja sklep. Tu so predstavljene relevantne ugotovitve, odgovor na raziskovalni vprašanji in podana razmišljanja o morebitnem nadaljnjem raziskovanju.

2 Medijski diskurzi in »begunska kriza«

Mediji so še vedno ena glavnih figur pri ustvarjanju zgodb, ki jih prek uredniških mehanizmov izberejo iz kompleksnega dogajanja doma in po svetu. V javnost pošiljajo poročila, ki vsebujejo informativna sporočila, zgodbe, vrednote, ideologije, prepričanja in posledično imajo sposobnost vplivanja na ljudi in njihovo razmišljanje o resničnosti, onkraj lastnega dosega. Da se izognemo pretiravanju o edinstveni vlogi medijev, je bolje, da o njih govorimo kot o neke vrste pomočnikih, ki pripomorejo k sestavljanju določene verzije realnosti (Gamson in drugi 1992; Den Bulck 1999; Macdonald 2003).

Pri svojem poročanju oblikujejo svojevrstno medijsko sfero, v kateri je pomemben izbor kot tudi ne-izbor določenih novičarskih virov (Pajnik v Kogovšek Šalamon in Bajt 2016, 65). Organizacija novic ima namreč velik vpliv na to, kaj bo občinstvo smatralo kot bolj ali manj pomembno. Takšno uokvirjanje uravnoteži napetost med strukturo in politiko medijev, a obenem daje gledalcem že predelane in izbrane novice. Idealni medijski sistem bi sicer moral svojemu občinstvu zagotavljati koherenten občutek za širše družbene sile, ki vplivajo na vsakdanje življenje in obenem širiti aktivno sodelovanje državljanov (Gamson in drugi 1992).

Pri medijskem poročanju igra pomembno vlogo uporaba medijskega diskurza, ki poleg uokvirjanja ključno vpliva na način branja medijskih novic. Diskurz lahko po Macdonaldovi (2003) definiramo kot »sistem komunikacijskih praks, ki so sestavni del širših družbenih in kulturnih praks in ki pripomorejo pri sestavi specifičnih okvirov razmišljanja« (Macdonald 2003, 1). Pri oblikovanju diskurzov se pogosto vplete ideologija, interesi lobijev in politikov. Ko se diskurzi nanašajo na tujce, pride do binarnega in manjvrednega ločevanja med »nami« in »drugimi«. Medijski diskurzi to nasprotovanje in ločevanje navadno le še podpirajo in širijo. Kot ugotavlja Macdonaldova, je ena od značilnosti zahodnega evropskega diskurza njegova redukcija, ki poudarja drugačnost in prakse »drugih«, ki se močno razlikujejo od modernih oblik zahodne civilizacije (Macdonald 2003, 28–173).

Slednje se je v praksi pokazalo tudi v slovenskem medijskem diskurzu v času »begunske krize«, ki svojega začetka seveda ni imela v letu 2015. Začela se je že mnogo prej, a dejstvo je, da je evropsko medijsko pozornost nase priklicala šele takrat, ko se je začela približevati evropskim tlom. Ljudje so zapuščali domove Sirije in drugih okoliških držav, saj na tistih območjih divjajo nemiri, vojne, nasilje, države propadajo, nastajajo družbene katastrofe ... Po tako imenovani »balkanski poti« skušajo ti ljudje doseči boljše življenje, kot obljubljeno

državo pa vidijo Nemčijo in države Severne Evrope. Slovenija je na tej poti pomenila državo prehoda, saj je le peščica migrantov prosila za azil. Zaradi politike sosednjih držav je na slovensko mejo od sredine septembra do začetka januarja prišlo skoraj 400.000 migrantov. Medtem je vlada spreminjala načrte, kako se z dogodki na meji soočiti. Prvotni humanitarni način sprejemanja migrantov se je prelevil v policijske akcije, v varovanje meje z vojsko, s postavljanjem bodeče žice in z zapiranjem meja. Kasneje je bila sprejeta politika humanitarnega koridorja, s katerim se je ljudem omogočalo vstop v državo brez dokumentov, nudilo osnovne potrebščine in hrano ter možnost nadaljevanja poti prot Avstriji. Politiki niso spreminjali le svojih odločitev, temveč tudi uporabljeno retoriko. Slednja je še avgusta lanskega leta v ospredje postavljala humanitarni aspekt in ponujanje pomoči migrantom. Z njihovim dejanskim prihodom pa se spreobrnila v retoriko varovanja ljudi in državnih interesov (Kogovšek Šalamon in Bajt 2016, 7–9).

Medijsko poročanje, ki smo ga lahko spremljali v slovenskih medijih v času poročanja o »begunski krizi«, bi lahko primerjali s spektaklom in poročanjem s kriznih območij naravnih katastrof. Uporabljena medijska retorika je pripomogla k rasti intolerance in strahu znotraj slovenske javnosti. Večina medijskih produktov je namreč le ponavljala in prevzemala diskurz političnih elit ter na ta način migrante uokvirjala kot grožnjo Evropski uniji in kot krivce za krizo. V tem primeru lahko po Habermasu govorimo o »refevidalizaciji javnosti«, saj smo bili priča predstavljanju elit in njihove moči prek množičnih medijev, katerih pasivno občinstvo naj bi bili državljani. Habermasova ideja se nadaljuje v procesih mediatizacije družbe, kjer politika prodira v medije in obratno. To prehajanje uniči idejo medijev kot javne sfere preudarka, saj ni prisotnega kritičnega odražanja in vključevanja alternativ. Faktografsko poročanje o čistih dejstvih in objektiviziranje realnosti lahko privede le do neurejene slike realnosti, ki je daleč od orientacij, katere naj bi bili mediji dolžni ponuditi javnosti (Pajnik v Kogovšek Šalamon in Bajt 2016, 63–69).

Podobni medijski diskurzi se oblikujejo tudi v drugih evropskih medijih, ko gre za poročanje o migrantskih ukrepih Evropske unije. Slednja je pogosto prikazana kot aktivna reševalka in glavni vir pomoči pasivnim migrantom, četudi je njena politika naravnana k zaježitvi ilegalnega priseljavanja. Ravno to nadzorovanje je zopet vir strahu Evropejcev pred migranti. Temu doda svojo noto pogosto uporabljena metafora »trdnjava Evropa«, ki preprečuje vdor tujega. Tovrstni diskurzi temeljijo na domnevah in anticipaciji, saj ima le redko kdo neposreden stik s tovrstnimi situacijami. Po drugi strani pa mora migracijska grožnja biti vedno prisotna, saj napaja identiteto politične skupnosti (Banjac 2009).

3 Fotonovinarstvo/Fotožurnalizem

»Photojournalism is the best excuse to be curious and to fulfill that curiosity.

It is somehow a free path to tell the world what is happening.«

Paolo Woods v Steel, Photojournalism

V času 2. svetovne vojne so bili postavljeni temelji za fotoreporterstvo in fotonovinarstvo, saj se je od takrat naprej fotografe pošiljalo na »vroče točke« dogajanja (vojne, napadi, izgredi, protesti ...) in tako naredilo vidno, kar je bilo do takrat prikrito, nepoznano in pozabljeno (Griffin 1999, 124–136).

Znotraj medijskega poročanja igra fotonovinarstvo ali fotožurnalizem svojevrstno vlogo, saj nosi v sebi obljubo za uspešno demokracijo. Večina občinstva ga namreč obda z določeno vrsto avre in neposredno enači z realnostjo, ki je dostopna iz domačega naslanjača (Griffin 1999; Hariman in Lucaites 2007). Fotografija je simbol, ki govori v jeziku, ki se ga naučimo zgodaj v odrasčanju in ki je obenem jezik vseh nacionalnosti in starosti. Na ta način ustvari vizualno javno sfero, ki povezuje javnost preko skupnega akta gledanja (Haine v Trachtenberg in Weinstein Meyers 1980, 111; Hariman in Lucaites 2007).

Od svojega začetka je fotonovinarstvo kraj nenehnega boja med fotorealizmom kot vizualnim dokazom na eni strani ter obredno vrednostjo in povečevanjem na drugi strani, »kjer lahko postanejo fotografije močni pripovedovalni emblemi, ki so bolj simbolični kot opisni« (Griffin 1999, 148).

Funkcijo fotografije kot vizualen dokaz bi lahko primerjali s sobo v Panoptikumu Jeremyja Bentham. Bil je neke vrste tehnologija opazovanja, osebne treninga in obenem aparat resnice, ki je ustvarjal dokumentacijo, arhiv, bil orodje znanja, sistem shranjevanja informacij in reševanja. V tej bolj ali manj agresivni problematiki postane kamera instrument nove disciplinarne moči. Tehnike dokumentiranja, njihovo zbiranje in vstop individualnega v dokumentarno področje pripadajo zgodovini disciplinarne prakse (Tagg 2010, 16–29).

Druga stran fotografij se nanaša na podobe, ki so »najbolj vzdržljive« in »ki zlahka predstavljajo same sebe kot simbole kulturnih in nacionalnih mitov« (Griffin 1999, 123). Ta pol fotografije lahko postane simboličen, saj nosijo podobe v sebi potencial, da postanejo glavni simboli za oblikovanje načina spominjanja zgodovine. S tem sicer generalizirajo vtise

dogodkov, še posebej v retrospektivi. Tiste podobe, ki premagajo test časa, so močne v lastni resnici in ostanejo v spominu za vedno. Pri tako pomembnih fotografijah je vedno prisoten konflikt med fotografijo kot dokumentom (fotografski realizem) in fotografijo kot estetsko obliko. »Določene fotografije postanejo rutinski simboli krajev, dogodkov, kultur, obdobj in pogosto se zgodi, da odvržejo karkoli specifičnega glede zgodovinske vsebine in namesto tega prevzamejo relativno lahke emblemične funkcije kot pokazatelji kulturnih prepričanj« (Griffin 1999, 123–150).

Vsaka fotografija torej zaradi svojih nasprotujočih si funkcij cilja na enega od sledečih polov: »fotograf kot prerok ali kot priča, fotografija kot izražanje ali kot reportaža, teorija imaginacije (in notranje resnice) ali teorija empirične resnice, čustvena ali informativna vrednost, metaforični pomen ali metonimija« (Sekula v Burgin 1982, 85–108). Kateri pol bo fotografsko sporočilo vsebovalo, je definirano prek konteksta, v katerem se prepletajo asociacije z drugimi teksti.

Trenutno medijsko okolje kaže na hitro širitev polja vizualne kulture, posledica tega pa je dominanca pretoka fotografij in vizualnih tehnologij. Potrebno je izpraševanje vizualnih materialov, ki premeščajo meje medijev in ustvarjajo pomen, ki leži izven podob specifičnih kultur (Andén-Papadopoulos 2008).

Fotografije osvetlijo določene vloge in odnose ter posledično tako zasenčijo druge. Fotonovinarstvo je ravno zaradi tega lahko vir za razmislek o občutkih, ki so nujni za povezavo ljudi kot državljanov. Obenem so lahko motivacija za poistovetenje in participacijo v različnih oblikah kolektivnega življenja. Zaradi svoje (vse)prisotnosti predstavljajo vire za razmislek in občutja, ki niso zapisana v normah zahodnih družb. Vizualne prakse niso grožnja praktičnemu sklepanju ali le okrasne naprave tekstom. So zagotovilo za ključne družbene, emocionalne in mnemične materiale, ki tvorijo politično identiteto, državljansko izobrazbo, družbeno znanje in dejanja, ki temu sledijo (Hariman in Lucaites 2007, 12–17).

Fotografija primarno deluje tako, da aktivira in upravlja z občutji ranljivosti in dolžnosti, ki so pogosta v liberalno-demokratski kulturi. Gre za prereze družbenega življenja preko leče fotonovinarstva, ki vidi svet v čustvenem scenariju in tako vedno znova povezuje svobodnega posameznika z demokratično javnostjo. Zaradi te lastnosti lahko postane fotografija najmočnejša podoba demokratične solidarnosti v vizualni kulturi (Hariman in Lucaites 2007, 60–302).

4 Ikonične fotografije

»In fact, of course, the image is always too big and too small for its frame, saying less than is wished for and more than is wanted.«

Tagg, The Disciplinary Frame

Fotografiji, ki spodbudi čustva, ki je vzdržljiva, ki postane simbol, po katerem si občinstvo zapomni neko obdobje, pravimo ikonična fotografija. Podoba matere s tremi otroki v času velike gospodarske krize v Ameriki, fotografija gole vietnamske deklice, ki v grozi teče pred napalmom, kitajski moški, ki stoji pred tankom na Tiananmen trgu, so le nekateri zgodovinski primeri ikoničnih fotografij, ki jih večina posameznikov prepozna ali pa je zanje vsaj slišala (Shifman 2014, 347).

Ne glede na okoliščine imajo lahko te fotografije učinek, da stojijo nad valovanjem novic, podatkov, definicij in raziskav. Imajo več kot le dokumentarno vrednost, saj predstavljajo velike vzorce zgodovinskih dogodkov. Avra, ki prepleta zgodovino, človeštvo in nove možnosti, jim daje sveto podobo sekularne družbe (Hariman in Lucaites 2007, 1–2).

Po definiciji glavnih dveh teoretikov ikonične fotografije, Roberta Harimana in Johna Louisa Lucaitesa (2007 in 2009), gre za ustaljeno kategorijo fotografije v fotonovinarstvu. Uporablja se jo za prikaz »tistih zgovornih trenutkov, ki so deležni tako kritičnih priznanj kot popularnega čaščenja« (Hariman in Lucaites 2009, 4). Medijska pokritost, kot pomemben zgodovinski trenutek, lahko navadno fotografijo prelevi v "odločilno podobo" ali ikono. Slednja lahko postane primarni pokazatelj dogodka, ki se kot tak tudi ohrani v javnem spominu (Hariman in Lucaites 2009, 4).

Ikonične fotografije avtorja definirata kot »fotografske podobe (v tiskanem, elektronskem ali digitalnem mediju), ki:

1. imajo prepoznavnost,
2. razumemo jih kot reprezentacije zgodovinsko pomembnih dogodkov,
3. spodbudijo močno emocionalno identifikacijo ali odgovor,
4. so reproducirane skozi druge medijske platforme, žanre ali teme« (Hariman in Lucaites 2009, 4).

Tovrstne fotografije se jemlje kot umetniški dosežek znotraj medijev, zato morajo biti sestavljene iz znanih umetniških vzorcev. Vir jim predstavljajo zbirke motivov, stili in temeljne vrednote kulture vizualne umetnosti. Ikonične fotografije so refleksiven, umeščen in estetsko označen primer »restavriranega obnašanja«, ki je predstavljen javnosti (Hariman in Lucaites 2009, 4–5).

Ljudje ne poznajo okoliščin in številnih podrobnosti o nastanku ikonične fotografije (npr. datuma, lokacije posnetka, imena sodelujočih, originalni medij izvora, ime fotografa ...). Prav tako se ne posveča velike pozornosti profesionalnim vrednotam fotografske umetnosti (resolucija fotografije, pravila zlatega reza ali pravilo tretjin, ali je fotografija barvna ali črno-bela ...). Gre namreč za javno obliko umetnosti, katere vrednost je veliko bolj simbolična kot pa referenčna (Hariman in Lucaites 2007, 6).

Hariman in Lucaites navajata pet vektorjev vpliva, ki so za ikonično fotografijo pomembni: »reprodukcija ideologije (nabor prepričanj, ki predstavlja družbeno ureditev, kot da je naravna ureditev, asimetrične odnose, kot da so vzajemno koristni, in avtoriteto kot samoumevno), sporočanje družbenega vedenja, oblikovanje kolektivnega spomina in državljanstva ter zagotavljanje figuralnih virov komunikacijskih dejanj« (Hariman in Lucaites 2007, 9). Vpliv izhaja iz kompleksnih odnosov med formalnimi značilnostmi podobe, njenim kroženjem znotraj medijev in raznimi prisvojitvami različnih akterjev. Vse to se dogaja znotraj bogatih intertekstov podob, govorov, komentarjev in drugih vsebin (Hariman in Lucaites 2007, 9).

4. 1 Lastnosti ikoničnih fotografij

Da se ikonične fotografije lahko dvignejo nad ostalimi dosežki javne umetnosti, morajo izpolniti določena pričakovanja. Njihova prva lastnost je **estetsko poznavanje**, saj morajo biti sestavljene iz vzorcev umetniškega oblikovanja. Izvirajo iz podob in idej o vojni in miru, revščini in distribuciji dobrin, državljskih dolžnostih, osebnih željah ter drugih neizbežnih situacijah vsakdanjega življenja. Ikonične fotografije so torej trenutki vizualne zgovornosti, ki ni nikoli dosežena prek umetniškega eksperimentiranja, temveč prek temeljnih konvencionalnih materialov (Hariman in Lucaites 2007, 29–30).

»Photographs function as performances, but they need not be staged.«

Hariman in Lucaites, Ritualizing modernity's gamble

Doseči apel občinstva, pomeni delovati na način **državlanskega nastopanja**. Najmočnejša sorodnost med ikonično fotografijo in nastopanjem leži v samem mehanskem mediju, saj ustvari neosebni posnetek realnosti. Tega je mogoče reproducirati in razširiti na številne načine. Ravno ta odvisnost od mehanske reprodukcije daje fotografiji svojo povezavo z živim nastopanjem, s katerim si deli pogoje in obliko ponavljanja. Poleg tega je fotografija del družbe, kjer predstavlja medij, ki je že sam po sebi performativni ritual (Hariman in Lucaites 2007, 30–34).

Poleg tega mora biti ikonična fotografija odprta številnim, pogosto tudi protislovnim ali neskladnim interpretacijam. To **semiotsko prepisovanje** se zgodi zaradi njene bogate podobe ter postavitve znotraj polja intertekstualnih diskurzov in drugih podob. Na estetski način so tako uokvirjeni prepisi umetniških, družbenih in političnih kodov, ki javnosti posredujejo predstavitev samih sebe in dogodka. Ikonična fotografija spoji te kode in postane podoba kolektivne izkušnje. Tako omogoči vire za interpretacijo družbenih procesov in definicijo vloge posameznika (Hariman in Lucaites 2007, 34–35).

V nasprotju z razumevanjem fotografije kot mrtvega posnetka ikonične fotografije aktivirajo družbeno znanje, zavedanje svojih gledalcev in okolice, v kateri je medijska vsebina obravnavana. Ta prežemajoča družbenost sproži drugo dimenzijo nastopanja, ki je izredno pomembna pri definiciji ikonične fotografije. Podobe namreč lahko pri gledalcih sprožijo močno čustveno izkustvo in odgovore, ki postanejo temelj za razumevanje določenega dogodka in povod za sledeča dejanja. **Čustven scenarij** se odvija preko javnega prikazovanja čustev drugih, kar postavi gledalca v afektiven položaj z ljudmi na fotografiji in ga tako poveže z umetniškimi praksami, predstavljenimi objekti in družbenim kontekstom. Gre torej za izredno emocionalne posnetke, ki koncentrirajo in usmerjajo čustva. S svojim javnim karakterjem ustvarjajo nove vloge in odnose, ki so lahko povod za sprejemanje specifičnih pozicij. Čustva, ujeta v ikonično fotografijo, postanejo še pomembnejša takrat, ko prerastejo v politična čustva. Slednja niso le vir apela, ampak so tudi vrednost podob. Ikonične fotografije so nujno emocionalne, saj so rojene na teritorijih konflikta ali kaosa (Hariman in Lucaites 2007, 35–36).

Politika je zaradi prepletanja različnih interesov lahko glavni parket za nastanek **nasprotovanj in konfliktov**, ki morda prerastejo v krizo legitimnosti. Konflikti so po naravi

neizogibno čustveni, zato nas prizadenejo in prikličejo močna občutja, ki jih je težko nadzorovati. Javno nestrinjanje (in njegov vpliv) in vizualni mediji dajejo možnost, da postane vloga emocij v javnem diskurzu pomembnejša (Hariman in Lucaites 2001, 6). Medijski dogodki, ki nastanejo v času takšnih družbenih konfliktov, so usmerjeni na javno in privatno občutljivost, ki intenzivira občutke solidarnosti in empatije. Takšne značilnosti ima tudi ikonična fotografija, ki lahko po eni strani »podpira dominantne družbene odnose, po drugi pa lahko s svojo vsebino izpostavi alternativne modele družbenega življenja. Tako postane ikona estetski vir za performativno mediacijo konfliktov« (Hariman in Lucaites 2007, 36–37).

Ikonične fotografije so primeri uporabe vizualnih praks za komuniciranje javne kulture in socializacijo gledalcev v to kulturo. Obenem pripravijo državljane, da se odzivno in z znanjem soočijo z družbenimi spremembami, ki lahko z leti prerastejo v politične. Po Harimanu in Lucaitesu lahko vsak poskus komunikacije z javnostjo ustvari nekaj onkraj sebe, saj javne umetnosti sestavljajo javno kulturo. Teoretika nadaljujeta z mislijo, da je fotonovinarstvo javna umetnost, ikonična fotografija pa vodilni artefakt javne kulture (Hariman in Lucaites 2007, 18–26).

4. 2 Reprezentacija zgodovinsko pomembnih dogodkov

Z enim samim posnetkom služijo te fotografije kot pokazatelj dogajanja pred in po nastanku posnetka. Simbolizirajo vrednote in čustva, ki presegajo specifični dogodek, saj so kanali za večje resnice o temeljnih strukturah družbe, o normah in o paradoksih (Shifman 2014, 348). Na ta način je dokumentirano širše in močnejše družbeno dejstvo, njegovi pogoji pa so predstavljeni znotraj interakcije z rituali vsakdana. Ikone lahko torej postavijo razumevanje določene scene v specifični moralni kontekst. »Ker so na podobah v večini primerov prikazani ljudje, postanejo zgodovinski dogodki in politične odločitve personalizirane« (Hariman in Lucaites 2007, 11).

Obenem lahko fotografije omejujejo spomine na nekatere zgodovinske dogodke in na politično znanje o obsežnih družbenih spremembah. Ko je namreč zgodovinski dogodek predstavljen ikonično, se rezultat lahko povezuje s »prikritimi viri demokratičnega življenja.

Po drugi strani pa je lahko to nova povezava s historičnim zapisom in javnim mnenjem s strukturirano hierarhijo in dominacijo« (Hariman in Lucaites 2009, 5).

Fotografije zgodovinskih katastrof prinašajo napetosti v sodobno življenje, saj podobe prestopijo okvire, zmotijo naš občutek urejenosti, varnosti in gotovosti. Ikonični fotografiji uspe v svojem formatu ujeti dramo dogodka in pritiske znotraj javnega občinstva ter obenem prenesti znanje za svet in za nas same. Slednje se zgodi prek fotografske vzvišenosti, ko podoba pokaže na sceno, ki je lahko osupljiva, čudovita in grozovita obenem. Kljub vsemu gre za virtualno izkustvo, kjer je gledalec v nekakšni prednosti, saj ni neposredno na kraju dogodka in tako ločen od nevarnosti, grozodejstva (Hariman in Lucaites 2009, 9–14).

Posameznik dobi občutek lastne povezave z velikimi dogodki, saj fotografije doživlja skozi vsakdanjo rutino (listanje časopisa, pregledovanje novosti na Facebooku, prebiranje najbolj popularnih tвитov ...).

Tu lahko nastane problem, saj gre za podobe, ki so razširjene in večkrat reproducirane s strani velikih medijskih korporacij. Na tem mestu nastopi delo ideologije, saj je produkcija resnice lahko vodena s strani tehničnih aparaturnadzorovanja. Pri tem se izpostavlja družbeno avtoriteto in njeno »objektivizacijo drugega«. Fragmentirano predstavljanje dogodkov lahko le še dodatno okrepi dominantno in totalitarno naracijo, reprodukcijo izkoriščevalskega razumevanja ras, razredov, spolov in prikazovanje tega kot naravno, resnično, vsakdanje. Na ta način se spretno oblikujejo občutja, ki se lahko gibljejo od patriotizma do žalovanja ob upodobljenih dogodkih (Hariman in Lucaites 2007, 2).

Pri ikonični fotografiji se zgodi še ena ključna sprememba – namesto da bi bila podoba spremljevalka teksta, slednjega zasenči s svojo ikoničnostjo. Fotografska podoba tako postane dogodek sama zase, era, vzorec državlanske percepcije in javnega odziva. Ikonični spomini so okrepljeni opisi preteklosti, dokazi nevidnih stvari, ki opolnomočijo preteklost in pokažejo, kaj obstaja zunaj okvirov razumevanja (Hariman in Lucaites 2007, 91–92).

4. 3 Prepoznavnost ikoničnih fotografij in performativna vodila

Ikonične fotografije niso uspešne le zaradi umetniške lastnosti in zaradi širokega procesa distribucije. Okrog sebe namreč ustvarijo performativni prostor, kjer poteka vrsta prepisov. Ti usklajujejo raznolike in pogosto nasprotujoče si interpretacije, ki so ključnega pomena za doseganje popularnega apela. Da je ta apel dosežen, mora biti bogata vizualna podoba v medijih večkratno kodirana, mora pa se tudi skladati z načini, ki omogočajo dinamično gibanje proti istemu sklepu. Ker so te podobe javne narave, nosijo v sebi potencial preoblikovanja družbenega vedenja o vlogah v javnem življenju (Hariman in Lucaites 2009, 5–10).

Hariman in Lucaites torej podobam, ki pridobijo ikonični status, pripisujeta vpliv na kolektivna dejanja in spomin. Njihovo posredovanje družbenih, političnih in kulturnih nasprotij naj bi omogočalo obravnavanje skupnih problemov, s katerimi se določeni ljudje poistovetijo. Ikonične fotografije bi tako javnosti ponujale »orodje za preživetje« in razumevanje potencialno neobvladljivih dogodkov. Prinašale bi pomembne vire za politične akcije, ki niso nujno v idealiziranih normah javnega razuma in mehanizmih politične dominacije. Pomen potencialno sledečih dejanj in njihovih učinkov se razvije počasi, saj jim tako določajo spremembe v kontekstu in uporabi (Hariman in Lucaites 2007, 12; 47–48).

4. 4 Emocionalno poistovetenje in odgovor občinstva

Ikonična fotografija postane organizirano področje interpretacij, kjer se soočajo nasprotovanja ali ponavljajoče krize znotraj politične skupnosti. Zaradi kombinacije s predstavo zgodovine in močnim prepletanjem interpretativnih kodov, ustvari fotografija močan apel na problem, ki je vanjo kodiran. Po mnenju avtorjev Harimana in Lucaitesa so konflikti in problemi neizogibno emocionalni, zato vznemirijo naša prepričanja in prikličejo močna občutja. Na ta način se oblikujejo emocionalni odgovori na upodobljen dogodek. Pri občinstvu se tako aktivirajo občutja, ki povežejo predstavljen objekt, družbeni kontekst in občinstvo. Te podobe so primer, kako se čustva družbeno strukturirajo prek javne razširitve: čustva, ki jih sprožijo določeni dogodki (prek komunikacije), postanejo skupna lastnina. Ko se javno življenje zdi emocionalno, se povzema, da je to ogroženo (Hariman in Lucaites 2001, 5). Na ta način je

lahko ikonična podoba »vladajoči scenarij politične emocije«, ki posledično določa temeljne odnose med državljani, javnim občinstvom in institucionalnimi avtoritetami. Čustva, ki se oblikujejo okrog določene podobe, je težko locirati, jih umestiti v prostor ali jih kako drugače kontrolirati, zato podobe posledično zajamejo strukturne probleme družbe kot celote (Hariman in Lucaites 2009, 5).

K čustvenemu poistovetenju pripomorejo fotografije s prikazovanjem resničnih posameznikov, v katerih se prepletajo intimni in javni odnosi. Na ta način se ustvari odnos med tistim na fotografiji in občinstvom. Zaradi upodobljenih odnosov dobi občinstvo občutek odgovornosti za dejanja in ukrepanje (Hariman in Lucaites 2009, 12). Kljub temu velja poudariti, da resnična čustva in odzive doživljajo le tisti, ki se s fotografijo poistovetijo. Če do slednjega ne pride, nima podoba na posameznika večjega vpliva, ki bi lahko privedel do kakršnih koli sprememb.

V primerih, ko pride do močnega čustvenega poistovetenja, slednje ni omejeno zgolj na eno čustvo. Podobe morajo biti odprte do različnih individualnih odgovorov, ki ljudi opremljajo z znanjem »kako se soočiti z obstoječimi napetostmi znotraj liberalne demokracije – med posameznikovo avtonomijo in kolektivno odgovornostjo« (Hariman in Lucaites 2007, 114). Ikone lahko torej ilustrirajo značilnosti emocionalnega življenja, pri tem pa ne izražajo ali zbujajo individualnih afektov. Bolj kot to prinašajo elemente za sestavo (in doživljanje) skupnega razpoloženja, ki se uporabi za predstavitev in usmerjanje dejanj o kompleksnem dogodku. Emocionalni karakter fotografije pride iz svoje strukture, ki ima afektiven obseg. Ta uporabi situacijske iztočnice za aktiviranje kulturno definiranih in družbeno organiziranih norm. Struktura vključuje vse glasove, tudi izven fotografije, in tako lahko le-ta postane sofisticiran politični diskurz, ki poustvari pomen nekega dogodka tako, da ga postavi znotraj družbenega prostora. Ta družbena lokacija seveda priskrbi širok in globok temelj za javno razumevanje in odgovor, s tem ko ustvarja načine za čustveno spremembo dolgotrajnega političnega standarda (Hariman in Lucaites 2001, 16).

Fotografija vpleta gledalce na čustven način, saj sproži scenarij poistovetenja in participacije. Retorična moč fotografije gre onkraj vprašanja politike, saj nosi v sebi sposobnost, da podoba vpleta gledalce in kliče po pripadnosti ne glede na posameznikovo politično prepričanje. Emocionalna moč fotografije je vezana na njeno odprtost, ki je eden od načinov, kako vizualni mediji pridobijo simbolične vire za demokratično politiko (Hariman in Lucaites 2001, 15–19).

Tovrstne fotografije organizirajo polje interpretacij in posledično lahko ikone nadaljujejo z oblikovanjem javnega razumevanja še dolgo potem, ko je dogodek potekel ali ko je bila kriza rešena paradigmatično. Na ta način fotografija ponuja dve dodatni izbiri, ki skupaj ustvarita posebno strukturo za sledeča politična dejanja: ali bo javnost še naprej zahtevala odgovornost in spremembe ter ali bo država primerno odgovorila na to zahtevo (Hariman in Lucaites 2001, 8–12).

4. 5 Reprodukcijske skozi druge medijske platforme, žanre ali teme

Skozi svoje kroženje dajejo ikonične podobe občinstvu občutek udeležbe pri isti izkušnji ter obenem postavljajo temelje za reprodukcijo in kritično refleksijo javne kulture (Hariman in Lucaites 2007, 43–44). Pri tem lahko ikonični simbol zavzame svojo pot in začne neodvisno življenje, v katerem variabilnost njegovih pomenov poveča njegovo vrednost (Hariman in Lucaites 2007, 107).

Na tej poti tako ikonična fotografija zavzame naslovnice, knjige, revije, naslovnice zgoščenk, posterje, pošne znamke, spletne strani ... Govoriti začnemo o reprodukcijah, prisvajanjih podobe in njenih izpeljavah. Termin »mem (ang. meme)« je integriran izraz v žargonu internetnih uporabnikov. Z njim označujemo fotografije, ki so s pomočjo Photoshopa preoblikovane tako, da izzovejo določene odzive. Te fotografske izpeljave delujejo po principu hiper-pomenov, kjer postane določen kod fotografije glavni fokus pozornosti. V tem primeru so izvirne fotografije le surov material za nadaljnjo ustvarjanje, ki je še posebej izrazito v času digitalne dobe in kulture sodelovanja. Memi so torej operativni znaki: »tekstualna kategorija, ki je oblikovana kot inovacija za prihodnja kreativna dejanja« (Shifman 2014, 340–341).

Memi so kreativni primeri, s katerimi poskušajo avtorji slediti potem občinstva in tako ustvariti občutek skupnosti. Na ta način je povezanost fotografij iz preteklosti v sedanost le še dodatno okrepljena. Obenem so lahko odličen vir za proučevanje družbene in kulturne logike. Te predelane fotografije se lahko nanašajo na politike, slavne osebnosti, dele drugih slavnih fotografij, posnemajo določene dogodke ... Prav tako lahko variira njihova podoba, ki je bodisi narisana ali računalniško obdelana, originalni fotografiji je lahko dodan le naslov ali pa

so to fotografije, ki jih ustvarijo posamezniki in ki posnemajo dejanje na originalu (Shifman 2014, 342–344).

Kroženje in apropiacije so ključni znaki ikoničnosti, ki pripomorejo k obnovi originalnega dogodka. Reprodukcijske sicer lahko uničijo primarno avro likovne umetnosti, a obenem tako ustvarijo avro manjših podob, ki so pomemben element demokratične legitimizacije in javne kulture. Uporabljajo jih državljani sami, saj se s pomočjo reprodukcij prebijajo skozi samozavešanje demokratičnih družb in zgodovinskih sprememb. Tako si ustvarijo osebno stališče o specifičnih političnih akterjih, politikah in praksah. Ta različna prisvajanja kažejo na to, da so podobe uporabljene za namene normativnega vedenja, satiričnega posnemanja in umetniškega ustvarjanja (Hariman in Lucaites 2007, 37–40).

Vseeno je potrebno opozoriti, da hiper-pomenskost ne zagotavlja nujno kritičnega razumevanja fotografskih reprodukcij, saj je v številnih primerih lahko učinek prej obraten. Kombinacija podobe in teksta lahko ustvari družbene oznake, ki imajo problematične učinke, kot je na primer stereotipiziranje. Slednjega memi sicer popačijo do absurda z namenom kritičnosti, a lahko kljub temu postane način posmehovanja (Shifman 2014, 350).

5 Študija primera: fotografija Aylana Kurdija

5. 1 Fotografije s turške obale Bodrum

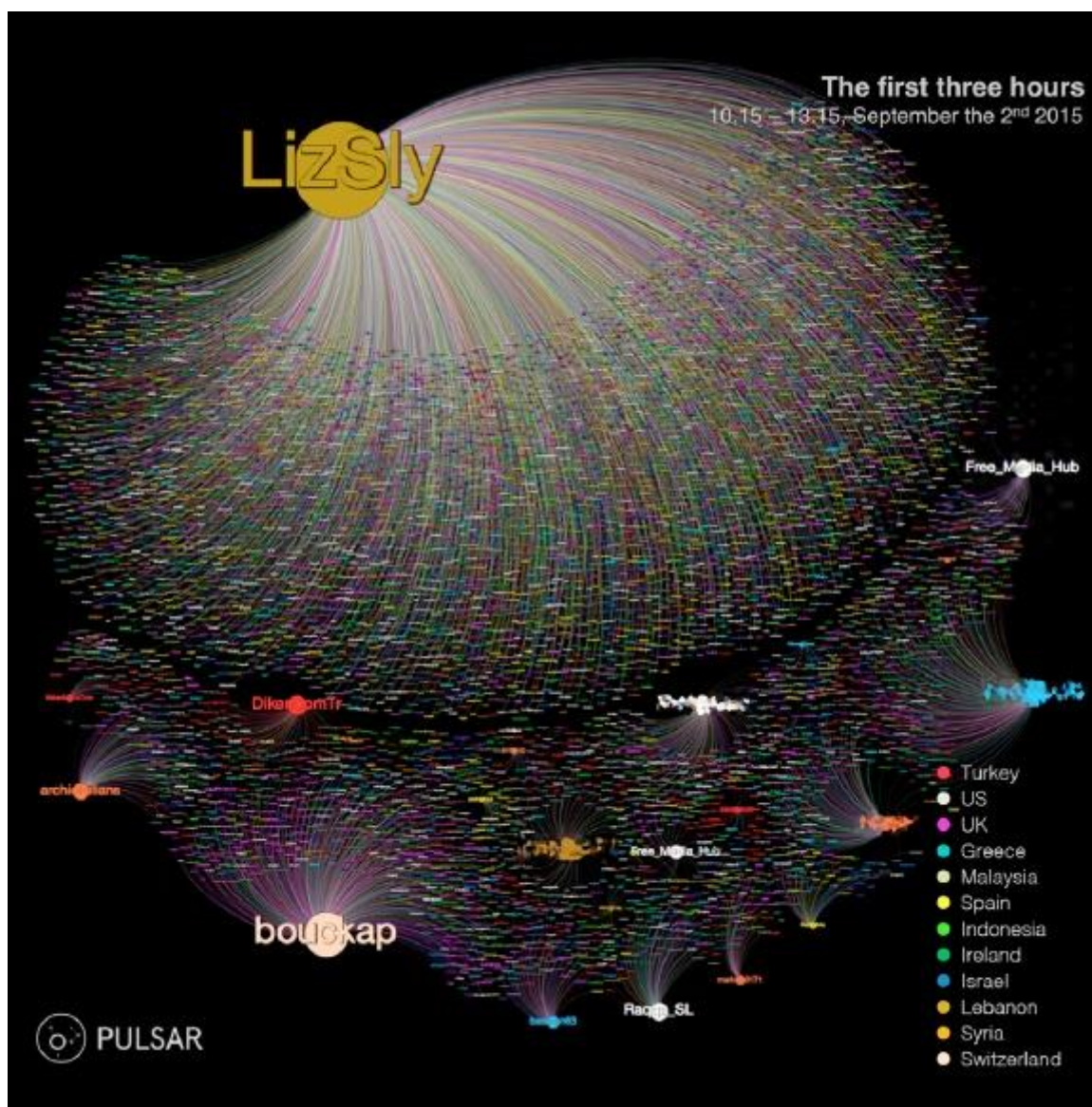
Zgodba fotografije se je začela 2. septembra 2015, ko je ob 8.42 turška novičarska agencija Dogan Haber Ajansi (v nadaljevanju DHA) prva objavila novico, v kateri je poročala o smrti 12 sirskih beguncev, ki so s čolnom poskušali doseči grški otok Kos. Morje je trupla nekaterih naplavalilo na turško obalo Bodrum, kjer je dogajanje za DHA spremljala tudi fotografinja Nilüfer Demir. Turškemu članku je bilo priloženih 50 fotografij, med drugim tudi fotografija mrtvega fantka. Diken je bila druga turška agencija, ki je ob 9.10 v turščini poročala o tragediji na obali (D'Orazio v Vis in Goriunova 2015, 12).

Družbenih medijev se novica ni dotaknila, vse dokler ni Michelle Demishevich (turška novinarka in aktivistka) na svojem Twitter profilu objavila fotografije na plažo naplavljenega dečka in policijskega oficirja, ki hodi v smeri trupla. Objava je med drugim vsebovala tudi oznako #Refugeeswelcome in #Syrianrefugees. V eni uri je bila njena objava deljena še na 33 drugih profilih pretežno turškega občinstva (D'Orazio v Vis in Goriunova 2015, 12).

Od tu naprej se širjenje fotografije odvija precej hitro. Turške novičarske agencije pogosteje pokrivajo novico in tako lansirajo vest med lokalnim občinstvom. Na Twitterju podoba doseže Bližnji vzhod (Libanon, Gaza, Sirija ...) in aktiviste (npr.: @Free_Media_Hub). Na novico se začenjajo odzivati tudi politiki (npr.: nekdanji zdravstveni minister Gaze Basim Naim, francoski predsednik François Hollande ...) (D'Orazio v Vis in Goriunova 2015, 13; Sajovic 2015).

Fotografija prav s pomočjo Twitterja naglo zajela svet: v dveh urah je bila deljena 500-krat in dosegla občinstvo pol milijona Twitter uporabnikov iz 100 držav. Liz Sly, ki iz Beiruta poroča za Washington Post, je ob 12.49 objavila tvit, ki je dosegel isto število deljenj, kot tisti iz prejšnjih dveh ur (glej Graf 5. 1). Na tej točki se drastično ne spremeni le število, temveč tudi sestava občinstva, ki zajame ZDA (17 %), Španijo (10 %), Veliko Britanijo (9 %), Indijo (4 %) (D'Orazio v Vis in Goriunova 2015, 14).

Graf 5. 1: Difuzijski graf: izgled prvih treh ur od pojava prve fotografije na Twitterju. Velikost vozlišč nakazuje vpliv na občinstvo. Barva vozlov in ostrina nakazujeta države uporabnikov.

Vir: Pulsar v Vis in Goriunova (2015).

Kljub zgovornosti grafa 5. 1 je prisotna praznina v medijskem poročanju o novici. Pet ur po prvi spletni objavi novice ni nobene tuje medijske hiše, ki bi begunskim žrtvam na turški obali namenila svojo pozornost. Šele ob 13.10 pride do prve mednarodne objave, ko Daily Mail objavi članek z naslovom: »Grozna usoda malega dečka, ki simbolizira obup tisočih«. Zgodba je bila obenem odskočna deska za mednarodne medije, ki so do konca dneva objavili 500 člankov in fotografijo dečka natisnili na svoje naslovnice (D'Orazio v Vis in Goriunova 2015, 15).

Družbeno omrežje Twitter je v tem primeru delovalo kot katalizator, ki je zgodbo izstrelil med pomembne kroge ljudi (novinarje, aktiviste, prostovoljce, politike ...) in tako omogočil visoko stopnjo vpletenosti uporabnikov. Vrhunec objav na dan dogodka se je zgodil med 21^h in 22^h, ko je Twitter beležil 6.000 tvitov/uro, ki so imeli pripeto dotično fotografijo, in 20.000 tvitov/uro, ki so govorili o novici z obale Bodrum. Občinstvo je tako v primerjavi z začetno fazo bilo 25-krat večje (D'Orazio v Vis in Goriunova 2015, 15–16).

Trend se je naslednji dan le še povečeval in širil po večini družbenih omrežij. 3. septembra se je ob 20^h število tvitov povzpelo na 53.000 tvitov/uro. Obenem je to bila točka, kjer se je stanje tako v novicah kot na Twitterju začejalo umirjati in posledično število objav upadati. Kljub temu je potrebno poudariti, da je difuzija zgodbe ostala konsistentno vodena prek fotografije Kurdija (D'Orazio v Vis in Goriunova 2015, 17).

5. 2 Upravičenost do objave

Slej kot prej se na poti širjenja in objavljanja te fotografije postavijo vprašanja o upravičenosti, da je podoba mrtvega posameznika postala tako zelo javna. Tovrstna vprašanja se na novinarskem parketu pojavljajo vsakodnevno, odgovore pa jim dajejo uredniki, zato se lahko objave različnih medijskih hiš precej razlikujejo. Ne gre za problematiko »novega« fotonovinarstva, saj so podobna vprašanja razburjala javnost in medije že leta 1972, ko je fotograf Nick Ut posnel fotografijo, ki jo danes poznamo pod imenom »Napalmska deklica« (glej fotografijo 5. 1). Posneta je bila med vietnamsko vojno le nekaj trenutkov za tem, ko je bil nad Trảng Bàng odvržen napalm. Fotografija prikazuje deklico, ki skupaj s še štirimi otroki teče proti objektivu, ob in za njimi pa hodijo vojaki. Kljub temu da je v kader ujetih več subjektov, je ravno deklica osrednji in glavni motiv zgodbe. Roke ima stran od telesa, teče popolnoma gola, njen izraz na obrazu pa odseva bolečine zaradi ožganin na hrbtu. V ozadju posnetka je mogoče videti gost črn dim, ki ga je povzročil odvržen napalm (Hariman in Lucaites 2003, 39).

Fotografija 5. 1: "The Terror of War"

Vir: Associated Press (2015)

Nedvomno fotografija krši določen set norm, a posledično ji to omogoča aktiviranje drugih (Hariman in Lucaites 2003, 41). Ko gre za fotografsko prikazovanje nesreč, tragedij, katastrof, vojn, so fotografi tisti, ki delajo v prvih bojnih vrstah, saj se nevarnosti približujejo, medtem ko drugi bežijo stran (Kobré 2008, 46) in se ob tem soočajo z vprašanji morale – ali naj na kriznem območju delujejo kot državljani ali naj brezkompromisno opravljajo svojo nalogo fotonovinarja. Pri tem lahko zavzamejo eno od treh pozicij. Prva je utilitarna, ki etiko obravnava po principu: delovati tako, da je narejenega največ dobrega za največje število ljudi. Jasno je, da novinarstvo lahko prikaže informacije, ki so kritične za demokratično družbo. Čeprav je objava lahko boleča in neprimerna za tiste, ki so v zgodbo neposredno vpleteni, daje ta pozicija večji pomen moralni zgodbi oziroma nauku, ki ga lahko razbere občinstvo. Druga je absolutistična pozicija, katere vodilo je: »Ljudje imajo pravico do zasebnosti« (Kobré 2008, 354). Tu je primarna skrb morebitna bolečina, ki bi jo objava novice lahko povzročila svojcem, in ne družbena pomembnost zgodbe. Tretja pozicija, ki jo fotonovinarji lahko zavzamejo, je tako imenovano »zlato pravilo«. Temeljna smernica je: »Ne naredi drugim tistega, kar nočeš, da bi drugi naredili tebi« (Kobré 2008, 354). Po eni strani poudarja koristi demokratične družbe in njeno pravico do obveščenosti, po drugi pa bi se objave zadržala zaradi vpletenosti čustev. V praksi najpogosteje prevladuje utilitarna etika, ki se drži principa, da so fotonovinarji tisti, ki nosijo moralno odgovornost, da občinstvu prikažejo tako zmage kot tragedije družbe, v kateri živijo. Biti obveščen je ključen del in potreba demokracije (Kobré 2008, 363–365).

Ravno dokumentiranje kompleksnejših vprašanj, kot so izgube človeških življenj in travmatične izkušnje, nima jasnih meril, zato mora fotožurnalist sam pretehtati lastno (četudi kratkoročno) bolečino ob ustvarjanju posnetka in dolgoročno vrednost, ki jo lahko ima ta posnetek v prihodnosti. Ob tem mora ohranяти prepričanje, da s svojim delom prinaša

specifičen doprinos družbi, in misel, da je pred njim neponovljiva priložnost za fotografiranje (Kobré 2008, 365–357).

Kljub vsemu je urednik tisti, ki ima zadnjo besedo pri objavi fotografij, saj koraka po tanki črti med nujnostjo do informiranja javnosti in pozornostjo do bralcev. Obenem je potrebna pazljivost, da prevelika vizualna pokritost ne privede do senzacionalizma na eni strani oziroma prikrivanja nesreč in napačne obveščenosti na drugi. Eric Meskauskas, nekdanji direktor fotografije New York Daily Newsa, je mnenja, da ko gre za fotografije, ki so esencialni del zgodbe, je njihova objava tako rekoč nujna (Kobré 2008, 371–373).

Podobno vodilo je najverjetneje gnalo tudi fotografinjo Nilüfer Demir, ki je 2. septembra na turški obali posnela fotografije naplavljenih trupel beguncev. Kakor priznava v intervjuju, ki ga z njo opravila Ismail Küpeli, je ob prihodu na kraj dogodka najprej otrpnila. A tisto jutro je bila na teren poslana z določeno nalogo, ki jo je kot uslužbenka DHA morala izpolniti. Zavedala se je, da ni časa za premišljevanje, kolebanje in otrplost, zato je kar pritiskala na sprožilec fotoaparata. To niso bile njene prve fotografije beguncev, saj je v zadnjih 12 letih njen fotoaparat pogosto ujel podobe ljudi, ki so se vkrcali na gumenjake, s katerimi so želeli preko morja priti do grškega otoka Kos. Takšno prečkanje redkokdaj poteka brez nevarnosti, zato so fotografi, ki delujejo na tem območju, pogosto priče takšnim in drugačnim naplavinam, ki pričajo o neuspehlih poskusih doseganja kopnega (Küperi 2015).

Nekoč se je konflikt vrtel okrog objav fotografij poškodovanih vojakov. Danes so žrtve otroci in matere, usmrčeni in samomorilski ljudje, kompas novičarske morale pa še vedno ni popolnoma usmerjen. V ospredju ni več toliko vprašanje »ali fotografijo objaviti«, temveč »kje in v kakšni velikosti«. Novičarske organizacije niso več edini psi čuvaji, ki bodo javnosti določali, kdaj in kaj bo videla in česa ne. Časopise, medtem ko uredniki razpredajo o primernosti objave novic, prehiteva čas, saj so te iste zgodbe takrat na internetu že javno dostopne. Kar si namreč javnost želi videti, to bo tudi gledala (Kobré 2008, 373–374).

5. 3 Fantku je ime Aylan Kurdi

»It would seem there is something futile about writing about photographs, about saying what is there to be seen.«

John Tagg, The Disciplinary Frame

Javnost je v poplavi fotografij, ki so bile večkrat dnevno naložene na novičarske spletne strani, videla podobo mrtvega fantka (glej Fotografijo 5. 2), ki ga je morje naplavilo na turško obalo Bodrum. Leži na trebuhu, roki mu počivata ob telesu, glavo ima obrnjeno stran od objektiva – proti morju in valovom, ki mu pljuskajo v obraz. Oblečen je v rdečo majico s kratkimi rokavi, modre kratke hlače, obut je v športne copate.

Fotografija 5. 2: Aylan Kurdi

Vir: DHA (2015)

Ob pogledu na fotografijo gledalca verjetno najprej zbode dejstvo, da je na njej podoba otroka. Zgodovina o upodobitvah otrok v ikonah in tragičnih situacijah (vojne, lakota, naravne nesreče ...) je dolga, saj ima svoje korenine že v slikarstvu (primer: Luke Fildes, 1891, umetnina The Doctor). Pojem otroka kot nedolžnega in potreba po njegovem varstvu je diskurz, ki presega čas. V akademskih krogih je otroštvo definirano kot obdobje, ki ločuje otroke od odraslih in ki določa družino kot skupnost, sestavljeno iz zavarovanega otroka in

njegovih staršev. Aylanovo telo in njegov položaj ter oblačila, ki jih nosi, pa so splošen simbol otroštva (Procter in Yamada-Rice v Vis in Goriunova 2015, 57–58).

O množičnem odzivu na družbenem omrežju Twitter je bilo nekaj že povedanega. Širitev fotografije lahko razumemo kot odziv emocionalne politike. Zagotovo so ključno vlogo pri klikih, deljenjih, tvitih in komentarjih igrala čustva, ki so sestavljala kolektivne politične odgovore (Procter in Yamada-Rice v Vis in Goriunova 2015, 57).

Posamezniki na fotografijah so v začetku vedno najprej neznanci (Hariman in Lucaites 2007, 44). To »pravilo« pa je prekinil tvit francoskega predsednika François Hollande, ki se je na fotografijo odzval z besedami: *»Imel je ime: Aylan Kurdi. Potrebna je takojšnja akcija – vseevropska mobilizacija«* (Sajovic 2015). Naplavljen truplo tako ni bilo več označeno le z besedami »sirski deček« ali »naplavljeni deček«, ampak je dobilo svoje pravo ime. Za gledalca to pomeni vstop v fotografijo, saj pozna ime in priimek glavnega ter ne nazadnje edinega akterja.

Odgovor, zakaj je ta fotografija bila vir tolikih diskurzov in odzivov, ni zajet zgolj v dejstvu, da fotografija razbija družbeni tabu, ki je v novičarskem prostoru prisoten že desetletja: fotografije mrtvih otrok namreč sodijo v kategorijo zlatih pravil, kjer je njihova javna objava prepovedana (Pinney v Laurent 2015). Gre namreč za izredno preprost posnetek, ki ga lahko zreduciramo na najenostavnejši možen način. Manj kot so fotografije specifične in bolj kot jih je mogoče generalizirati, bolj jih gledalec vidi podobne lastnemu izkustvu (Procter in Yamada-Rice v Vis in Goriunova 2015, 58). Srednja oddaljenost posnetka ustvari med gledalcem in subjektom občutek intimnosti in dramatičnosti obenem. Ker je fantek na fotografiji sam in izoliran, mu to da le še večji poudarek in usmerjeno pozornost (Kobré 2008, 16–17).

Ena izmed posebnosti fotografije izhaja iz njene normalnosti oziroma iz dostopnosti Aylanovih oblačil (Chalmers 2015), ki jih tako rekoč vsak lahko kupi v prvi trgovini z oblačili. K temu dodatno pripomore vsakdanost njegovih čevljev, ki bi lahko pripadali kateremu koli fantku, ki ga gledalec fotografije pozna. Na »njegove majhne čevlje« so se nanašali tudi marsikateri tviti. Čevlji so postali reprezentacija ljudi, ki so mu jih zjutraj obuli in pomagali pri zavezovanju. Ti in podobni komentarji oživljajo skrben odnos, ki ga je pred tragičnim dogodkom imel Aylan s svojimi starši. Čevlji so postali vizualni simbol brezupa, družbene pozicije in potrebe po varstvu. Obenem pa so dokaz odnosa s starši in nežne skrbi, ki jo je bil fantek deležen še tistega jutra (Procter in Yamada-Rice v Vis in Goriunova 2015, 58–59).

Nemogoče je obiti fantkovo lego telesa, ki deluje izredno pomirjeno in nedolžno (Chalmers 2015). Ker ne vidimo krvi, ran, poškodb in ker je njegova koža cela, lahko Aylan gledalca (še posebej, če ta gledalec starš otroku podobne starosti) z lahkoto spomni na položaj otroka v spanju. Če bi bile njegove obleke strgane, če bi ležal na hrbtu ali imel vidne rane, bi bilo gledalcem težje nanj prenesti čustva zaščite in spomin na spečega otroka (Drainville v Vis in Goriunova 2015, 47). Nekateri tviti, ki so izražali poistovetenje Aylana z lasnim otrokom v spanju, so obenem poudarili: »Le da moj ni obut«. Tu čevljički pomenijo točko napetosti med pojmi, kaj bi otroštvo moralo biti in kaj ne. Njegovo obuvanje postane simbol soočenja med idealizirano verzijo otroštva in realnostjo. Poudarek se nanaša na dejstvo, da je Aylan imel še obute nogavičke in čevljičke ter bil pripravljen živeti novo življenje, ki pa se ob pogledu na njegov obraz v mivki zdi daleč od dosegljivega (Procter in Yamada-Rice v Vis in Goriunova 2015, 59). Obraza ne vidimo, saj je obrnjen stran od fotografskega objektiva. Ta prikritost da podobi učinek skrivnostnosti, ki gledalca privlači, da pri fotografiji postoji in si obličje mogoče v mislih nariše. Peter Bouckaert, direktor za izredne razmere pri Human Rights Watch temu dodaja: »Na žalost gre za dobro postavljeno podobo, ki prikazuje otroka, s katerim se lahko vsi poistovetimo. Reakcija večine javnosti bi zatorej lahko bila: *»To bi lahko bil moj otrok«*« (Laurent 2015). To dokazuje tudi Twitter oznaka #CoulBeMyChild bila ena izmed popularnejših, ki je kot opis spremljala fotografijo dečka. Evropa je bila v tem primeru sposobna humanizacije telesa begunca, ki je bil ne nazadnje popolni tujec in musliman (El-Enany 2016).

Dodaten atribut k moči fotografije je občutek njene popolne avtentičnosti (Chalmers 2015), kar v času računalniške manipulacije vizualnih podob ni zanemarljivega pomena. Slednje je težko izpodbijati, saj je bila fotografija dečka objavljena med 50 drugimi fotografijami, ki so nazorno pokazale razvoj dogodkov (od prejetja tihotapcev in pobiranja trupel z obale do fotografij objokanih svojcev). Obsežna fotogalerija na spletni strani DHA daje vtis fotozgodbe, ki ji lahko določimo uvod, jedro in zaključek. Dogajanje, ki je razpeto čez vseh 50 fotografij, ohranja bralčevo pozornost in posledično pomembno vpliva na branje fotozgodbe (Kobré 2008, 345). Obenem gre za fotografsko analizo in interpretacijo dogodka iz osebnega stališča. Četudi gledalcev ne pripelje do zaključnih odgovorov, jim prinaša set znanja in prikaz določenega stališča (Kerns 1980, 87).

Pri branju fotografije je bilo med Evropejci zagotovo prisotnega nekaj etnocentrizma (Laurent 2015). Zaradi kratkih oblačil lahko vidimo dele njegove kože, katere barva igra močno vlogo pri sestavi moči fotografske podobe. Aylan zaradi svetlejšje polti spominja na evropskega

dečka, kar le še dodatno spodbudi odzive širšega kroga ljudi in poistovetenje s prizorom (El-Enany 2016).

Svojo moč nosi tudi sam kraj dogodka (plaža), ki v mislih Evropejcev pomeni kraj sprostitve, družinskih počitnic, uživanja, brezskrbnosti, počitka ... Gre torej za popolno nasprotje med krajem in dogodkom. Slednje priznava tudi sama avtorica fotografije, ko v intervjuju pravi: »Veliko raje bi Aylana fotografirala med igro na plaži, kot pa njegovo truplo« (Küpeli 2015).

Ena pomembnejših točk in obenem njena glavna moč je v tem, da ko fotografijo enkrat vidiš, je ne pozabiš nikoli več (Chalmers 2015). »Kar sem videla, je pustilo grozen spomin, ki mi ne pusti spati,« je priznala avtorica fotografije (Küpeli 2015). Podoba ostane v javnem očesu, medtem ko vsi ostali dokumenti tistega časa izginejo v arhivih. Kolektivni spomin je sestavljen iz vizualnih medijev in zato obstaja večja verjetnost, da bo prav ikonična fotografija uporabljena kot okvir za kasnejše generacije pri razumevanju javnega življenja. Fotografija lahko namreč nadaljuje z oblikovanjem javnega razumevanja in dejanj še dolgo po tem, ko se je dogodek ali kriza razrešil (Hariman in Lucaites 2007, 11–17).

5. 4 Reprodukcijske originalne fotografije

Originalna fotografija Aylana Kurdi je dominirala v prvih 48 urah virtualnega kroženja. Po 4. septembru pa so jo zamenjale njene variacije, memi, ilustracije in druge prisvojitve. To umetniško izražanje lahko pojasnimo z namenom lajšanja brutalnosti originalne podobe (D'Orazio v Vis in Goriunova 2015, 18).

Ameriška novičarsko-zabavna spletna stran BuzzFeed je kot odgovor na dotično fotografijo objavila nabor 17 ilustracij posameznih umetnikov. Bored Panda, spletna platforma za ustvarjalce, je posebej s tem namenom odprla stran poklona, na katero je dva tedna vabila svoje bralce, da neposredno odgovorijo na tragično podobo in oddajo svojo lastno ilustracijo. Objavljenih je bilo 97 ilustracij in doseženih 215.000 ogledov. Odgovorni na Bored Pandi so po tem objavili komentar: »Ti ganljivi odgovori segajo od žalovanja do besa. Ne glede na stališče, ki ga zavzemaš glede sirske begunske krize in evropskega odgovora na to, je ena stvar gotova: otroci kot je Aylan in (njegov brat) Ghalib ne bi smeli umreti na tak način« (Ryan v Vis in Goriunova 2015, 44).

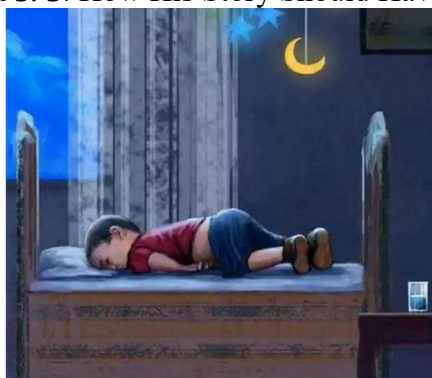
Pojavlja se podobno vprašanje kot pri deljenju originalne fotografije na Twitterju: zakaj so posamezniki čutili to dolžnost do lastnega odgovora?

Na umetniško izražanje lahko gledamo kot na nekaj, kar služi izražanju čustev, posnemanju narave ali povečevanju neke situacije in kar ni omejeno le na umetniške institucije. Slednje velja tudi v primeru, ko so posamezniki umetnost uporabili kot način soočenja s tragičnim dogodkom (Ryan v Vis in Goriunova 2015, 44).

Da ima umetnost lahko terapevtski učinek, je pisal že Aristotel v delu Poetics, kjer je govoril o umetniški sposobnosti, ki lahko prinese in izlije negativna čustva (kot sta strah in usmiljenje). Prav tako ima umetnost svojo vlogo v psihoterapiji, saj predstavlja močno orodje za lajšanje travm in vnaprejšnje klicanje po odgovorih (Ryan v Vis in Goriunova 2015, 44).

V reprodukcijah originalne fotografije se je pogosto pojavljala risba, ki je Aylanu pripisovala srečnejši konec. Med popularnejšimi sta zagotovo ilustracija dečka v otroški posteljici (glej Fotografijo 5. 3), ki jo spremljajo besede »Kako bi se morala končati njegova zgodba ...«, in ilustracija dečka med veselo igro (glej Fotografijo 5. 4) (Ryan v Vis in Goriunova 2015, 45).

Fotografija 5. 3: How His Story Should Have Ended ...

Vir: Bored Panda (2015).

Fotografija 5. 4: God Be With You, Little Angel

Vir: Bored Panda (2015).

Te in druge ilustracije nam omogočajo vpogled v naša čustva, saj ne gre zgolj za primere kreativnosti, temveč za proizvodjanje novih oblik razumevanja, ki je tako osebno kot politično hkrati. Prek umetnosti sicer ne bomo dobili odgovora, kako bi lahko to dejanje preprečiti; lahko pa pripomore k oblikovanju načinov za nadaljnjo zavzemanje pozicij (Ryan v Vis in Goriunova 2015, 45).

Nekoliko več ostrine (glej Fotografijo 5. 5) ima reprodukcija dečkovega telesa, ki je postavljeno na sredino kongresne dvorane med soočenjem arabskih politikov, voditeljev in drugih, ki so na pozicijah, kjer bi morali zagotavljati varnost državljanov in predstavljati njihove interese. Gre za kontroverzno ilustracijo, ki nosi naslov »Ali sedaj vidite?«, in kjer so politični veljaki predstavljeni pasivno (Ryan v Vis in Goriunova 2015, 45). Memične fotografije, ki se nanašajo na politične akterje, navadno razberemo kot kritični komentar o politiki nasploh (Shifman 2014, 346).

Fotografija 5. 5: Do You See it Now?

Vir: Bored Panda (2015).

Eden izmed načinov umetniškega odgovora so fotografski trendi (ang. »photo fads«), kjer je hiperpomenskost navezana na kompozicijo oziroma pozo. Posamezniki v teh primerih posnemajo pozo z določene fotografije v različnih okoljih (Shifman 2014, 350). Približno 30 ljudi (glej Fotografijo 5. 6), oblečenih v rdečo kratko majico in kavbojske kratke hlače, je v Kurdijski pozi ležalo na obali Rabat v Maroku. Dogodek je organizirala maroška igralka Latifa Ahrar, saj je čutila dolžnost, da je z majhno akcijo posredovala širše sporočilo (Evans in Wheatstone 2015). Sporočilo te vrste prisvajanj originalne fotografije je v mediju samem: posnemanje lege telesa sporoča posameznikovo pripadanje digitalni skupnosti. Gre za dejanja, ki so narejena z namenom kreativnega izražanja v javnosti (Shifman 2014, 351).

Fotografija 5. 6: Tribute: People lay on the beach in Rabat

Vir: Evans in Wheatstone (2015).

Reprodukcije še dodatno okrepijo povezavo med fotografijami iz preteklosti in sedanjostjo. Tako utelesijo močne usmeritve za prihodnost, saj jo napovedujejo na podlagi preteklih obljub. Zaradi sodelujočega okolja so reprodukcije nujno živi objekti, ki jim izvirne fotografije služijo kot surov material za nadaljnjo ustvarjanje. Slednje je olajšala digitalizacija, ki je postavila tehnološke temelje za lažjo igro, širjenje in dvig participatornega okolja, v katerem lahko sodeluje vsak posameznik (Shifman 2014, 353–355).

5. 5 Spremembe, ki jih je prinesla fotografija

Četudi je fotografija mlajša od leta dni, je v svoji kratki življenjski dobi dosegla nekaj sprememb, ki jih je potrebno omeniti, saj potrjujejo njeno ikoničnost. Moč fotografije je nemogoče meriti, saj nima ne enote ne merske lestvice. Lahko pa govorimo o spremembah in učinkih, ki jih je bilo mogoče opaziti v diskurzih, družbenih skupinah, zakonih.

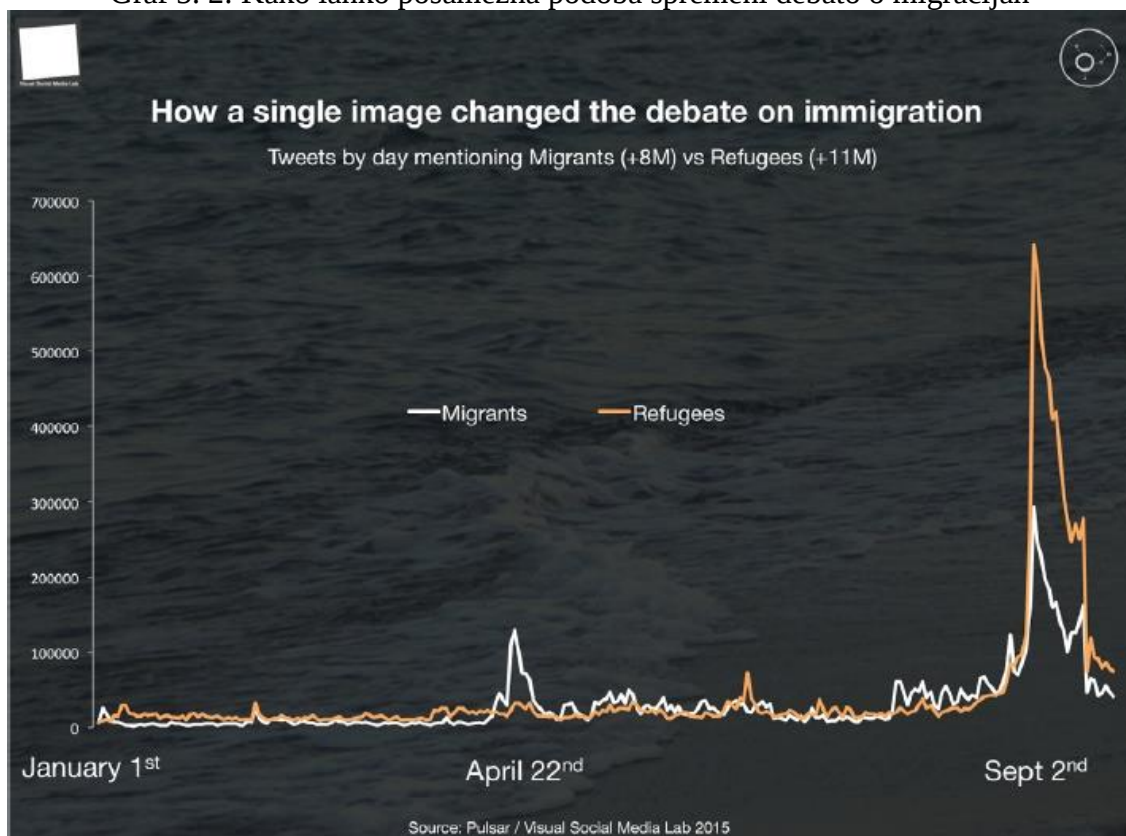
5. 5. 1 Emigranti/Begunci

Glavna moč fotografije izvira iz režima vizualnosti, ki ustvari svoj pomen prek moči družbenih medijev ter njihove nove vloge pri izpostavljanju problematik in povezovanju sprememb. V primeru fotografije Aylana je prišlo do globalnega odgovora, zaradi česar lahko

sklepamo na precejšnjo moč. Ljudje morajo poznati razmere, kjer se takšna grozodejstva dogajajo, postati morajo vidna, da dosežejo glas, ki vodi do političnih sprememb (Vis in Goriunova 2015, 5).

Družbena omrežja so platforma, kjer je najlažje raziskovati družbeni kontekst fotografije, saj je mogoče prebirati odzive ljudi, ki pokažejo na različne tone diskurzov znotraj istih debat. Slednje se je pokazalo tudi v primerjavi člankov v tisku in družbenih omrežjih. Več ljudi je namreč uporabljalo termin »begunec« kot »migrant«. Ta sprememba je pomembna, saj med terminoma obstaja pomenska razlika. »Migranta« definiramo kot osebo, ki ima izbiro (v skladu z nekaterimi definicijami so to lahko tudi ekonomski razlogi) za preseljevanje. »Begunec« pa te izbire nima, saj iz svoje domovine beži zaradi želje po varnosti oziroma preživetju. Uporaba pojma, ki ga uporabljajo politiki, mediji in ki ga ne nazadnje prisvojijo ljudje, lahko pove veliko o problematiki in ima posledično številne implikacije v humanitarni pomoči in političnih odločitvah. Odkar je fotografija Kurdija postala javna, se je na Twitterju pokazala pomembna razlika. Dokaz je v spodnjem grafu (glej Graf 5. 2), ki prikazuje, kako se je s septembrom 2015 radikalno spremenila uporaba terminov migrant in begunec, kjer slednji zaseda prvo mesto v pogostosti rabe (D'Orazio v Vis in Goriunova 2015, 11).

Graf 5. 2: Kako lahko posamezna podoba spremeni debato o migracijah

Vir: Vis in Goriunova (2015).

5. 5. 2 Primer z Norveške

Javnost ima politično moč takrat, ko zajame določeno število ljudi, ki so pripravljeni za določena dejanja (Hariman in Lucaites 2007, 42). Na Facebooku deluje skupina Refugees Welcome to Norway, katere prvotni cilj je bil informiranje javnosti o kriznih razmerah v begunskem centru na Norveškem. Kmalu je skupina prerasla v kraj dogovarjanja in izmenjave izkušenj med prostovoljci. Vključevati so se začeli lastniki restavracij v Oslu, ki so begunce oskrbovali s hrano. Po objavi fotografije Aylana Kurdija se je začetno število 200 članov povzpelo na skoraj 80.000 in tako je to postala največja organizirana skupina na Norveškem. Vse več je bilo vprašanj posameznikov, ki so hoteli pomagati, ki so spraševali po najnujnejšem za begunce, ki so želeli darovati hrano in obleke ... Člane je vodila skupna želja po sodelovanju v največji evropski begunski krizi po drugi svetovni vojni (Prøitz v Vis in Goriunova 2015).

To družbeno vpletanje na Norveškem je premaknilo in spremenilo politično retoriko. Levičarske in krščanske stranke so priznale, da je ljudska nuja po pomoči zasenčila lokalne zadeve. Obenem so stranke napredka izgubile na priljubljenosti, delavske in zelene stranke pa so bile zmagovalke tamkajšnjih volitev (Troset v Vis in Goriunova 2015).

Skupina Refugees Welcome to Norway in fotografija Aylana je približala poznavanje begunske krize znotraj javnosti, še posebej med mladimi. Predstavljala je javno sfero, kjer so se mladi preko številnih debat poskušali konceptualizirati in obenem redefinirati, kaj je politično vpletanje in kaj to lahko postane (Prøitz v Vis in Goriunova 2015, 41).

6 Študija primera: Facebook stran Slovenija Zavaruj Meje

Fotografije ne zagotavljajo nujno enakih odgovorov pri celotnem občinstvu. Ista podoba lahko vsebuje tako dominanten kot odklonilen odgovor do družbene avtoritete (Hariman in Lucaites 2007, 10). Zato se mora fotografija soočiti tudi s svojimi nasprotniki, ki o njej ne razmišljajo na ikonični ravni. Tu se postavlja vprašanje, ali bo ikonična podoba sprejeta kot spomin in čustvena podpora ali kot podoba, ki po prepričanju nekaterih škodi posamezniku in politiki (Hariman in Lucaites 2007, 91).

Primer takšnega odgovora je Facebook stran Slovenija Zavaruj Meje (v nadaljevanju SZM), ki deluje od 26. avgusta 2015 kot odziv na prihajanje beguncev v Slovenijo. V opisu strani je zapisano: »Želimo ohraniti svojo kulturo, mir ter varnost naših otrok. Zavzemamo se za poostren nadzor slovenske meje,« (SZM 2015); daljši opis pa vključuje citat iz Zakona o nadzoru državne meje (ZMDM-2). Kot svoje poslanstvo navajajo širitev resnice, ki naj bi jo mediji vztrajno prikrivali. Zgovorni sta tudi fotografija profila in naslovnica, ki nakazujeta na strogo ločevanje med državljani Republike Slovenije in prebivalci preostalega sveta, ki so po mnenju urejevalcev strani nujno drugačni in nezdružljivi z »nami«.

Fotografija 6.1: Facebook stran Slovenija Zavaruj Meje

Vir: Slovenija Zavaruj Meje (2015).

Objave na strani vključujejo članke domačih in tujih medijev, ki izpostavljajo nasilje, posilstva in napade s strani priseljencev; fotografije in karikature, ki naj bi svarile pred posledicami množičnega priseljevanja tujcev v Evropo; objave z drugih Facebook strani, kot je Protirasistična fronta brez meja; amaterske posnetke evropskih posameznikov, ki dokumentirajo izgrede, slednjim pa je dodan pripis, da so nasilje začeli migranti. To se ne spremeni niti v času olimpijskih iger, ki naj bi bile simbol športnega povezovanja petih celin.

Nad fotografijo Tine Trstenjak, ki je v Riu osvojila zlato olimpijsko medaljo, je bilo zapisano: »V finalu kategorije do 63 kg je premagala afričanko s francoskim potnim listom Crarisso Agbegneonu« (SZM 2015). Iz te in drugih objav veje poniževalen in posmehljiv ton. Razvidno je, da priseljence, tujce, Neevropejce upravljavci strani in njeni uporabniki vidijo kot veliko grožnjo ali celo »smrt za Evropo«. To še poudarijo z verjetno namerno rabo male začetnice pri zapisu tekmovalke s Črne celine.

6. 1 Utemeljitev izbora intervjuvancev in raziskovalne metode

Uporabljen diskurz in politika strani SZM je v nasprotju s tretjo točko pri definiciji ikonične fotografije po Harimanu in Lucaitesu (2009), ki trdi, da »ikonične fotografije spodbudijo močno emocionalno identifikacijo ali odgovor«. Ker sem želela spoznati argumente za takšno razmišljanje in spodbijaje moči tovrstnih podob, sem torej to stran oziroma njene članke izbrala kot fokusno skupino. Izbrala sem kvalitativno raziskovalno metodo, saj me je zanimalo poznavanje kompleksnega razmišljanja. Le ob postavljanju vprašanj odprtega tipa sem lahko dostopala do kompleksnejših odgovorov vprašanih, njihovega načina razmišljanja, utemeljevanja in prepričanj. Zanimal me je izbor besed intervjuvancev in njihovi razlogi za tovrstno interpretacijo fotografije Aylana Kurdijskega.

Kot kvalitativno raziskovalno metodo sem uporabila fokusirane intervjuje (Bryman 2001), ki so v večini temeljili na odprtih vprašanjih o specifični situaciji. Poleg odgovorov so varirala tudi prvotno načrtovana vprašanja (glej PRILOGA A), ki so se razlikovala od intervjuvanca do intervjuvanca. Nekateri sklopi vprašanj so na primer skoraj v celoti odpadli zaradi nespremljanja medijev, nepoznavanja fotografije ali zgolj zaradi odgovorov tipa »ne vem«, ki se niso razvili niti ob postavljanju podvprašanj. Prav tako se je spreminjal vrstni red vprašanj, saj je za moje raziskovanje bilo pomembnejše razumevanje in sledenje toku misli intervjuvancev, kot pa sledenje prvotnemu načrtu vprašanj. Kljub temu je bilo med intervjuji potrebno nameniti veliko pozornosti ohranjanju fokusa, saj so intervjuvanci radi prehajali zgolj na begunsko problematiko, se oddaljevali od teme in preskakovali vprašanja.

V empirični del so bili vključeni naključno izbrani intervjuvanci, ki so v času pisanja diplomske naloge imeli všečkano stran SZM in s katerimi imam stike prek družbenega omrežja Facebook. Slednje mi je olajšalo komunikacijo in dogovarjanje za izpeljavo intervjuja, kar pa kljub temu ni potekalo hitro in enostavno. Že ob prošnji za sodelovanje v

intervjuju, ki bi mi prinesel pomembne podatke pri pisanju diplomske naloge, je bodoče intervjuvance zanimalo, zakaj so bili izbrani prav oni. Ob razlagi, da sodijo v mojo fokusno skupino, ker so člani strani SZM, sem bila deležna komentarjev tipa: »Aja, ti si FDV-jevka, ti si za begunce.« Po pojasnilu, da tema diplomske naloge ni »begunska kriza«, temveč ikonična fotografija in da bi prek intervjujev rada le dostopala do njihovega razmišljanja, so v pogovor z mano v večini privolili. K temu je nekoliko pripomogel tudi podatek, da bom njihovo zasebnost varovala, zato sem jih v analizi intervjujev označila z imeni Intervjuvanec A itd., v prilogi, citatih in virih pa zapisala le njihove inicialke. Nekateri izmed njih so poleg tega želeli dobiti vprašanja vnaprej, saj so se na intervju hoteli posebej pripraviti.

6. 2 Analiza intervjujev

Vprašanja za intervjuje sem razdelila na štiri sklope. Začela sem s sklopom o medijih in medijski potrošnji. Za vse intervjuvance predstavljajo mediji glavni vir novih informacij, so kanal obveščanja in poročanja o dogodkih s celotnega sveta. Intervjuvanec D temu še doda: »Pri medijih moreš pač pazit« (B. 2016). S tem misli na tendenco medijev zadnjih let, ki so vse bolj senzacionalistični zaradi želje po večjih nakladah in delovanju v korist »levih ali desnih« (B. 2016). Zaradi podobnih razlogov Intervjuvanec H medijev sploh ne spremlja, saj je odločnega mnenja, da »je vse prikrito« (P. 2016). Intervjuvanec Č se medijem načrtno izogiba zaradi distribucije »le negativnih novic« (C. 2016). Intervjuvanec G pa je izpostavil idealno obliko medijev, ki bi morala biti sestavljena iz nevtralnega novinarskega poročanja in neodvisna od osebnih prepričanj (J. 2016a).

Medijska potrošnja pri izbranih posameznikih variira. Intervjuvanec A spremlja le POP TV in RTV Slovenija (G. 2016), Intervjuvanka B pa spremlja veliko širši nabor medijev: Global, Mladino, 24 ur, RTV Slovenija, CNN, Daily Mail, Der Spiegel, do alternativnih medijev pa dostopa prek Facebooka (G. J. 2016). Kar trije intervjuvanci kot medij, ki ga redno spremljajo, navajajo Novo 24, saj naj bi se razlikoval od drugih medijev kot njihova protiutež (J. 2016b) in bil v skladu z osebnim političnim prepričanjem (J. 2016a). Kot vir informacij so bile dvakrat izpostavljene Finance in Live Leak. Slednjega intervjuvanci vidijo kot najbolj neposreden kanal za dostopanje do novic. Na tej internetni strani naj bi lahko posamezniki sami objavljali vsebine brez medijskega in drugega posredovanja (B. 2016).

Do omenjenih medijev intervjuvanci dostopajo prek internega omrežja bodisi prek računalnika ali mobilnega telefona. Pogosto jim družbeno omrežje Facebook pomeni začetni vir najnovejših in najrazličnejših informacij. Vsi intervjuvanci so na tem omrežju prisotni pet let in več. Za članstvo pa so se odločili zaradi takratne popularnosti (C. 2016; G. J. 2016). Obenem jim Facebook predstavlja kraj komuniciranja in dogovarjanja, prostor za objavljane osebnih fotografij s potovanj, posredovanja glasbenih izborov in povezav, vrednih branja (B. 2016; G. 2016; Š. 2016; G. J. 2016). Intervjuvanci so v večini aktivni obiskovalci omrežja, na lastnih profilih pa ne objavljajo prav pogosto. Raje namreč spremljajo ostale virtualne prijatelje, objave všečkanih strani in skupin, katerih člani so.

Tematike strani, ki jih vprašani spremljajo, se seveda razlikujejo od posameznika do posameznika: od strani o pokru, nogometu, avtomobilih, stanovanjih (C. 2016), domoljubnih straneh tipa Slovenec sem ter Skupnost domoljubne in krščanske Slovenije (Š. 2016), do strani o ekonomiji, financah (B. 2016), veselju, tehnologijah, podjetništvu, univerzah (J. 2016a).

Vsem devetim intervjuvancem je skupno to, da spremljajo objave strani Slovenija Zavaruj Meje že skoraj leto dni oziroma odkar stran deluje. Od ostalih osmih se vzrok za članstvo na strani razlikuje pri Intervjuvanki B, ki pojasnjuje: »Glede na to, da komunikologijo študiram, se mi zdijo kake stvari kar relevantne in zanimive. Zdej mal gledam, kaj pišejo, na kak način pišejo, kaj objavljajo. Se mi zdi, da je ful stvari na tej strani za lase privlečeno. Bilo je objavljenih veliko izmišljotin v smislu, da so določene slike prevzemali iz drugih dogodkov in navajali ene izmišljene dogodke pol pod te slike« (G. J. 2016). Tudi ostali intervjuvanci se sicer ne strinjajo z objavami v celoti in jih obenem ne jemljejo kot popolnoma relevanten in zanesljiv vir. Priznavajo, da so nekatere stvari pretirane, skrajne, včasih celo humorne, a vseeno pomembne (C. 2016). Prikazana naj bi bila druga plat begunske krize, ki jo mediji vztrajno prikrivajo z igranjem na humanitarno noto. To naj bi dosegli večinoma s prikazovanjem bližnjih kadrov, sestavljenih iz žensk in otrok, kot da je to večinska populacija begunskega vala (Š. 2016). Intervjuvanec G to utemelji: »Novinarji pač hočejo izboljšat mnenje navadnih ljudi, ki je več kot očitno, da jih je večina proti sprejemanju večjega števila beguncev. Oni hočejo to malo popraviti. Ljudje pač poslušajo medije in kar mediji govorijo, tako ljudje pol mislijo. Mediji imajo glaven vpliv v družbi« (J. 2016a). Na strani SZM so po mnenju intervjuvancev torej objave, ki, četudi niso preverjene, »so dobro zapisane« (B. 2016) in »ti dajo misliti« (C. 2016). Takšnim objavam intervjuvanci izkazujejo podporo z gumbom »Všeč mi je«, v debate in komentarje pa se ne spuščajo. Intervjuvanka B izpostavi svoje

opazanje, da so se aktivisti proti sovražnemu govoru umaknili od teh debat: "Po moje so poskušali in so videli, da nima smisla« (G. J. 2016).

Z odgovori na vprašanje »Kakšen je po tvojem mnenju namen te in podobnih strani?« so si intervjuvanci izredno blizu. Cilj vidijo v združevanju slovenskega naroda in obuditvi njegove kulture, ki je zaradi priključitve Evropski uniji vse bolj razpuščena (U. 2016). Pri slovenskem občinstvu naj bi želela spodbuditi patriotizem in zaščitništvo (C. 2016), saj Neevropejci, ki prihajajo, niso sposobni integracije v kratkem roku (B. 2016). Slednja se zdi Intervjuvancu G ključnega pomena in nujna:

Zame integracija predstavlja našo kulturo ... Ne morejo oni ženske, ki je manj oblečena, kar naskočiti. Potrebno je ljudi vpeljati v kulturo in nuditi izobrazbo in še najpomembnejše, da mu daš znanje jezika, ker če ne, nima kaj delati v državi. Ker če tega ni, pol ljudje končajo v getu in v revščini in se ne počutijo enakovredni državi. Če je revščina pride ven kriminal in drugo pridejo kaka ekstremna nagnjenja. In kot muslimani so ti ljudje k temu še bolj nagnjeni, ker imajo taka ekstremna dela. Če se to dogaja, se jim potem tudi domorodci izogibajo in to je nek začaran krog. In pol pride do kriminala in terorističnih napadov. In kaj potem naredijo domorodci? Ja, pol oni izvolijo enega, ki jim obljubi, da bo v državi naredil red in tako pride na oblast novi Hitler (J. 2016a).

Podobno enačenje povečanja kriminala s prihodom beguncev izpostavi tudi Intervjuvanec C in da za primer posilstva, ki se dogajajo v EU in za katera naj bi bili krivi izključno Neevropejci (U. 2016).

Vprašanja so se nato začela nanašati na osrednjo temo diplomske naloge. Intervjuvancem sem pokazala fotografijo Aylana Kurdija, ki mrtev leži na turški obali. Trije intervjuvanci so fotografijo šele takrat prvič videli. Intervjuvanec A sicer pojasni, da je to nedvomno srhljiva podoba: »Kar kocine mi grejo pokonci« (G. 2016). Obenem ne podvomi v njeno verodostojnost, a zatem doda, da se ne sklada z dogajanjem, ki ga je kot vojak Slovenske vojske doživel na meji s Hrvaško. Bil je namreč priča trpinčenju otrok in posmehovanju mladeničev, starih 16–30 let, ki so otrokom nalagali težke nahrbtnike, sami pa medtem mirno kadili: »Kar sem videl, je res golazen od ljudi« (G. 2016). Za boljšo ponazoritev begunske krize bi izbral fotografijo, ki jo je sam posnel na meji. Slednja (glej Fotografijo 6. 2) naj ne bi bila problematična zaradi količine smeti, temveč zaradi kulture, ki je očitno drugačna od evropske.

Fotografija 6. 2: Begunci na slovenski meji

Vir: Intervjuvanec A (2016).

Fotografijo Kurdija sta prav tako prvič videla Intervjuvanec C in Intervjuvanec Č, ki sta kljub mojemu opisu nastanka fotografije hitro podvomila v resničnost dogodka. Intervjuvanec Č je bil mnenja, da sta zgodba in odziv nanjo pretirana, za kar krivi medijsko manipuliranje z usmerjanjem pozornosti le na določene novice (C. 2016). Intervjuvanec C se je prav tako skliceval na dogodke ob meji Slovenije s Hrvaško, za katere je izvedel od očeta, ki je dolga leta delal kot policist, in prijatelj, ki so zaposleni v Slovenski vojski. Bil je mnenja, da ne gre za begunsko temveč za migrantsko krizo, kjer možje, stari 16–25 let, izrabljajo otroke, da so njihov potni list čez meje. Fotografija mu je očitno zbudila močne občutke in spomine, saj je nadaljeval z očitki o beguncih, ki nevhvaležno ravnaajo s ponujeno hrano in pitno vodo. »In takih ljudi jst ne podpiram, ker jih pač ne moreš podpirat, ker to ni obnašanje od begunca. Naši otroci tudi lahko umirajo, lahko ne lih tako kot ta, ampak so pa na cestah in jim noben ne pomaga,« (U. 2016) je še dodal.

Podoben odgovor z navezavo na »naše otroke« je napovedala Intervjuvanka B: »Tako ko se pojavi ena slika, kot je ta, se bo hitro oglasil nekdo, ki bo rekel »kaj pa naši otroci, slovenski otroci«« (G. J. 2016). Poznala je ozadje nastanka fotografije in elemente njene ikoničnosti, kot so široka razširjenost podobe, burne debate, fantkovi čeveljčki, poza, ki spominja na spečega otroka, njegova podobnost z »normalnim Evropejcem«. Temu je dodala priznanje, da fotografija prikazuje del begunske krize, in za tem izpostavila podobe, ki so lahko še bolj pomembne in zgovorne. »Bil je veliki bum ... Ampak je pri tem tudi ostalo,« (G. J. 2016) je utemeljila dejstvo, da se ljudje ne ustavljamo toliko pri fotografijah in da nimajo na nas več velikega vpliva. »Včasih se mi zdi, da je fotografija lahko to naredila, ker je bila bolj redka. Ljudje, v vseh teh fotografijah o trpljenju in vojnah, smo postali, kako naj rečem, odporni in

apatični« (G. J. 2016). Takšnega razmišljanja je bil tudi Intervjuvanec F, ki je menil, da kvantiteta fotografij o grozotah uniči njihovo moč: »Človek se navadi na vse!« (J. 2016b).

Ostalih pet intervjuvancev je fotografijo že videlo v medijih pred samim potekom intervjuja, njen nastanek pa si je vsak razlagal na drugačen način. Intervjuvanec D je bil mnenja, da je fotografija umetno narejena, oziroma, da je na njej lutka dečka. Fotografije s strani Slovenija Zavaruj Meje naj bi bile bolj realne, saj naj bi pravilneje prikazovale sestavo begunskega toka. Po njegovem mnenju so slovenski mediji namerno izbirali kadre, v katerih so ranljive skupine (ženske, otroci, starejši ...), in tako iskali sočutje pri svojem občinstvu (B. 2016).

Intervjuvanec E ni dvomil o verodostojnosti fotografije, kot njen pravilen nastanek pa izpostavil zgodbo očeta Aylana, ki naj bi sam tihotapil begunce na barki in kasneje posnel fotografijo mrtvega sina. Isti intervjuvanec je pri slovenskem občinstvu opazil močno reakcijo in spremenjeno retoriko prav v času širjenja te fotografije, kar pa naj bi se hitro spremenilo ob prihodu migrantov na slovensko mejo. Izpostavil je afriške otroke, ki ravno tako umirajo na krut način, a ne dosežejo medijev, ker niso tako aktualni. Bolj realna fotografija beguncev bi po njegovem mnenju bila fotografija moških srednjih let, ne pa le žensk in otrok, kot naj bi to prikazovali mediji. Zaključil je z mislijo, da tovrstne fotografije »... torej pretresejo in zbudijo, predvsem pa spodbudijo odzive in celo politične spremembe. Toda takšne podobe je treba objaviti z občutkom. Umestiti jih je treba v kontekst dogajanja in povedati, zakaj se dogaja, kar se. Nikoli se ne smemo odločiti na podlagi ene slike ali enega videa« (Š. 2016).

Intervjuvanec F je prav tako krivil medije, da želijo s svojim poročanjem čustveno vplivati na ljudi in temu dodal: »Ampak samo na tiste, ki so migranti že prej imeli vpliv na njih. Njim je dala fotografija še večjo zagnanost za pomoč« (J. 2016b). Fotografiji ni pripisoval možnosti vplivanja na drastične spremembe in to ponazoril s fotografijo avtorja Kevina Carterja, kjer afriški deček sključen leži na tleh, za njim pa mrhovinar čaka na njegovo smrt. Ta fotografija je bila prav tako deležna velikega odziva, a večjih sprememb ni prinesla (J. 2016b).

Grozoto posnetka je priznal Intervjuvanec G, ki ga je najprej videl na multimedijem portalu RTV Slovenija. Ker medij smatra kot relevanten, ni podvomil v verodostojnost posnetka. Obenem je poudaril, da je v svetu prisotnih veliko grozljivejših fotografij, ki ne dosežejo priznanih medijev in zato niso deležne takšnega odziva. Kot boljši vir neposrednih informacij je navedel spletno stran Live Leak, kjer so uporabniki glavni tvorci novic. Za primernejšo predstavitev »begunske krize« bi sam izbral fotografijo (glej Fotografijo 6. 3), na kateri je

videti nepregledno množico ljudi, ki se vije po cesti blizu meje s Slovenijo in po njegovem mnenju resnično pokaže na nekontroliran uvoz migrantov moškega spola.

Nemčija jih je sprejela en milijon v zadnjem letu zato, ker ima v ozadju gospodarske interese. Če bi bila politika človekoljubna in humanitarna, ne bi pustila, da oni hodijo iz Afrike sem in da se jih ena četrtna utopi v morju. Ena boljša opcija, na primer, bi bila, da bi se jih šlo iskat. Druga pa, da bi to ustavili. Ma, če bi bili res neki humanitarci, ne bi pustili toliko vojn, ki se dogajajo in se še bojo dogajale. To je pač pretveza. Za moje pojme ima prvi in največji interes gospodarstvo, ker dobi ful poceni delovno silo, ker ti ljudje niso izobraženi (J. 2016a).

Če pa do zaposlitev ne bi prišlo, bi to pomenilo revščino, kar se po mnenju Intervjuvanca G nujno nadaljuje v porast kriminala in posledično do ekstremizma s strani »levih in desnih« (J. 2016a).

Fotografija 6. 3: Nigel Ferage z anti-migrantskim posterjem

Vir: The Guardian (2016).

Še drugačno interpretacijo fotografije Kurdijsa je predstavil zadnji Intervjuvanec H. Fotografija naj bi po njegovem mnenju bila sporočilo Franciji, da jo čakajo teroristični napadi. Fantek ima namreč na sebi modre hlače, pas svetle kože in rdečo majico, kar naj bi skupaj ponazarjalo francosko zastavo. Tudi tu je bila izpostavljena manipulacija medijev, ki naj bi podobo namerno interpretirali na drugačen način. Na ljudi je po mnenju intervjuvanca imela močan vpliv, » ... ker smo ljudje naivni in verjamemo medijem. Zdej kak vpliv je imela na ljudi, je pa itak odvisno od človeka in kaj si misli o beguncih. Če jih ne mara, ne bo ta slika kej dosti spremenila« (P. 2016).

V zadnjem sklopu intervjuja sem se sklicevala na objavo strani SZM iz 23. oktobra 2015, saj vsebuje fotografijo Aylana Kurdi (glej Fotografijo 6. 4). Objava se nanaša na nemške medijske hiše, ki naj bi namenoma prikazovale novice o beguncih tako, da celoten fokus usmerijo »... na družine z malimi otroki, z velikimi otožnimi očmi. V resnici je 80 % beguncev mladih, močno grajenih fantov« (SZM 2015). Glavni krivci so mediji (tako tuji kot domači), ki namensko širijo propagando za sprejemanje Neevropejcev na evropsko ozemlje. »To so naši mediji, iz bajk ustvarjajo dejstva in iz dejstev bajke« (SZM 2015). Šlo naj bi torej za medijsko manipulacijo tudi v primeru mrtvega fantka, ki naj bi ga namensko in zaradi lepšega ozadja predstavili na drugo lokacijo. Objava je bila zaključena z besedami: »Pravilno je, da ljudje poznajo tudi drugo stran multikulturne Evrope in množičnih imigracij, ker mediji očitno ne opozarjajo na kriminal muslimanov v Evropi in na drastične demografske spremembe« (SZM 2015).

Fotografija 6. 4: Aylan Kurdi v SZM

Vir: SZM (2015).

Ne glede na pogostost spremljanja objav strani SZM ni nihče od intervjuvancev pred pogovorom zasledil tega zapisa. Intervjuvanec A in Intervjuvanka B sta bila mnenja, da gre v primeru resnične spremembe lokacije dečkovega trupla za veliko nespoštovanje pietete do umrlega in njegove družine (G. 2016; G. J. 2016). Intervjuvanka B je temu še dodala, da četudi je fotografinja s posnetkom želela izpostaviti kruto usodo otrok v »begunski krizi«, tega iz spoštovanja do umrlega ne bi smela storiti (G. J. 2016). Poudarila je še, da objavi ne verjame, saj primanjkuje virov in dokazov pri navajanju podatkov. Ostali intervjuvanci so dopuščali možnost, da zapis s strani SZM drži. V medijskem poročanju vidijo manipuliranje, problem predstavnosti in enostranskost poročanja, namerno prikrivanje, pretiravanje, senzacionalizem (Š. 2016; P. 2016; J. 2016b; B. 2016). Mediji naj ne bi nikoli bili popolnoma zanesljivi in naj bi do neke mere vedno prikrivali resnico ter na ta način preprečevali ekstremizme (J. 2016a). Dokler bodo delovali v rokah politike (levičarjev ali desničarjev), bo poročanje vedno enostransko (U. 2016).

Rešitev tega naj bi bila (vsaj v primeru beguncev v Sloveniji), da se posamezniki sami prepričajo o dogajanju na meji in tako dostopajo do informacij neposredno iz prve roke (C. 2016). Le tako nam bo na voljo širša slika (J. 2016a).

Druge je bolj kot medijsko poročanje motilo tako imenovano migrantsko izkoriščanje begunskega toka. Ta večinoma moška populacija naj bi izkoriščala vojne ubežnike, da bi dosegla obljubljenе države Severne Evrope (J. 2016b). Prav tako je bila v intervjujih beguncem očitana pot, ki se ne konča tam, kjer dosežejo prvo državo brez vojne, temveč jo nadaljujejo v Srednjo in Severno Evropo (B. 2016). Tem migrantom, ki naj bi že tako prihajali v EU s polnimi žepi denarja, Slovenija namenja dodatno denarno pomoč, kar intervjuvancem predstavlja poseben način izkoriščanja (P. 2016; U. 2016).

Rešitev so med drugim videli v tem, da se stran SZM postavi na realna tla, kjer bi se za domovino zares borili, preden pride do terorističnih napadov in uničenja kristjanov s strani muslimanov (P. 2016). Kot drugi predlog je bil predstavljen načrt postavitve begunskega tabora v sosednjih državah domovine priseljencev. Tabor naj bi bil strogo varovan in nudil vse potrebno (od šol do služb), financiran pa bi bil s strani EU (J. 2016a). Migrante, ki nimajo viz in dokumentov, bi bilo po mnenju Intervjuvanca E in Intervjuvanca G potrebno vrniti v matično domovino (Š. 2016; J. 2016b). Če bi želela Evropa doseči multikulturno obogatitev, bi bilo potrebno sistematično preseljevanje. Le na tak način naj bi se obenem dosegla asimilacija, ki je nujno potrebna, da begunci ne propadajo v getih (J. 2016a).

Intervjuvanci beguncem sicer ne odrekajo pomoči: »Ljudem je sicer treba pomagati in se problema lotiti v središču njegovega žarišča« (Š. 2016). Temu sledi strogo ločevanje med izrazoma »begunec« in »migrant«, kjer so prvi žrtve vojne, drugi pa izkoriščevalci toka preseljevanja. Kljub temu pa begunci in migranti predstavljajo intervjuvancem varnostno grožnjo, ki se nanaša na povečanje kriminala (B. 2016; U. 2016), povečanje števila posilstev (U. 2016; J. 2016a), uničenje Evrope (G. 2016; C. 2016), uničenje kristjanov (P. 2016) in pomeni konec evropske kulture (C. 2016; G. 2016). Prevladuje prepričanje, da je za begunskim tokom v ozadju večji in širši pomen od tistega, ki ga pozna splošno prebivalstvo. Nekateri za to krivijo Ameriko (P. 2016), drugi to imenujejo zgolj »politika in gospodarstvo« (J. 2016a).

7 Sklep

Fotografija Aylana Kurdija je bila najprej objavljena v fotogaleriji spletnega turškega medija. Ker je prikazovala mrtvega dečka, katerega smrt ni bila razumljena kot nekaj naravnega in neizogibnega, temveč kot nekaj krutega in nezasluženega (Sontag v Griffin 2010, 9), je podoba hitro zadela javnost. Burne reakcije posameznikov in eksponentno širjenje fotografije je bilo mogoče razbrati na družbenem omrežju Twitter. Tam so posamezniki na svojih profilih ponovno objavili podobo in ji dodali izraze žalovanja, zgražanja, grobe očitke, namenjene politiki ... Občinstvo se je čustveno poistovetilo z njegovimi oblačili, z lego telesa, ki spominja na spečega otroka, s čeveljčki, ki nakazujejo na namero prihodnosti. Gre za preprost in čist posnetek, na katerega je, ko se ga enkrat vidi, nemogoče pozabiti. Zapisano je obenem odgovor na prvo raziskovalno vprašanje (*Kaj je specifična moč te podobe in kaj je razlog za nastanek njenih reprodukcij?*), saj je emocionalno poistovetenje glavni atribut, ki je fotografijo tako drastično ločil od drugih podob tega obdobja. Poistovetenje se je razvilo v nujnost po odgovoru, ki se je med posamezniki sicer razlikoval, a namen je bil enoznačen – izpostaviti podobo, ki bi lahko pripeljala do večjih političnih sprememb v problematiki »begunske krize«. Ob tem je potrebno poudariti, da gre vpliv onkraj tistega, kar je mogoče izmeriti (Hariman in Lucaites 2007, 8).

Fotografija, ki v času zaključevanja diplomske naloge ni stara še niti leto dni, je v tem kratkem časovnem obdobju dosegla prepoznavnost širokega kroga občinstva. Razumljena je kot upodobitev »krize«, ki je že in še bo zgodovinsko pomembna. Odgovori, ki so bili pogosto čustveno nabiti, so umetnike in druge posameznike privedli do nujnosti odziva, kar je pripeljalo do različnih izpeljav, ki utopljenemu dečku obljublajo prihodnost. Glede na definicijo ikoničnih fotografij po Harimanu in Lucaitesu (2009) lahko potrdim, da gre v tem primeru za ikonično fotografijo, kateri bo pravi potencial še rasel (ali upadal) s časom.

Pri rasti tega potenciala so imeli in še vedno imajo glavno vlogo posamezniki, ki na takšne podobe reagirajo in se z njimi poistovetijo. Čeprav smo bili priča burnim odzivom, ne smemo reakcij posplošiti na vse posameznike. Ljudje, ki gojijo predsodke do določenih skupin, bodo na fotografije le-teh tako rekoč neodzivni. Z odgovorom na drugo raziskovalno vprašanje (*Ali člani skupine »Slovenija Zavaruj Meje« tudi v fotografiji Aylana Kurdija vidijo begunce kot grožnjo?*) sem poskušala prikazati, da moč ikon ni absolutna. Čeprav gre pri intervjuvancih za fokusno skupino, so njeni člani naključno izbrani. Ker gre za majhen vzorec raziskovanja, je

potrebna pazljivost pred prehitrim posploševanjem. Kljub temu pa lahko izpostavim ugotovitve, ki so izstopale iz posameznih odgovorov.

Analiza intervjujev me je pripeljala do ugotovitve, da v primerih, ko imajo ljudje do akterjev na fotografijah predsodke ali drugo negativno mnenje, jim te podobe ne bodo predstavljale vira za spremembe v načinu razmišljanja, prav tako ne bo prišlo do poistovetenja ali čustvenega odziva. Izbrani intervjuvanci so svojo otopelost do tovrstnih podob utemeljevali z »zgodbami iz prve roke in lastnimi izkušnjami«, ki naj bi bile bistveno drugačne od prikazane fotografije. Posamezni intervjuvanci oziroma njihovi najbližji so begunsko zgodbo izkusili na lastne oči in doživeli drugačen pogled od upodobljenega. Glavni očitek temelji na sestavi migrantov, ki naj bi bila večinoma moška, otroci in ženske pa le njihove »prve vrste in potni listi« za prehod meje.

Do poročanja so intervjuvanci bili izredno skeptični, saj jih je vodilo prepričanje, da so mediji enostranski in senzacionalistični ter da prikazujejo le eno plat zgodb. Našteto naj bi bilo še izrazitejše v času »begunske krize«, kjer naj bi namerno prikrivali resnične vzroke preseljevanja. Za novičarskim poročanjem vidijo delovanje in interese politike ter gospodarstva. S fotografijami, ki so po njihovem mnenju prikazovale le ženske in otroke, naj bi namerno igrali na čustveno noto in zbujali humanitarni apel. Na ta način naj bi se poskušalo omiliti situacijo in preprečevalo, da bi v Evropi nastajale ekstremistične skupine, uperjene proti beguncem.

Priseljence se je skozi opravljene intervjuje neposredno enačilo z varnostno grožnjo. Neevropelci naj bi nujno predstavljali nevarnost za ohranjanje Evrope in njene varnosti, za čistost posameznih kultur in veroizpovedi, upočasnjevali naj bi napredek ter bili obenem vir nasilja in terorizma. Izvor tovrstnih misli je strah pred »tujim, drugačnim, nepoznanim«, hkrati pa tudi pomanjkanje ustreznega znanja in izkušenj za soočenje s slednjim. Retorika, ki so jo intervjuvanci uporabili, je izredno spominjala na retoriko politikov, kar kaže na njeno neposredno prisvajanje.

V Evropi ni enotnega mnenja o sprejemanju beguncev, o možnostih za njihovo integracijo, o grožnjah, ki naj bi jih z vstopom v Evropo prinašali. Problematika integracij in migracij postaja ena pomembnejših sekir politične igre, ki je vse bolj povezana z moralnimi panikami, zločini, varnostjo, krizo in izprijenostjo. Trenutna klima je klima ekonomske krize in družbenih nemirov, strahu in vse večje ksenofobije (Trimikliniotis v Anthias in Pajnik 2014). Slednje lahko do določene mere omilijo fotografije, ki z vizualnim materialom opremijo

občinstvo s sredstvi, da preživi tovrstne pritiske. Kljub temu pa je težko verjeti, da bodo vizualne prakse kdaj enakovredne ali superiorne diskurzivnim medijem, sploh ko gre za sprejemanje javnih odločitev ali demokratičnih premišljevanj (Hariman in Lucaites 2007, 39–40).

Naši spomini so opisi preteklosti in bogati viri za življenje v sedanjosti. Prinašajo nam modele za dejanja in pomagajo prenašati pretese življenja. Opolnomočijo preteklost in pokažejo, kaj obstaja zunaj okvirov splošnega razumevanja. Ali bodo ikonične fotografije služile kot zaključki prikazane krize ali kot obžalovanje ali kot gibanje k boljšemu življenju, ki ga same sicer ne morejo prikazati – to je potrebno še videti (Hariman in Lucaites 2007, 92).

»Ikonična fotografija ni glas vseh – veliko je treba še povedati in pokazati« (Hariman in Lucaites 2007, 305). Glavna teoretika Hariman in Lucaites pripisujeta tovrstnim podobam skoraj magično moč. Kljub temu je mogoče iz nekaterih fotografij razbrati potencial, ki je vanje ujet. Šok učinek podob se sicer lahko kaj hitro umiri (kar velja tudi v primeru fotografije Aylana Kurdija), v javni sferi pa ostane pomembno prikazovanje kritičnih situacij, ki kličejo po dejanjih skupnosti. Tovrstno prikazovanje je nujno in potrebno. Na krivice je treba neprestano opozarjati, saj so odzivi posameznikov glavni vir za dejanske spremembe. Da se bodo na ta odzvali vsi, je utopično mišljenje. A vseeno lahko ohranjamo vero v moč fotografij, ki imajo v svoji naravi neke vrste ritual, da ob njih postojimo, jih pogledamo in se zamislimo. Videno lahko prestopi fotografske okvire, »pove več kot tisoč besed«, prelomi s stereotipi in obljublja spremembe na boljše.

Migracije so kompleksna tema, ki zahteva dobro poznavanje, pazljiv diskurz in raziskovanje, ki presega področje medijev. Ob vsem tem predstavlja zapisano delo le drobec in delen pogled, ki pa je hkrati lahko temelj za nadaljnje razmišljanje in raziskovanje.

8 Literatura

1. Andén-Papadopoulos, Kari. 2008. The Abu Ghraib torture photographs: New frames, visual culture, and the power of images. *Journalism* 9 (1): 5–30.
2. Anthias, Floya in Mojca Pajnik, ur. 2014. *Contesting Integration, Engendering Migration: theory and Practice*. Basingstoke; New York: Palgrave Macmillan.
3. Associated Press. 2015. Only on AP: Vietnam Photographer, 8. junij. Dostopno prek: [http://www.aptn.com/8025701A003B2562/\(httpHeadlines\)/90FEEA0BC80D20E680257E60004ACA27?OpenDocument](http://www.aptn.com/8025701A003B2562/(httpHeadlines)/90FEEA0BC80D20E680257E60004ACA27?OpenDocument) (17. junij 2016).
4. B., V. (Intervjuvanec D). 2016. Intervju z avtorico. Ljubljana, 27. julij.
5. Banjac, Marinko. (Ne)zaželeni sosed: Grožnja in varnost v diskurzu imigracijske politike. *Časopis za kritiko znanosti, domišljijo in novo antropologijo*. Dostopno prek: <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-YR2DRBAT> (8. julij 2016).
6. Bored Panda. 2015. *Artists Around The World Respond To Tragic Death Of 3-Year-Old Syrian Refugee*. Dostopno prek: <http://www.boredpanda.com/syrian-boy-drowned-mediterranean-tragedy-artists-respond-aylan-kurdi/> (11. julij 2016).
7. Bryman, Alan. 2001. *Social Research Methods*. New York: Oxford University Press.
8. Burgin, Victor. 1982. *Thinking Photography*. London: Macmillan Press LTD.
9. C., T. (Intervjuvanec Č). 2016. Intervju z avtorico. Ljubljana, 27. julij.
10. Chalmers, Robert. 2015. How the Aylan Kurdi Pictures Fit Into the History of World-Changing Images; The instantly iconic photograph of a drowned 3-year-old refugee arrives at a time of soul-searching in the photojournalism world. *Newsweek* 165 (12). Dostopno prek: <http://eds.a.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=c21c2d4f-1c46-4025-b272-080cd1d3c71d%40sessionmgr4003&vid=13&hid=4103> (23. november 2015).
11. Den Bulck, Jan Van. 1999. Mediation: toward a media theory of the social construction of reality. *Communicatio* 25 (1&2): 3–11.
12. DHA. 2015. *Bodrum'da 2 kaçak faciası birden!...*, 2. september. Dostopno prek: http://www.dha.com.tr/suriyeli-kacak-gocmenleri-tasiyan-bot-batti-7-olu_1016088.html (17. junij 2016).
13. El-Enany, Nadine. 2016. Aylan Kurdi: The Human Refugee. *Law and Critique* 27 (1). Dostopno prek: <http://link.springer.com/article/10.1007/s10978-015-9175-7/fulltext.html?view=classic> (10. junij 2015).

14. Evans, Natalie in Richard Wheatstone. 2015. Aylan Kurdi's death recreated by 30 people dressed as Syrian boy on Moroccan beach. *Mirror*, 10. September. Dostopno prek: <http://www.mirror.co.uk/news/world-news/aylan-kurdis-death-recreated-30-6415214> (26. junij 2016).
15. G., N. (Intervjuvanec A). 2016. Intervju z avtorico. Vogrsko, 22. julij.
16. G. J., T. (Intervjuvanka B). 2016. Intervju z avtorico. Ljubljana, 26. julij.
17. Griffin, Michael. 1999. *The Great War Photographs: Constructing Myths of History and Photojournalism*. V *Picturing the Past*, ur. Bonnie Brennen in Hanno Hardt, 122–157. Urbana; Chicago: University of Illinois Press.
18. Griffin, Michael. 2010. Media images of war. *Media, War & Conflict* 3(1): 7–41.
19. Gamson, A. William, David Croteau, William Hoynes in Theodore Sasson. 1992. Media Images and the Social Construction of Reality. *Annual Review of Sociology* 18: 373–393.
20. Hariman, Robert in John Louis Lucaites. 2001. Dissent and emotional management in a liberal-democratic society: The Kent state iconic photograph. *Rhetoric Society Quarterly* 31 (3): 5–31.
21. Hariman, Robert in John Louis Lucaites. 2003. Public Identity and Collective Memory in U.S. Iconic Photography: The Image of "Accidental Napalm". *Critical Studies in Media Communication* 20 (1). Dostopno prek: <http://eds.a.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=6714bb62-f269-43c0-b6fa-4afddff1d5fa%40sessionmgr4005&vid=13&hid=4105> (18. november 2015).
22. Hariman, Robert in John Louis Lucaites. 2007. *No Caption Needed: iconic photographs, public culture, and liberal democracy*. Chicago: The University of Chicago Press.
23. Hariman, Robert in John Louis Lucaites. 2009. Ritualizing modernity's gamble: The iconic photographs of the Hindenburg and challenger explosions. *Visual Communication Quarterly* 11. Dostopno prek: <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/15551390409388281> (24. november 2015).
24. J., K. (Intervjuvanec G). 2016a. Intervju z avtorico. Vogrsko, 29. julij.
25. J., T. (Intervjuvanec F). 2016b. Intervju z avtorico. Vogrsko, 29. julij.
26. Kerns, Robert. 1980. *Photojournalism: Photography With A Purpose*. Englewood: Prentice-Hall.

27. Kobre, Kenneth. 2008. *Photojournalism: The Professionals' Approach*. Amsterdam: Focal Press.
28. Kogovšek Šalamon, Neža in Veronika Bajt, ur. 2016. *Razor-Wired: Reflections on Migration Movements through Slovenia in 2015*. Ljubljana: Mirovni inštitut.
29. Küpeli, Ismail. 2015. We Spoke to the Photographer Behind the Picture of the Drowned Syrian Boy. *Vice*, 4. september. Dostopno prek: <http://www.vice.com/read/nifer-demir-interview-876> (5. maj 2016).
30. Laurent, Olivier. 2015. What the Image of Aylan Kurdi Says About the Power of Photography. *Time*, 9. november. Dostopno prek: <http://eds.a.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/eds/detail/detail?vid=11&sid=c26734ee-f141-481a-9ff3-603ee363f8c8%40sessionmgr4004&hid=4105&bdata=Jmxhbm9c2wmc2l0ZT1lZHMtbGl2ZS5y29wZT1zaXRl#AN=109411272&db=f5h> (17. november 2015).
31. Macdonald, Myra. 2003. *Exploring Media Discourse*. Velika Britanija: Arnold.
32. P., B. (Intervjuvanec H). 2016. Intervju z avtorico. Nova Gorica, 31. julij.
33. Sajovic, Kaja. 2015. Je fotografija mrtvega begunskega dečka le predramila svet? *MMC*, 3. september. Dostopno prek: <http://www.rtvsl.si/svet/je-fotografija-mrtvega-begunskega-decka-le-predramila-svet/373151> (6. oktober 2015).
34. Shifman, Limor. 2014. The Cultural Logic of Photo-Based Meme Genres. *Journal of Visual Culture* 13 (3). Dostopno prek: <http://vcu.sagepub.com/content/13/3/340.full.pdf+html> (26. november 2015).
35. *Slovenija Zavaruj Meje*. 2015. *Facebook stran*. Dostopno prek: <https://www.facebook.com/SlovenijaZavarujMeje/> (27. junij 2016).
36. Steel, Andy. 2009. *Photojournalism: The World's Top Photographers and the stories behind their greatest images*. Switzerland: RotoVision.
37. Š., M. (Intervjuvanec E). 2016. Intervju z avtorico. Ljubljana, 28. julij.
38. Tagg, John. 2010. *The Disciplinary Frame: Photographic Truths and the Capture of Meaning*. London: University of Minnesota Press.
39. *The Guardian*. 2016. *Nigel Farage's anti-migrant poster reported to police*. Dostopno prek: <http://www.theguardian.com/politics/2016/jun/16/nigel-farage-defends-ukip-breaking-point-poster-queue-of-migrants> (29. julij 2016).
40. Trachtenberg, Alan in Amy Weinstein Meyers, ur. 1980. *Classic Essays on Photography*. New Haven: Leete's Island Books.
41. U., I. (Intervjuvanec C). 2016. Intervju z avtorico. Ljubljana, 26. julij.

42. Vis, Frida in Olga Goriunova. 2015. *The Iconic Image on Social Media: A Rapid Research Response to Death of Aylan Kurdi*. Dostupno prek: <https://www.scribd.com/doc/293236608/Visual-Social-Media-Lab-The-Iconic-Image-on-Social-Media-a-rapid-research-response-to-the-death-of-Aylan-Kurdi#fullscreen> (17. maj 2016).

PRILOGA A: VPRAŠANJA ZA INTERVJU

Pozdravljen/-a!

Najprej bi se ti rada zahvalila, da si pristal/-a na sodelovanje v intervjuju. Sem absolventka Komunikologije – medijskih in komunikacijskih študij. Moja diplomska naloga nosi ime Fotografija Aylana Kurdija kot ikonična fotografija, v kateri želim raziskati njeno moč, učinke, posledice ... Intervju je razdeljen na tri sklope: prvi sprašuje o tvojih medijskih navadah, drugi sprašuje o Facebook strani Slovenija Zavaruj Meje, tretji pa se usmeri na ikonično fotografijo.

Pogovor se zaradi potrebe bo transkriptih snema.

SKLOP 1: o medijskih navadah in Facebook-u

1. Kaj so zate mediji?
2. Ali jih spremljaš na dnevni ravni?
3. Prek katerih kanalov jih najpogosteje gledaš/bereš/poslušаш?
4. Ali je zate tudi Facebook neke vrste medij?
5. Od kdaj si član FB?
6. Zakaj si se za članstvo odločil?
7. Kakšna je tvoja aktivnost?
8. Koliko časa preživiš na družbenih omrežjih?
9. Si aktiven član?
10. Kaj najpogosteje deliš na svojem profilu?
11. Kakšne objave spremljaš?

SKLOP 2: o strani Slovenija Zavaruj Meje

1. Si član veliko FB skupinam/stranem? Katerim?
2. Od kdaj imaš všečkano stran Slovenija Zavaruj Meje?
3. Si se sam odločil za članstvo ali te je kdo k temu nagovoril/predlagal?
4. Zakaj si se odločil za njeno članstvo?
5. Kako bi opisal to skupino?
6. Kakšen je po tvojem mnenju namen te in podobnih strani?
7. Kaj se ti zdi, da je njena posebnost?
8. Si član tudi drugih podobnih strani?

9. Poznaš še koga, ki je član? So to tvoji prijatelji?
10. Kako pogosto pogledaš v dogajanje v skupini?
11. Kakšne se ti zdijo objave znotraj te skupine?
12. Ali jih tudi sam kdaj lajkaš/komentiraš? Zakaj?
13. Navežeš kdaj debato o vsebinah s te strani tudi zunaj FB-ja?

SKLOP 3: fotografija Aylana Kurdijs

1. Prepoznaš to fotografijo?
2. Kje si jo najprej videl?
3. Poznaš ozadje dogodka?
4. Kakšna se ti zdi fotografija (močna, šibka, grozljiva ...)?
5. Se ti zdi, da izstopa, da je drugačna od drugih?
6. Kakšne občutke ti vzbuja fotografija?
7. Zakaj misliš, da so ravno o tej fotografiji govorili politiki, mediji so ji posvečali oddaje, preplavila je socialna omrežja?
8. Se ti zdi, da je fotografija verodostojna? Zakaj ja/ne?
9. Te fotografija spominja na kakšne druge fotografije?
10. Se ti zdi, da fotografija napačno predstavlja begunce? Zakaj?
11. Ali je po tvojem mnenju na to fotografijo mogoče hitro pozabiti?
12. Ali se ti zdi da je fotografija predelana, da gre za manipulacijo?
13. Misliš, da je fotografija bila narejena zaradi prepričevalnega namena in namernega prikazovanja beguncev kot žrtev? Da – s kakšnim namenom? Ne – zakaj?
14. Imaš mogoče sam(a) primer fotografije, ki bi bolj primerno prikazala begunsko krizo?
15. Kako bi definirali begunce? Kako bi definirali migrante?

SKLOP 4: članek iz skupine SZV

Slovenija Zavaruj Meje – objava o Kurdijs 23. oktober 2015; 19:22

"Tagesschau" in "Tagesthemen" sta dve nemški medijski hiši, ki ne dasta vedno točnih objav glede beguncev, ki prihajajo v Nemčijo. To je priznal Kai Gniffke, urednik ARD News. Gniffke je rekel: »Ko snemalci televizijskih ekip snemajo novice, vso pozornost usmerijo na družine z malimi otroki, z velikimi otožnimi očmi. V resnici je 80% beguncev mladih, močno grajenih fantov.« [1]

Nemci priznavajo, da pri obveščanju o »begunski krizi« deluje propaganda z namenom, da sprejmemo v Evropo na milijone ljudi različnih ras in verstev. Ta čas, ko so Nemci priznali namen obveščanja, pa v Sloveniji medijske hiše vodijo gonjo proti vsem, ki prikažejo celotno begunsko krizo v drugačni luči. Medtem, ko padajo obtožbe na nas, ki se ne strinjamo z njihovo »mavrično« družbo pa se vprašajmo, zakaj je onemogočeno komentiranje na njihovih straneh? Zakaj so se v času »begunske krize« pojavili različni članki o staranju evropskega prebivalstva, o slovenskih beguncih v prvi svetovni vojni, kako so imigranti priložnost za nas, kako naj bi v nekaterih območjih Evrope rodnost padala,...? Kaj to ni načrtna propaganda? Zavajanje je primerjanje 10 letnih otrok z 70 letnimi dedki in babicami na shodu proti islamizaciji v Nemčiji s skrajnimi desničarji in nacisti, medtem pa so skrajne leve skupine na mejnih prehodih, kjer mečejo stvari v svoje policiste, označene za aktiviste! Zavajanje je selekcionirano objavljane imigrantov, ki pred kamere nastavljajo svoje otroke! Manipuliranje je, kako ste mediji tistega mrtvega fantka na grški obali predstavili na drugo lokacijo zaradi boljšega ozadja! Na medijih vodite cenzuro z brisanjem profilov in komentarjev! Vse pomembne medije v Sloveniji vodi ista ideologija in isti cilj. Nikakor ne pričakujte od teh medijev, da se bodo oddaljili od svojih načel in propagande, ter kar naenkrat začeli širiti resnico.

To so naši mediji, iz bajk ustvarjajo dejstva in iz dejstev bajke. Vprašajte se, ali ste kdaj v slovenskih medijih zasledili mesto Rotheram, kjer so muslimanske tolpe posilile 1400 mladoletnih Angležinj? Ste kdaj zasledili problem o epidemiji posilstev na Švedskem?

Niste, ker ni bilo niti ene same objave! Takšnih primerov pa je na tisoče! Mi čutimo dolžnost do resničnih žrtev v Evropi in z objavami pomagamo slišati njihove krike! Kolikokrat smo podali argumente, statistiko, dejanske posnetke iz območja dogajanja,... pa nas kljub vsemu označujejo za manipulatorje, celo rasiste? Beseda rasist je sicer zelo pogosta danes, je kar etiketa belega Evropejca, kadar govori za svoje interese ali interese svojih ljudi. Za nami stojijo dejstva, zgodovina, argumenti, posnetki, statistika in viri. Za njimi stojijo le zgodbe in pridige o politični korektnosti. Pravilno je, da ljudje poznajo tudi drugo stran multikulture Evrope in množičnih imigracij, ker mediji očitno ne opozarjajo na kriminal muslimanov v Evropi in na drastične demografske spremembe.

1. Si zapazil to objavo na strani Slovenija Zavaruj Meje?
2. Kako jo komentiraš?
3. Misliš, da je to pravilen nastanek fotografije?
4. Zakaj bi ozadje/postavitve spremenilo dejstvo, da je na fotografiji mrtev otrok?

PRILOGA B: INTERVJUVANEC A (N. G.)

Kaj so zate mediji?

Mediji? Zame je televizija medij, časopis, računalnik, internet ... to je to. Novinarji, no.

Časopise bereš?

Ja, berem, ja. Sploh kadar sm jst notr (smeh). Ne ne, bolj poslušam Radio 1 na poti na delo, Radio Robin. Televizija bolj kašn POP TV, Slovenija 1 ... zdej dosti televizije itak ne gledam.

Novice in članke bereš bolj preko računalnika?

Jaaa, kar prek Facebooka. To je itak internet u interneti, malo poklikaš in veš vse.

Aha, Facebook. Od kdaj pa si njegov član?

Junij 2009.

Preživiš veliko časa na FB-ju?

Kolko ur na dan? Jaaa, sej smo skozi gorej. Če nimam kej delat sm gorej.

Si aktiven član?

Sem aktiven, sem. Kar rad komentiram in objavljam reči na profili.

Kaj pa je tisto, kar najpogosteje deliš z drugimi?

Svoje objave – kam grem, kaj doživljam no in to je to. Čem pokazat ljudem kašne slikce in lepote narave ...

Ali si član katerim skupinam na FB-ju?

Jaaa, ma še sam ne vem kašnim (smeh)

No, če ne veš točnega imena, pa mi povej vsaj zvrst skupin, ki jih pregleduješ.

Jaa, to so bolj kake skupine od padalcev, padalske odprave, da se kar na FB-ju zmenimo ... To, poool uuu kaj je še? Aja, od vojske, to. Pač imamo svojo skupino in pole kej objavljamo in to, kašne novice. Tko no, da si malo olajšamo komunikacijo.

Kaj pa stran Slovenija Zavaruj Meje? Jo poznaš?

Ujeeej, jaa, poznam ja. Ma kaj sem član? Čaki! Sej morem it prou pogledat (začne brskati po telefonu, smeh) ...

(smeh) Noo, sej ti jaz lahko potrdim, da si!

Ajaa (smeh)! Veš več ku jst! Jaaa, sej res, ta je una skupina, od beguncou.

Jaaa, recimo. Potem se ne spomniš, kdaj si postal njen član?

O Marija! To je blo takrat, ko je blo to z begunci in to. Se mi je zdelo prav, da smo šli dol, ku vojska in policija. Da niso bli tevi begunci povsod, no, po vrtovih, po vaseh ... Je blo prav, da smo jih malo usmerjali, se mi zdi, da je to prav, no.

Kako bi pa sam opisal skupino? Kakšen misliš, da je njen namen?

Jaaa, kej dosti nisem niti gorej, tko da ne bi vedu, no. Niti je ne spremljam več. Jst sm se včlanu, ker sem kot vojak varoval mejo dolej in se mi zdi, da je blo prau, no, da je Slovenija takrat zavarovala mejo.

Zakaj se ti zdi varovanje mej pravilo dejanje?

Jaa, takrat je blo to treba nrdit, je blo treba omejiti, usmeriti te ljudi.

Podpiraš tudi bodečo žico?

Nee, to pa ne! To pa čim prej proč! Zaradi živali in turistov. Kdr sm bil tam pr Kolpi, so se zgražali turisti, da je grdo videt ... Čim bolj proč od te žice, no!

(pokažem fotografijo Aylana Kurdija) Kaj pa to fotografijo, poznaš? Si jo kje zasledil?

Ammm (premišljuje) ... Vidim jo prvič, sem pa doživljal, no ... Kako so otroci mogli nositi 10 in več kil na hrbtu in možovi so gledali in se smejali. In so jih preganjali no. Zdej če bi otrok tam 3/4 leta star, kakorkoli, če bi tisti težek rucak vrgu dol s sebe, bi biu tepen, sigurno.

Zakaj pa misliš da imajo tak odnos?

Taka kultura je, kaj jaz vem, nimam pojma. To si živali, no, to ni sprejemljivo, kar so delali tem otrokom tam na meji, kar sem vidu, no ...

Če se vrnemo nazaj k fotografiji ... Kako bi jo opisal? Kakšna se ti zdi?

Ja, joj, šokantna, grozna je ... Kar kocine mi grejo pokonci (pokaže na roko). Ne vem kako jo opisat, katastrofa, ne vem ... Fak.

V času begunske krize, so medije preplavljale fotografije, tudi bolj ali manj podobne tej. Ravno ta pa je spodbudila medije, da so ji posvečali celotne oddaje, politiki so tvitali o njej ... Na prvo žogo torej lahko rečemo, da gre za pomembno podobo. Po drugi strani pa živimo v digitalni dobi, kjer so Photoshop in druge manipulacije fotografij nekaj vsakdanjega. Se ti zdi, da je bilo pri tej fotografiji kaj »popravljenega« ali da je celo umetno narejena?

Ma ne, ne, meni se zdi, da je taka ku u resnici ... ku prava, no. Pomoje, da ja no.

V FB skupini Slovenija Zavaruj Meje je bila objavljena ta novica (pokažem objavo iz skupine). Kako jo komentiraš?

Zdej ne vem. Use je odvisno od novinarja, od človeka. Lahko je res cigo in je res to nrdu. Ne vem, nimam pojma, smo različni ljudje.

Glede na tvoje izkušnje z begunci, se ti zdi, da predstavlja ta fotografija begunce?

Hja (zamišljen, premor) ... Seveda jih. Pač sej gre za resnični dogodek, barka se je potopila, ne? No, in pol itak da pride tut do tega, ni kej.

Pa se fotografija sklada s tisto podobo beguncev, ki si jo ti doživljal?

Ne, to ne. To itak da ne. Tam so otroke kar udarli. Taka vzgoja je, da kr fak, no. Katastrofa. Kar sem jaz videl in kar prihaja v Evropo, je konec Evrope. Karkoli je otrok 2 al 3 lete star, so ga kr topli, za prazn neč, grozno. S tistimi rucakami, k so jih prou martretirali. Zadi za njimi pa fanti, stari ku jst, kadili čik in se jim smejali. Kar sem vidu, je res golazen od ljudi.

Kako bi pa to lahko spremenili?

Mah, stare volke se nikol ne da spremenit. Otroke ja, ma te fante ne, tevi bojo zmirm isti.

Kaj pa na fotografije, kot je ta, ki sem ti jo pokazala – se da nanje pozabit?

Aa ne, to pa ni šans. A-a (odkima z glavo).

Misliš, da je bila s tem namenom tudi posneta?

Ja, pač, da se prikaže, da so begunci bogi. Itak naši mediji so skoz govorili »ku so bogi, ku so bogi« nasploh. Sam ko prideš ti dejansko blizu njih in vidiš kakšni so, ti pride drugačna slika od beguncou.

Kriviš torej medije, da »popačijo« tisto pravo sliko begunske krize?

Jaaa, definitiuno to!

S kakšnim namenom?

Ja sej si vidla po televiziji, sej so skozi prauli, da so bogi in pol si vidla kazali une mamice tam boge.

Misliš, da ima kdo interes za tem?

Nimam pojma, nimam pojma, kaj si mislt. Al hočetu na tak način, da jih lepše sprejememo al karkoli, ne vem. Sej veš kaj čem povedat. Ma pol, ki jih vidiš u živo, to je golazn, no.

Novinarji so kr krivi no – lahko pokažejo podenj, lahko prikažejo svete ljudi. Kar čejo lahko nrdijo.

Predlagaš kako rešitev za to?

Ja posameznik bi mogu čim bolj v živo videt. Samo za enega navadnega človeka, je to itak nemogoče, ne. Jst vem kako je.

Smatraš to za splošni problem in le za begunsko krizo v povezavi z mediji?

Jaaa, nasploh, itak. Sej pravim, kar čejo nrdijo s tebe – lahko si zvezda, lahko te nrdiju pej Damjana Mukra (smeh).

Imaš mogoče ti kako fotografijo, ki bi po tvojem mnenju boljše prikazala begunsko krizo kot ta, ki ti jo kažem jaz?

Boljšo? Jaaa, enpar fotografij imam, če si boš kej pomagala, kako je use umazano, kako bežijo ... Čaki, samo da dobim, 2015 ... oktober, november, jooo samo da dobim (brska po mobitelu).

Kaj se ti zdi na fotografiji problematičnega?

Ne vem, smeti ... Nasploh. Doro, kultura je itak drugačna. Ma, sej isti smo mi, po kaki žurki, kašno pustimo, jao mene. Smo še slabš ku begunci. Problem je kultura no.

Konec koncev smo vsi ljudje. Pri polnem nahrbtniku verjetno res ne bi še smeti nosili s sabo, ali?

Jaaa, sej pravim, to ja. Sam vseeno. Ne vem, ko sm vidu, kako je mati mela otroka naprej pokritega in pole, k je vidla, da prihajaju novinarji, ga je začela slačit, kao bogi otrok, nima kej oblečt, pomagejte mi. In pol smo tiste deke kar metali jim, da so se pogrlni.

In če greva v terminologijo – kako bi ti definiral begunca?

Omarija. Aamm (razmišlja, premor) ... Ljudje, ki bežijo pred neko vojno, nej bi bežali od nevarnosti. Tko je u definiciji, al neki tazga.

In migranti?

Migranti so pa tisti ... k to izkoriščajo to, no. Amm... sej je tko, ne? Ja, tako, ja. Sej dosti se jih je kar prtaklno zavravn, s Kosova, samo da bi prišli tut oni skozi meju. Tko da ja, je razlika.

PRILOGA C: INTERVJU VANKA B (T. G. J.)

Glede na to, da si študentka iste smeri kot jaz, ti začetna vprašanja ne bodo predstavljala težav ... Najprej mi povej, kaj so zate mediji, katere spremljaš ...?

Okej, v redu. Mediji so za mene stvari, lahko tudi osebe, ki ti prinašajo ene nove informacije, evo, na splošno. Od časopisa, do televizije, prijateljev, staršev, knjig, telefona, vse, vse, vse ...

Katere specifične časopise, televizije ... katere pa kako spremljaš?

Največ spremljam, kar se časopisov tiče, Global in Mladino. Drugače pa spremljam te časopise, preko njihovih spletnih portalov, tudi 24 ur in RTV Slovenija. Berem tudi tuje medije, Der Spiegel pa CNN, Daily Mail.

Vse to spremljaš in dostopaš torej prek interneta?

Ja, ja, kar internet. Nimam televizije sicer, doma pa sem bolj redko. Tudi Dnevnik, če ga gledam, ga gledam prek interneta za nazaj.

Kaj pa Facebook ti predstavlja neke vrste medij?

Ja, seveda mi, če nič drugega vsaj za te aktualen novice – če se nekež zgodi tragičnega alpa veselega, recimo nogometne tekme, vreme, grem kar gor pogledat kako vreme je zni, če že sneži (smeh) ... Pač, se mi zdi, da kar hitro izveš. Pa še s povezavami, ki jih

kolegi delijo, včasih izvem za kak nov medij, bolj alternativen medij. Tudi preko takih povezav izvem, no. Tako da ja, samtram Facebook kot medij. Čeprav se zavedam, no, kak naj rečem ... da Facebook favorizira določene medije.

Na primer?

Recimo tte, najbolj znane, splošne, svetovne medije. Alternativne pa bolj poriva v ozadje. Aveš, k so na prvi strani, ob strani no, sponzorirane in targetirane objave ...

Zakaj se ti zdijo alternativni mediji pomembni?

Ja, seveda. Ker se mi zdijo tti svetovni mediji ... OK, mogoče bi dala stran kaki New York Times. Ampak vseeno se mi zdi, da računajo na klike in profit. In tudi če novica ni bombastična, jo naredijo takšno.

Zakaj si se pa za članstvo na družbenem omrežju kot je Facebook določila?

Ufff, to je blo pa še čist na začetki, k je to blo ... Pomojem sem bla v gimnaziji, če ne še na koncu osnovne. Sploh se ne spomnem več, no. Ta profil sem si ustvarla, še ena kolegica mi je pomagala, jst nism bla niti tolko še na internetu ... smo še meli unega, veš, k smo na podeželju, k je bil na kabel in k je piskalo. Pa še drag je bil (smeh), pol še mami ni pustila preveč časa gor bit. To je blo še na skrito, prej k so vsi domou s šihta prišli. Kabel sem morala čez celo dnevno sobo vlačiti, čez hodnik vn do kuhinje.

Pa si sedaj, ko nimaš verjetno več teh težav, aktivna članica?

Na Facebooku čedalje manj, res. Facebook mi je zdej skor ta zadnja stvar. Uporabljam ga večinoma bolj za šolo, faks, za komunikacijo. Pa včasih grem dogodke pogledat. Se mi zdi, da je Facebook vseeno še ena stran, kjer imaš vse gor – od novic, kaj delajo kolegi, do dogodkov, ki so v tvoji bližini, do tega da ti omogoča, da si pišeš SMS-e, zdej lahko celo že kličeš ...

Preživiš kljub temu veliko časa gor, da si na tekočem z vsem?

Ne, tko, no ... Če imam čas, če čakam na avtobus, če imam pavzico v službi ... Na računalniku sploh ne vem, če ga kdaj odprem. Sam na telefonu, tko, ko mam čas 5 min, hitro prečekiram, drgač pa ne.

Kaj pa na svojem lastnem profilu – katere so stvari, ki jih objavljaš?

Ja tko, če grem kdaj na kako potovanje objavim. Včasih v gimnaziji smo velik slik objavljali, cele albume slik za vsake dogodke, ki smo jih imeli. Zdej se mi zdi, da se je to malo razgubilo in ponavad pade sam kaka slika, če kam grem, da mal pokažem, kje sem bila. Alpa če kako povezavo objavim, k smi zdi, da je dost vredna branja, jo objaivm, alpa musko, to je pa to.

Si članica katerim skupinam, stranem?

Ja za študentki dom, to mi je pomembn, pa za faks, določene skupine. Drugače pa za cimre imamo še skupino. Pa zdej, ko imam dve podganci, sem članica tej Slovenia Lovers of Rats, da kake napotke dobim alpa kej tazga. Drugače pa lajkam strani, če me zanimajo pogovori, kaj se dogaja tam ... Glede na to, da komunikologijo študiram, se mi zdijo kake stvari kar relevantne in zanimive.

Kot sem ti že obrazložila, spadaš v mojo fokusno skupino za intervjuje zato, ker imaš lajkano spletno mesto Slovenija Zavaruj Meje. Mi lahko poveš kaj več o tem – zakaj si se za to odločila, kdaj ...?

To stran mislim, da sem lajkala takrat, ko so se začeli ti izgredi na meji, k se je postavljala ta »tehnična ovira« (smeh) ... Ja, tko je blo, ane? No, pol sem brala še v drugih medijih in brala tte skrinšote iz te skupine vn. Pol sm se odločla, da bom lajka. Zdej mal gledam, kaj pišejo, na kak način pišejo, take stvari, kaj objavljajo. Se mi zdi, da je ful stvari na tej strani za lase povlečeno. Tut recimo takrat, ko niso imeli o ničemer za pisat, zdej majo mal več za pisat glede terorizma, no, ker je v tem času bolj povečan obseg takšnih dejanj ... Pred tem pa se mi zdi, da je bilo veliko izmišljotin, v smislu, da so določene slike prevzemali iz drugih dogodkov in navajali ene izmišljene dogodke pol pod te slike. K so ble une pretepene ženske pa to, so pol določeni samostojni blogerji ugotavljali, da so bile tiste fotografije iz družinskega nasilja, da sploh ni bilo v povezavi s posilstvi, kot so na strani zapisali.

Kakšni pa se ti zdijo komentarji v tej skupini?

Iz te skupine se mi zdijo komentarji dokaj istomisleči, da folk v zadnjem času glede dogajanja, predvsem levičarji no, pa tti zagovorniki in ki so aktivni proti sovražnem govoru, da so se kar malo odmaknili od scene, da si ne upajo pisat pod takimi skupinami in kakšne argumente dajat, ker se mi zdi, da si ne upajo, no. Po moje so poskušali in so videli, da nima

smisla. Pa tut ene druge skupine ni takšne. Sej desnica ima zdej čudovit povod, da se okrepi in da razmišljanje pač prenese tut na druge ljudi.

Kakšne se ti zdi cilj take skupine kot je Slovenija Zavaruj Meje?Tudi bolj političen?

Tudi. Ampak bolj se mi zdi tle ena sama aktivizacija. Se mi zdi, da v zadnjem času, da je ful ljudi, ki razmišlja, kako je slovenska kultura umrla, da ni več poudarka na naših šegah in navadah, običajih, naši glasbi. Se mi zdi, da zadnje 5 let, da je malo več turistov, prej tega ni bilo. Ljudje niso navajeni recimo pobarvanih ljudi, ki ne govorijo slovensko – to se jim zdi čist ...

Se ti zdi da je slovenska kultura zaprta?

Ja, ja, ja, še vedno. Sej se vidi, da imamo tako malo multikulti mest. Kaj, Ljubljana je edina, ki bi lahk to reku, da srečaš ljudi večih narodnosti in ver.

Misliš, da nas je strah tujega?

Zdej kako mediji poročajo, pa kaj se dogaja po svetu – ja. Več faktorjev je, no.

Da se malo vrnem na osrednjo temo ... Rada bi ti pokazala to fotografijo. Si jo že mogoče že kdaj prej videla?

Jaa, poznam, ja. To je bilo pred prvim valom beguncev, ki smo ga mi imeli. Ta fotografija je bila zlo opažena, no. To je ta sirski deček, ne? To je bilo na italijanski obali?

Ne, na turški. Njihova barka se je potopila ...

Ja, ja, njega pa naplavilo. Ja, ne vem. Ta fotografija se mi zdi, da je takrat ganila res veliko ljudi ... Bil je veliki bum, ampak je tudi pri tem ostalo..

Zakaj se ti zdi, da je do tega prišlo?

Ja zato, ker je otrok, ker zgleda normalen otrok, ker je v oblačilih, ker ima čevlje na nogi, ker je taka poza, k zgleda, da je normalen Evropejec, čist tko ... Ne vem, no. Mislim, da je velik drugih slik sirskih otrok, k so bolj umazan in sestradani in ne vem, zakaj se njihove fotografije ne pojavljajo, k so lahk še bolj pomemne, kot je ta.

Zakaj pa misliš, da se je tisti začetni bum umiril?

Pa sej se vedno. Folk se neki časa ukvarja z neko stvarjo, čez čas pa pozab na njo in pride druga stvar, okrog katere lahko spet dajajo mnenje in objavljajo stvari.

Na strani Slovenija zavaruj meje so fotografijo jemali na drugačen način. Tukaj je objava, ki jo lahko prebereš, potem me pa zanima tvoj komentar.

Evo že tukej (pokaže na vrstico objave, kjer piše): »Vprašajte se, ali ste kdaj v slovenskih medijih zasledili mesto Rotheram, kjer so muslimanske tolpe posilile 1400 mladoletnih Angležinj? ...« Zakaj tukaj viri niso podani, zakaj niso podkrepljeni s kakršnimi koli povezavami. To je za mene dobesedno nakladnaje, ker ni nobenih virov ne povezav na nobene druge novice.

Kaj pa v navezavi s fotografijo? Dopuščaš možnost, da tako kot piše v objavi, da je fotografija nastavljena, premaknjena?

To se mi zdi možno, ja.

Pa ti so spremenili mnenje o fotografiji?

Ne, ne spremenil. Ampak se mi vseeno zdi, da če se je to zares zgodil, se mi zdi nespoštljivo do trupla, kdorkoli je to naredil. Ampak tudi namen, da je nekdo poskušal ustvariti ikonično fotografijo, ki bi predstavljala trpljenje otrok v begunski krizi, se mi zdi, da ne pokrije tega spoštovanja do umrle osebe.

Se ti zdi, da je ne glede na to na fotografiji predstavljen del begunske krize?

Ja, seveda, saj so nedolžne žrtve. Ampak sej ljudje, odkar obstaja civilizacija, iščemo boljše življenje in se selimo, se izogibamo nemiru, iščemo dostojno življenje in verjamem, da ljudje prihajajo v Evropo z dobrim namenom, da bi si ustvarili boljše življenje in da jim ne bi bilo potrebno živeti v strahu itd. ...

Imaš mogoče sama kakšno fotografijo, ali pa mi jo vsaj lahko opišeš, kako bi po tvojem mnenju bila begunska kriza bolje prikazana, kot je v tem primeru?

Ja, potem bi se kar osredotočila na kakšno fotografijo iz Grčije, ko prihajajo ladje beguncev. Ali pa ko begunci čakajo na vratih ali ležijo po parkih ... ali pa tle v Sloveniji, ko so v taboriščih in takšne fotke.

Se ti zdi, da bi lahko takšne fotografije spremenile mnenja in diskurze med ljudmi?

Zdej ne več. Včasih se mi zdi, da je fotografija lahko to naredila, ker je bila bolj redka. Ljudje v vseh teh fotografijah o trpljenju in vojnah smo postali, kako naj rečem, odporni in apatični. Zlo velik je tega. Tut jst videm, ne gane, mislim ... ni tko, da bi me fotka špiklna pr scru, kot me je včasih. Je že ratala kar ena stalnica takšne slike videt v medijih.

Misliš, da poplava fotografij poplavi tudi čustva?

Jaaa, se je to kar mal zgubil.

Za to kriviš medije, ki preveč izpostavljajo vse novice? Ali posameznike, ki vse posnamejo in objavijo?

Kako bi rekla. Tudi nam v Evropi ni več tako rožnato in ljudje nimajo časa se obremenjevat s tujci. To je res grdo rečeno, ampak to tako je. Pač, najprej bomo mi zavarovali svojo lastno rit, preden bomo šli katero drugo reševati. Takoj ko se pojavi ena taka slika, kot je ta, se bo hitro oglasil eden, ki bo reku »kaj pa naši otroci, slovenski otroci«. Zmiri bo en takšen komentar. Kar je res po eni strani – ti moreš najprej doma uredit stvari in jih prenest na ostalo. Kar se pa te begunske krize tiče, bi jst najprej obsodla to našo politiko, evropsko politiko, ameriško politiko. Če mene vprašaš, je takšna politika ustvarla takšne razmere, kot jih imajo dol. Zato sem jst malo bolj odprta do beguncev, ker se mi zdi, da nosimo na ramenih eno breme. In sem zato, da jim pomagamo urejat stvari dol. Pač Evropa je že tako nabasna z ljudmi, preveč nas je na celim svetu, če mene vprašaš. In mi bi mogli s svojo tehnologijo in s svojim znanjem urejat stvari dol. Vejrmam, da je težko, ampak ko se bojo enkrat dol stvari umirile, pol bo tut tle drugače.

To so tudi begunci sami izpostavljali ...

Imajo prav, imajo prav. Ampak do takrat, moramo tudi mi bit pripravljeni, kake družine doma sprejemati. Ampak se mi zdi ne fer, da mladi bežijo iz svoje lastne države in se ne vključijo v organizacije in v vojno za svojo lastno državo, no. To mi je malo tko ... Pač, jst sama, če bi zde bil v Sloveniji kaka kriza, po moje bi šla v boj, kakorkoli. Ne bi bežala iz države, no, po moje, da ne.

PRILOGA Č: INTERVJUVANEC C (I. U.)

Začneva z osnovnim in širokim vprašanjem – kaj so zate mediji?

Poročila in novice.

Katere pa prebiraš?

24 ur, Slovenske novice, to je to, nič drugega.

Kako jih pa spremljaš?

Malo radiota, malo televizije in prek Facebooka.

Ti je Facebook kot medij pomemben vir novic?

Jaaa, sej sproti, kar vidim, kar kdo kej objavi. Al pa ko 24 ur in Slovenske novice kej objavijo, pol preberem.

Kdaj si se pa včlanil na Facebook?

Leta 2010.

Kako da si se odločil za članstvo?

Nisem se odločil, ta mali brat me je vpisal.

Kakšna je tvoja aktivnost – veliko objavljaš, prebiraš novice prijateljev ...?

Ma ne, ker nimam časa za to. Itak pridem šele zvečer gor, preberem kake novice, malo poskrolam in pogledam, če je kej novega.

Na svojem profilu kljub temu kaj objavljaš?

Jaa, če se mi zdi kej zanimivega – kakšne videoposnetke in muziko.

Katerim skupinam in stranem si član?

Jaa, neke skupine imam od faksa in glede odbojke.

Kaj pa Facebook stran Slovenija Zavaruj Meje - se mogoče spomniš, kdaj si začel spremljati to stran?

(smeh) Od letos, par mesecev nazaj.

Si se sam odločil za to ali te je tako kot Facebook mlajši brat prijavil?

(smeh) Nee, ne, sam, ker me je zanimalo. Neke posnetke sem želeu videt in pol me je verjetno kar samo včlanlo, al všečkalo stran.

Spremljaš redno objave te strani?

Jaaa, ma prou na hitro grem skozi. Ma se ničem niti obremenjevat s tem. Jst sem enkrat lajkal nek posnetek in me je dalo v to skupino in zdej samo skrolam. Kukr vsi mediji, ki stvari napihnejo, se še kej dodatno zmislejo in to napišejo bla bla bla ... Je tut ta stran neke take vrste, verjetno.

Potem ne zaupaš 100 % objavam te strani?

Ne, ne, nobeni stvari ne verjamem 100 %, ker na lastnih izkušnjah vem, kako je. Ko sm imel prometno nesrečo, so mediji stvar napihalni, ku da je blo ne vem kaj ... Kaj šele nrdijo pr čem drugem pol!

Kakšen se ti zdi pa cilj strani kot je ta?

Jaaa, ne vem ... (razmišlja) Ja, da poskuša malo združiti slovenski narod skupej.

Kakšen je pa sedaj slovenski narod?

Tak, razpuščen. Ni več tiste kulture, kar je blo. Če pogledamo naše nonote, naše prednike, kako je blo vse drugače, vse za državo. Zdej je bol tako ...

Kako? Zakaj se je to zgodilo?

Mja, zdej je tko ... Itak smo v Evropski uniji, zdej je itak vse bol združeno in pomešano notr.

Se kdaj na take in podobne debate navežeš tudi s prijatelji, zunaj, na pijači?

Jaa, kdaj kašno rečemo ... Alpa zdej, ko so bli tevi atentati, rečemo kej. Ma drugače nič.

No, čeprav malo spremljaš medije, si mogoče kej, kdaj, zasledil to fotografijo?

Ne, ne. Prvič jo vidim.

No, posneta je bila septembra lani, begunska ladja se je potopila na poti do grškega otoka, tega dečka je naplavilo na turško obalo. Takrat je okrog te fotografije bilo veliko govora, od novinarske etike do tvitov politikov, da je nekaj treba ukrenit ... Fotografija naj bi bila ena pomembnejših fotografij tega obdobja.

Ma ne, jst to prvič vidim in prvič to slišim. Maa ... kaj veš, kaj je blo s tem otrokom, kako je ta otrok končal v morju.

Kako to misliš?

Pač, vem, kaj se dogaja na meji, slišim od prijateljev, ki delajo tam pri policiji, moj tata je bil 15 let policaj. Sem ga slišal, moj tata nikoli ni bil slabe volje, nikoli ni bil jezen v življenju ... ma ko mi je pravu glede tega ... Pač, ne vem kolko ti veš, samo te otroke izrabijo ku neke vrste potni list, na konci pol ostanejo na meji. Starši pa popokajo naprej. Zato je pol v Postojni v azilu 20 otrok brez staršev. Jih samo izrabijo.

Lahko rečeš, da kljub temu fotografija predstavlja žrtve begunske krize?

To ni begunska kriza, to so migranti.

Aha, strogo ločuješ ta dva pojma?

Ja. Za begunce logično jim dam dom, jim pomagam, ma takih je 5%.

Kako bi jih pa definirala?

K jih vidiš. K vidiš družine skupej, da sta mož in žena skupej, to so begunci z mojega stališča. Alpa žena z otrokom, no. Migranti pa so več al manj sami moški, k imajo 16 let do 25 let, to zame ni ... To so prišli gor s telefonami, so se pršli gor slikarit in pol mečejo panine stran, sendviče, puhne flaške vode. To sm slišal od človeka, ki ne laže in se zmišljuje. Tko to je, ne. Oni pridejo lepo na avtobus, jih čaka tam prostovoljka, ki jim da lepo vodo in sendviče, brez svinjine, kar čejo, po izbiri. Oni pol mečejo to vn skoz okno, da to ni hrana, da kaj jim dajejo. Ta kolega, ki mi je to pravu, pa je po 18 urah dela dobil sendvič šele, ko mu je šla sodelavka kupit. In to je to ... In takih ljudi jst ne podpiram, ker jih pač ne moreš podpirat, ker to ni obnašanje od begunca. Begunc bo pršu čez mejo, ko bo vidu, da je vsaj tolko varno ... bo primu juhu, karkoli bo dau pod zob. Ne pa metau stran in si umivau roke z vodo iz flaške – mislim, dam primer. Jst bi tko naredu ... Mislim, težka je bit dolej, vem, ker mam tudi prijatelcu, ki je delala kot prostovoljka. Je rekla »Igor, maš prav, samo niso vsi enaki«.

Seveda da niso vsi enaki – od 300 ljudi je 10 dobrih, je 10 beguncev. Od 300 fantov sta 2 ženski, 3 ženske, drugo so sami moški.

Se ti zdi, da mediji napačno prikazujejo stanje beguncev?

Seveda. Sem slišal marsikaj, ma bom rajše tiho.

Zakaj?

Mah, ker je politika vmes (daljša tišina). Ker Nemčija želi imet generalštab, ker ga nima tudi zaradi 2. svetovne vojne (tišina). Ker poznam človeka, ki je podpisal za žičnato ograjo, bodečo žico.

Glede na tvoje prepričanje ti takšne fotografije ne pridejo do živega?

Naši otroci tudi lahko umirajo, lahko ne lih tako kot ta, ampak so pa na cestah in jim noben ne pomaga.

Na strani Slovenija Zavaruj Meje sem v zvezi s to fotografijo našla to objavo. Se ti zdi mogoče, kar je zapisano?

Ja, seveda, da. Če so od mene napisali celo stran o tem, kaku nesrečo sem imeu ... mislim, WTF.

Dopuščaš možnost, da si vse to mediji lahko dovolijo?

Ja, seveda. Kje je problem. Važno, da se znajde stvar na slikah. Sej pogledamo kaj snemajo. Sej če pogledaš posnetke na poročilah – od 1000 ljudi, ki jih je tam na meji, dobijo mediji enega otroka, ki ga snemajo, da kako je bogi ... ja, sej, seveda so tudi bogi, čudno da so bogi. Samo starši jih uporabijo, da grejo z njimi čez mejo in pole jih pustijo tam. Vide vlak, da se bo izkrcau in otroka pusti tam, samega u vrsti.

Kje potem vidiš ti problem?

V ljudeh, politikih in medijih. Tle sploh ni krize, to so migranti. Tu ni krize, no. To je itak napihovanje, to sploh škoda gledat.

Misliš v zvezi s fotografijo ali skupino?

Ja, ja, s skupino. Sej tudi Slovenija pomagajmo beguncem, al kako je ži ... Sej je logično – eni so levičarji, drugi so desničarji. Samo ozadi je itak politika, ker to ni normalno, no, da se

dovoli take stvari. Ne, ker ne vidim logike, da se najprej postavi bodečo žico in potem nudit organiziran prevoz za vse čez. Mislim ... Bodečo žico, zakaj? Avtobusi ne bi rabli bencina, vlaki ne bi vozili ... Bi jih pustili, da grejo sami čez. Ne pa da tle delajo štaló brez veze. Postavu bi par patrolj ob meji, ma denarja za bodečo žico ne bi vrgu tako stran. Preveč ga je blo no. Sej Avstrija jo bo zdej dala spet 100 km po slovenski meji. Sej si vidla, Madžari so imeli zdej referendum, da kolko migrantov bojo vzeli. Švica – nič burk. Poljska, isto, nema migranta. Kaj misliš, da jim bo EU zagrozila, da nej grejo iz EU? Ni problema, boju šli, ma boju vse države jim sledile. In pole kaj bo ostalo? Samo še Nemčija in Francija, nej ostanejo. Ma tudi njim dvem ne gre tako cvetoče. Nam vseeno ne gre tako slabo. Dobro, atentatov še nimamo ... še ... Počakejmo še en mesec, pej bo nrjeno. Ja, poglej Dol pri Ljubljani, ko so jih dobili 15 komadov in orožje. Veš kje je Dol pri Ljubljani? To blizu! Sej živi tam moj sodelavc, k smo ga zajebavali ... Piknik plac, igrišče, tam so dobili 15 al 20 teh dihadistov in ne vem kolko orožja. Sej v Trsti iz Turčije, to je blo enih 7 mesecov nazaj, so Italijani dobili ladijski kontejner in notr 100 kalašnikov in kontejner je bil za Rdeči križ in notr orožje s Turčije. Sej je pisalo v Primorskih in Slovenskih novicah. To sem še na Facebooku objavil. To je bilo prov na začetku krize (tišina). To je itak vse s politiko povezano ... Ne vem kaj je za en plan, eni govorijo tako, drugi tako. Fora je samo ta, da smo mi v Sloveniji varni. Samo tudi mi bomo mogli en par migrantov pridržat, da se bomo priliznili EU in Bruslju. Samo to je tako ku prometna nesreča, k se ti nikoli ni zgodila prej v življenji, k ne veš kako je, kako to zgleda. Samo pred tem so punce ble posiljene in napadene. Posilstva in tako naprej in kraje so že tako tukej pr nas, brez da so migrantje notr in so že tako po Ljubljani vlomi u stanovanja. Kaj bi blo šele po tem?

Se ti zdi da se bo s povečanjem beguncev torej nujno povečal tudi kriminal?

Jaaa, veš da se bo. Sej lahko da so tudi naši, k to delajo, sej ne veš imena in priimka. Samo več ku bo teh, več bo tega. Sam zdej še spim z odprtimi okni, ma kdaj tut cvikam, k ne veš, kdo ti pride skozi okno, ker ni zapisan notr, nejga ne dobijo vn. Ker pr nas ni ku v Ameriki, k ku se rodiš, daš notr prstni odtis gor. Jst če komu kej nrdim, če komu kej ukradem, če ne dam prstnega odtisa, me ne dobijo notr. No, kriminal se bo poveču, no, to je to. Brez da sploh medije poslušáš, pač sej to je logično.

Zakaj tako enačiš prihod beguncev s kriminalom?

Ja, ker nekej bojo mogli ... če ne bojo dobili zaposlitev, nekako bojo mogli preživet. Ne vem, to je to, konec debate.

PRILOGA D: INTERVJU VANEC Č (T. C.)

Kot študentko komunikologije in medijev me najprej zanima, kaj so zate mediji in katere spremljaš?

Televizije ne gledam, ker je pač nimamo doma, mislim, z mami je nimava. Amm ... Časopisov in tega ne berem. Največ v bistvu po moje radio v avtu, internet mogoče kej, sam tut novic na internetu ne berem.

Kateri radio torej največ poslušáš?

Jaa, tisti, kjer je največ glasbe gor, torej Antena, Salomon.

Kje pa kakšne novice iz sveta in poročila ... Kje dobiš te informacije?

V bistvu na Facebooku še največ, ker drugih stvari, forumov, portalov ne spremljam, ker v bistvu me ne zanima, ker mislim, da je to sam tko ... da me naredi nemirnega, nervoznega, ker kdaj pridem k mami pa ujamem sam 5 min poročil, pa že slišm 15 slabih novic in mi ni to. In pač še nepomembne stvari se mi zdijo tam gor, ker pač govorijo skos od teh zvezdnikov, k sploh ni važn, k bi lhak govoril o velik drugih stvareh, k so bolj lepe in bolj zanimive kukr to, kdaj je Rihanna pozabila kovček na letelišču, recimo.

Od kdaj pa si včlanjen na Facebooku?

Ammm, ne vem čist točn, pomoje 2009, ja, tam nekje.

Zakaj si se pa odločil za vpis?

Jah, takrt je blo to popularn. Messenger recmo ni bil več tolko popularen ... Pol vmes sem šel dol za eno leto, pa pol nazaj gor.

Kako pa to, da si se odločil za to pavzo?

Amm ... ker se dobil takrat punco in so moji prijatli imeli izkušnjo, da če so bli v zvezi in na Facebooku, jih je pol v zvezi to motil, da pač so drug gruzga zasledoval in pač ljubosumni in tko naprej. Jst teh stvari pač nism hotu in sm tako temu izognu, se mi je zdel bolš.

Kakšna pa je tvoja aktivnost na Facebooku?

Jst objavljam bolj mal, bolj spremljam ostale. Tko, prebiram tisto, kar mi je zanimivo, objavljam pa zlo ne velik. Tut slike sem ful nehu objavljat v zadnjih dveh letih.

Tudi tu kak poseben razlog? Varuješ zasebnost?

Mah, ne, ne zdi se mi pomembno, nima nekega pomena no. Kar se pa zasebnosti tiče, pa itak če si gor, je nimaš.

Katere objave pa pogosto spremljaš?

Spremljam kej od nogometa, spremljam snooker, pa te, kake smešne videje. Ampak nič specifičnega ne iščem, kar pač pokaže.

Si s tem namenom član katerim skupinam in stranem?

Šit, sploh ne vem, bom pogledu (brska po telefonu). Ja v bistvu mam neki skupin: Stanovanjce, stanovanjce kje si, pol mam pa od avtomobilskih znamk, da mal sledim ...

Ko sva se dogovarjala za intervju, sem ti razložila, da sem te izbrala na podlagi strani Slovenija Zavaruj Meje. Se mogoče spomniš, kdaj si lajkal to stran?

Jaa, enkrat lansko leto, takrat, ko je blo to pač popularno.

Zakaj pa si se takrat za to odločil?

Zato ker so imeli v bistvu humorističen in obenem realen prikaz prek teh slik in njihovih objav, da so pokazal, kaj se dogaja.

Kako bi opisal namen strani, kot je ta? In kakšne so ti objave – poleg tega, kar si že rekel?

Ja, po eni strani so humoristične, po drugi strani pa se mi zdi, da je njihov namen privabljat ljudi in da pač nekak ljudi spodbudijo, da zaščitjo svoj narod, oziroma da postanejo nekak patrioti ... Ker ti adimni te strani, se mi ne zdijo, da so pač za to preseljevanje. Vem, da jim pač to ni všeč in zato probjo na svojo stran dobit čim več ljudi. Tako kot so tut mene nekak pridobil, zato ker sem videl njihove objave, pa sem lajkal, pol so me pa oni sami v bistvu povabil ... pol sm pa reku, ajde grem pogledat.

Aha, torej si dobil povabilo za lajkanje strani?

Jaa, ja, oni so me povabil.

Je še kateri tvojih prijateljev član?

Jaah, da bi prav vedu ... ne.

Torej ni to stvar, o kateri imaš debate na kavi ...?

Ne, ne, o tej skupini ne. Da bi prav kej komentirali, ne. Zanimive so mi te objave, pač ...

Misliš, da strani uspeva to združevanje ljudi, da povečajo patriotizem, kot si sam rekel?

Ja, mislim, da jim. V neki meri, ja. Objavijo zgodbe in slike gor na Facebook, ki ti dajo mislt. Pa tut če niso 100 % resnične, ampak te vržejo malo proti tej strani, da postaneš zaščitniški do svoje države. Alpa da se ti mogoče mal zamerijo ti begunci ... Ampak to je pač spet večja tema, kdo je begunec, kdo je revež, kdo se priseljuje ...

Ko se strinjaš z njihovimi objavami, jih lajkaš, morda komentiraš?

Ne, v debate se ne vključujem, ker se mi zdi brezveze se neki pregovarjat. Lajkam pa takrat, ko se mi zdi smešna kkšna objava.

Misliš, da bo to njihovo pregovarjanje, diskurz in politika, ki jo uporabljajo, ljudi prestrašila pred migranti, jih odvrla od njih?

Mislim, da oni sami kot stran, tega ne bojo upali narest. Po moje ni tako močna. Še vedno so ljudje, ki verjamejo v določene stvari in tisti, ki se priseljujejo, da nekateri izmed njih so dejanski ubežniki, ki so zbežal pred vojno, tko k bi večina ljudi hotla narest. Mi bi isto nrdil, če bi se nam tko zgodilo. Ampak ja, ta stran vseeno mislim, da ni tako močna, da bi večje ljudstvo v kej prepričala.

Kot sem ti omenila, je ta fotografija osrednja tema moje diplomske naloge. V začetku septembra je bila deležna precej komentarjev tako navadnih ljudi, kot medijev in politikov. Si jo mogoče že prej kje videl?

Ne, ne, nism je nikje vidu.

Gre za fotografijo sirskega dečka, ki ga je zaradi neuspelega prečkanja morja do Grčije morje naneslo na turško obalo. Kakšna se ti zdi fotografija? Kaj misliš da sporoča?

Mislim, da je to prenapihnjeno to vse skupi, zaradi teh beguncev v Evropi, ker je to pač velik bum. Ampak recimo nikoli pa nismo videli take fotografije direktno s Sirije, ali pa z Afrike ... Vedno vidimo samo z določenih držav, drugje pa sploh ne vemo kaj se dogaja. Isto je bilo zdej po teh napadih v Franciji – vsi so molil za Pariz, pa za Nico ... Pred 10 leti pa ni noben pač pomislil, kaj se dogaja na Bližnjem vzhodu.

Zakaj misliš, da se ljudje tako drugače odzivamo?

Vse po mal – mal mediji, mal politika, mal ljudje ... Mal je to naštimano, kakšne stvari so pač nalašč narejene. Nalašč nas zavedejo, da v določenem trenutku pol spregledamo, kar je mogoče bolj pomembno.

Enako velja za fotografijo - izpostavi določeno stran, da prekrije drugo?

Mislim, ok, ta fotografija niti ni še neki tko ... Bolj mislim na to celotno stvar z begunci. Trenutno kar naenkrat ni več ne duha ne sluha o beguncih. Vsake tolko vidiš, da kej pokažejo, kako so ostali tam v Turčiji in Grčiji. A takrat pa shodi, pa protesti, pa vse – pa na koncu sploh nobenega begunca tle ni blo. Tko da je – za to so definitivno krivi mediji. Če bi nekdo dal dons na televizijo neki spet o beguncev, pa bi en teden to napihoval, bi to pol spet bil bum. Če bi dal ptičjo gripo, bi spet bil to nov bum. Če bi dal karkoli slabega, da bi nekeje pač napihoval, o tem bi pol ljudje govorili. In to se mi zdi en način, da nas mal zavedejo s tem in pol manipulirajo. Ker nikol pa nismo videl in nikol nismo mi bli tko pozorni recmo o bombnih napadih v Sirij, Pakistanu, Iraku in ne vem kje še vse ... Ko pa se nekeje tazga zgodi v Evropi, pa je pol o tem vse prepravljeno.

Imaš mogoče ti fotografijo, ki bi po tvojem mnenju bolj prikazovala begunsko krizo v Evropi?

(razmišlja) Jaa, eno sem imel na Facebookun (išče po mobiju). Mal smešna, ampak to, kar sm prej povedu:

Če se navežem nazaj na fotografijo in na objavo na strani Slovenija Zavaruj Meje. Se strinjaš s prebranim?

Ja, itak, čist možno.

Kje pa potem sam vidiš rešitev, da se posamezniki rešijo takšne manipulacije in nasedanju, kot si sam rekel?

Ne vem, verjel bi tistemu, kar bi sam vidu. Svojemu lastnemu mnenju pač. Ne vem, kej prepotuješ, kakšnega poznaš, ti pove informacije s prve roke. Ker ponavad mi vidmo tisto, kar hočmo videt, prikažejo nam tisto, kar je nekak dovoljeno videt. Kar bi blo več kot to, bi pol že ogrozili njih ...

Kaj pa Facebook, se ti zdi potencialen kraj, kjer bi lahko take informacije dobil, glede na to, da ima vsak izmed nas pametni telefon, s katerim posname in objavi novice?

Jaaa, se mi zdi v redu. Sam če želiš to sam videt, razumet in prevert, je najboljš, če greš pač ti tja. Alpa se mi zdi dobr, da greš pomagat sam beguncem in tam izveš kej več.

Kako pa sam definiraš begunce?

Jaaa, begunce definiram kot tiste, ki so se umakni pred vojno, zbežal s trebuhom za kruhom.

In migrante?

Aja, no, mogoče tle bl to, s trebuhom za kruhom. Ampak jst se tle bolj kot to sprašujem, če je kak plan za temi migracijami. Pač, ko pridejo do Evrope, če je kak zli namen za tem.

Njihov? Kaj imaš v mislih?

Ja, pač to uničenje Evrope. Je neka jasnovidka, k je kar uspešna v svojih napovedih, k je rekla že ne vem kolk časa nazaj, da bo nekega dne kamela pila iz Rena. Tko je rekla.

Verjameš v te napovedi tudi sam?

Ja, zdi se mi možno, da so ti skrajneži pripravljeni kej tazga narest. Ker kar se dons dogaja po svetu ... če so sposobni tega, so sposobni tudi kej več, a ne.

Ti migranti predstavljajo varnostno grožnjo?

Ja, pač, se vprašaš mal, a ne. Sam tle so spet mediji, kaj si slišu prek njih. Pol je to začaran krog. Pa smo spet lahk na začetku intervjuja (smeh).

PRILOGA E: INTERVJUVANEC D (V. B.)

Kot študentko medijske smeri komunikologije, me najprej zanima, kaj so zate mediji in katere spremljaš.

Zame so mediji neke stvari, ki dogodke in dogajanje iz celega sveta, iz različnih regij alpa strok alpa področij, obveščajo nas ljudi, ki smo navadni smrtniki, da smo pač o tem obveščeni. Ampak mediji, sej vidiš kako je zadnja leta, so pač samo en velik pump samo zato, da se jih čim več bere, da imajo čim več oboževalcev.

Po tvojem mnenju so senzacionalistični zaradi naklade, al kak razlog vidiš v tem?

Ja, tako. In da delujejo v interesu leve ali desne strani. In ne vem ... aja, kaj berem od medijev. Od slovenskih spremljam RTV SLO, 24 ur ne odprem, ful gledam ta Live Leak – tle so samo posnetki, ki jih največ folk sam objavi od aktualnih scen seveda (Ukrajina, Irak, begunska kriza, vse to). Pač oni to posnamejo in sami čim boljše opišejo dogajanje, alpa povzamejo prek kakih drugih zanesljivih medijev. To res precej spremljam. Pri medijih moreš pač pazit. Zame je še entolko legitimen BBC in še Russia Today, sam je taka res proruska, sej

se scenska, samo ne verjamem vsega. Pač, vse se tko sforcira. Nek dogodek se zgodi in se ga sforcira povsod in pol zgine.

Do vsega tega dostopaš prek računalnika?

Ja, ja, tako. Poročil ne gledam dosti. Veš kaj, nimam tle televizije, če ne bi bol pogledal. Prečitam si zjutro kej, alpa na šihtu. Čene pa sej veš, ker sem bolj v taki stroki, berem bolj kake Finance.

Kaj pa Facebook ti predstavlja neke vrste medij in vir informacij?

Jaaa, seveda, zadnja leta pa je sploh ratu. Pač, realno dosti stvari izveš. Niso več samo slike gor.

Od kdaj pa si njegov član?

2008 sm si ga naredu. In pol med maturo sem si ga za pol leta zbrisu in potem mi ni pustilo se prijavit na star profil, tako da sm mogu novega naredit. To je blo pol 2011.

Sedaj si aktiven član? Objavljaš na svojem profilu?

Ja, ja, zdej ja. Objavljam pa bolj kake komade. Drugače sem ful na Facebooku, sam večinoma sam skrolam in tko, bolj kake bedarije gledam. Vsake tolko objavim kako fotko. Nisem pa neki ful aktiven glede objavljanja reči na profilu. Ni to, da bi ful neko svoje mnenje gor izražu, tku ku nekateri, k pišejo cele romane gor, ne maram jst tega.

Kaj pa spremljaš na Facebooku? Si član katerim skupinam, imaš lajkane specifične strani?

Ja ful sem enih reči že polajku, bom mogu kej tut zbrisat počasi. Mam to stran, po kateri si me spraševala. Mam pač lajkane kake take strani, kjer objavljajo slike, ki so mi zanimive – to je bolj iz področja, ki me zanimajo, al iz področja ekonomije, financ pa tko. Za faks imamo na primer skupino, kjer se menimo in izmenjujemo zapiske. Pa za prevoze sem v skupini ...

No, od kdaj spremljaš pa objave s strani Slovenija Zavaruj Meje?

Ma že od začetka, ko je ta stran začela delovat, kdaj je blo to ... novembra, oktobra.

Kako da si se tako hitro za to odločil?

Tko no, ker se mi je zdela res kul zadeva. Sam zdej tut to, malo bi spremenil naslov strani ...

Zakaj se ti zdi to potrebno?

Jah, dal bi v ohranjanje evropske kulture. Ker to mene pri begunski krizi najbolj skrbi in teži mi folk iz tuki, ki mi bo meni pametoval ... Ker mam feeling, kot da ima rajši vse ostale, kot sebe in naš folk, razumeš, Slovence, Evropejce. Ne govorim, da tisto o beli rasi, kar se pogosto govori, ne štekat narobe ... Na tej strani, jst se ne strinjam z vsemi stvarmi. Vem, da skozi objavljajo neke linke in to o veri. Ampak tisti linki so tko, so tut zapretiravali. Radi zapretiravajo tisti admini tam, ampak dosti stvari pa tudi dobro napišejo, ane. In takrat, ko je blo treba zavarovat meje in postaviti ograjo, sem to stran Slovenija zavaruj meje lajku in začel spremljat, kar so objavljali.

Kaj ti je konkretnega na tej strani všeč – pristop do problematike, diskurz, primeri ...?

Ja ta pristop mi je všeč, ja, ker provajo nekako tako ohranjat neko evropsko kulturo, ker vemo, da sem ne prihaja evropska kultura in bo zelo težka integracija. Jst verjamem, da bo to mogoče čez fuuul let, ampak zdej neki na silo in kar na enkrat ful ljudi, ne pomeni nič dobrega. Sej tut zdej jst nism neki napsihiran za svoj lajf, zato ker to prihaja. Ampak če pa pomislim na dolgi rok, pač ne bo. Lahko da na zelo zelo dolgi rok, da se bo dalo pomešat. Samo trenutno še ni pravi čas.

Pogosto poklikaš na stran?

Mah itak mi objavlja na news feedu, lajkam pa precej objav, s katerimi se pač strinjam.

Imaš kdaj tudi s svojimi prijatelji debate, ki se navezujejo na to stran?

Tko, je pač, ko sem v klapi, ki so ful levi sploh ne načenjam teh debat in isto oni ne, ker pol se samo kregamo. In pol je brez veze. S prijateljem, ki zna debatirat, si še največ poveva. Z drugimi je nemogoče – oni rečejo meni, da sem opran, oni rečejo meni, da sem opran in pol je brez veze, da o tem govorimo.

Se to dogaja zaradi skrajnosti stališč?

Ja, verjetno. Sej tudi na tej strani, ziher je kej napihnjeno, pač v neki meri, ampak ne preveliki. Ampak fora je, da drugi mediji pa provajo to ful prekrit. Folk se meni zdi nerealen. Meni se zdi, da smo mi bolj realni, zato ker pač vidiš kaj se dogaja, vidiš, da je na Švedskem ful posilstev. Se mi zdi, da je to pomemben problem, ampak folk ga hoče bit human in solidaren, in pol se prova to prekrit, da folk ne zapaničari.

Enačiš število posilstev s prihodi tujcev?

Ja, sej obstajajo grafi.

Da se vrnemo na temo moje diplomske naloge – to fotografijo poznaš, si jo že kdaj prej videl?

Vidu, ja. Sam zdej je tko, je že dolgo časa niso vrgli vn. Me je presentlo, da si jo ti zdej vn povlekla, sam itak si si že takrat verjetno zbrala temo za diplomsko (smeh). Ma ta slika je fejk, pač (smeh)! Sej prau Slovenija zavaruj meje je o tem pisala. In še nekje na netu sem gledu neke posnetke z lutkami, kako so do te fotke umetno prišli in jo pol sfotošopirali.

Greva od začetka – kje si jo naprej videl?

Kar naenkrat povsod! Sej veš, kako je butlna vn. Pač, vsi so jo šerali.

Poznaš tudi ozadje, ki je pripeljalo do te fotografije?

Kao naj bi dobili tega otroka napravljenega, ker je njegova barka potonila. Ampak to itak igrajo na taka noto, da folk pač je pole zaskrbljen, da ga stisne. Lej otroke je bogi tam potleh. Jst vsaj mislim, nisem 100 %, ampak mislim, da so to fotografijo priredili. Ker so ble pol tut slike, ki jih maš tam s strani Slovenija zavaruj meje. Pač, meni so te slike s strani bolj realne, ku ta sama slika. Zato ker na začetku so itak samo take folke objavljali – prikazovali so, ku da je begunski tok sestavljen iz žensk in otrok, ranljivih skupin pač. A vemo, da je 80% nekih normalnih ljudi, mladih moških sposobnih dela. Mediji so ful igrali na to, da so zapalili čustva pri občinstvu.

Se ti zdi da to delajo mediji vedno?

Jaa, itak. Ampak pri tej situaciji so prav sfrcirali. Tudi na RTV-ju, ki ga berem, ker se mi zdi še najbolj legitimen, ampak so skozi objavljali fotke otrok in žensk in tako. Frendi so šli tja na Dobovo pogledat in so rekli, da pač ni tako. So mediji nalašč zbirali take kadre. Tako ku na žurki, ko fotograf izbira same ženske v klubu. Pač, ta otrok bi lahko bil tut lutka. Igrali so se s čustvi folka, da so prikazali, da je ta scena boga. Sej Sirci zame, tako kot je tut pol naprej vprašanje, begunci pač so osebe, ki živijo na nekem vojnem območju in jim bombe padajo na glavo. Begunčev cilj je prit v ta prvo državo, kjer ni vojne. Ne razumem zakaj morejo nujno prit v Nemčijo, če je bla na primer dol že Grčija varna država brez vojne. Ljudje to pač izkoriščajo. Ok, Sirci so res bogi. Ampak folk itak ve, da je kje drugje boljši lajf in so potem še ostali izkoristli ta tok. Kdr gre tok, je fajn se uštulit. So prihajali kar še Maročani, Alžirci,

Pakistanci, kar ljudje, k nimajo neke veze. Jst nisem slišal da bi v Maroku ble neke pizdarije. Ampak so izkoristli. Sam ti že ko prideš sem, itak veš, da boš ku migrant neki prejemal. Jst dvomim, da je folk prišel sem res delat.

No, tudi denarna pomoč jim ne more bit večno nadomestilo dela ...

Ja, sam tak folk, po domače, ga boli. Zato ker je precej takega folka v socialnih državah, ki se da cuzat, tudi če pač ne delaš nič. Isto delajo mladi v Španiji in tako. Dobro, pustmo to. In tko, pol folk je na ulicah, nima kej delat in pol se pojavlja kriminal. Kar je slabo za Evropo, sej vidiš, da se vsak dan neki streljajo. Isto to k je blo zdej kao imitator Breivika, to je pač totalna laž. Kako je lahko musliman, tudi če je rojen v Nemčiji in to, idol mu je pa kao nacij ... to so mediji samo provali priredit, da so malo vrgli na desničarje krivdo, da pa niso za vsak napad krivi muslimani.

S katerim orožjem po tvoje mediji najbolj vplivajo na svoje občinstvo?

Ja, tudi s takimi fotografijami, itak da vplivajo. Pol jim to mal zamegli širšo sliko. Itak lih lagat se ne morejo. Napišejo kar se je zgodilo in pol zravn dajo sliko, da malo omili, kar je blo napisanega.

V vsej tej medijski poplavi je bila prav ta fotografija deležna največ odzivov. Zakaj misliš, da je bilo tako?

Zato, ker naj bi to bil mrtev otrok, ki leži na pol v vodi. Je vseeno na hart scena.

Meniš, da je fotografija močna?

Ja, ja močna, močna čustva ti zbudi. Sej meni isto, če bi blo to res, bi mi zatežilo. Samo pač me ne tolko gane, ker sem mnenja, da pač ni blo tako. Mislim, da so ga pač nastavili.

Imaš mogoče sam fotografijo, ki bi bila verodostojna in boljše prikazovala begunsko krizo?

Dej, bom poiskal, ti pošljem, čeprav zdej se je itak stvar umirila in tut jst ne spremljam tolko tega.

PRILOGA F: INTERVJU VANEC E (M. Š.)

Začela bova z dokaj osnovnim vprašanjem ... Katere medije spremljaš, kako?

Spremljam televizijske, radijske medije in tiste prek spleta. Od televizijskih RTV, POP TV pa Nova 24 TV, to so v glavnem te informativne. Drugače spremljam tudi veliko športnih, ma to te verjetno ne zanima (smeh) in kakšne znanstvene. Radijske medije spremljam najmanj, bolj poslušam muziko alpa Radio 1, Radio Robin, mogoče malo Val 202, ma ta je bolj informativna že. Splet pa največ – MMC, 24 UR, Nova 24 TV, vse od Siol.net. Potem še lokalne itak ...

Glede na naštet nabor medijev, prebiješ precej časa pri prebiranju?

Jaa, večkrat po malo, večkrat na dan po 5 min. Mam to možnost, da lahko med službo malo pogledam, ker drugače ne bi šlo.

Kaj pa Facebook – ti predstavlja nek vir informacij, medij?

Ja, jst bi rekel, da je to socialni spletni medij, tudi Youtube bi lahko bil nek tak medij, po moje.

Od kdaj pa si njegov član?

To sem že nekež gledal in mislim, da je blo to leta 2008. Sem malo po slikah gledal ...

Kot član si aktiven?

Bi rekel, da objavljam enkrat do dvakrat tedensko. Lajkam dnevno, ampak ne veliko. Komentiram bolj malo. Spremljam pa vse.

Kaj pa najpogosteje deliš na svojem profilu?

Moja potovanja in izlete. Včasih, odvisno od obdobja, tudi kakšne politične dogodke oziroma teme. Odvisno kako sem na volji, kako se počutim.

Si zato tudi član kakim posebnim FB skupinam, stranem?

To sem tudi že malo gledal ... Več imam lajkani strani, kot pa da bi bil dejansko član. Kar sem gledal, sem od skupin član Slovenec sem in Skupnost domoljubne in krščanske Slovenije. Samo je pa spet tako, da jst ne vem, kdaj sem postal član ... Eni pravijo, da to ni

možnost, sam meni se zdi, da je: da te pač dodajo drugi in da si avtomatično pol njihov član. Tudi politično so o tem govorili, sicer zdej to nima veze, ampak so spraševali nekatere poslance, zakaj so člani določenih skupin in so rekli, da se niso sami včlanili, ampak da jih ne eden drug.

Na to se sicer premalo spoznam, zato bomo to pustili za naslednjič. Osredotočila bi se sedaj na stran Slovenija Zavaruj Meje, za katero vem, da imaš lajkano. Se mogoče spomniš od kdaj si jo začel spremljati?

Predvidevam, da okrog te slike. Eno leto nazaj, ali pa še kej manj. Lajkal sem sam to stran, ker sem videl, da veliko prijateljev lajka te objave. Mogoče me je kdo celo povabil, da bi lajkal. Ampak, lajkal sem pa sam.

Kako bi pa opisal to stran? Kakšen se ti zdi njen cilj, namen?

Jah, cilj, tko, odvisno. Verjetno želi prikazati tisto drugo plat, mogoče malo bolj skrajno.

Drugo plat v primerjavi s katero?

V primerjavi s tisto, ki so jo mediji prikazovali v začetku te migrantske krize. Mislim, da niso dopuščali druge plati. Tudi snemali so bolj otroke in igrali na humanitarno noto. Sej po eni strani je blo to logično, pol je blo tega vedno manj ... No, in ta stran predstavlja drugo plat temu poročanju. So sicer domoljubni, apak tudi dokaj skrajni, agresivni.

Glede česa se ti zdijo agresivni?

Glede diskurza pa tudi glede primerjav, ko objavljajo kake slike in mogoče malo posplošijo zadeve.

Zakaj pa misliš, da to počnejo?

Ja, da so malo bolj prepričljivi. Sej napisano lahko še vedno drži, sam odvisno kako predstaviš ti sliko, ki jo objaviš.

Poznaš mogoče še kakšno FB stran ali skupino, ki je podobna tej?

Ma sej take skupine imajo obe strani. Vem, da je ena Za begunce, ne vem pa, kolko je še aktualna ... Tudi ta Slovenec sem, vem, da je objavljala stvari v zvezi z migrantski vprašanji.

Se kdaj namenoma odpraviš in pregledaš objave na teh straneh?

Neki časa nazaj sem to bolj spremljal. Zdej sem pred intervjujem malo spet pogledal. Drugače pa kar se mi vmes prikaže, da sem potem to vidu.

So tudi tvoji prijatelji aktivni na tej strani in kdaj z njimi o tem debatiraš?

Jaa, nekateri so, ja. Ampak ne govorimo ravno o tej skupini, bolj o splošnih problematikah.

Če se naveževa sedaj na fotografijo, ki je osrednja tema moje diplomske naloge in intervjuja ... vidim, da jo imaš tudi natisnjeno. Si jo kdaj prej videl in poznaš njeno ozdaje?

Jaa, približno vem, da je ratala jeseni 2015, septembra. Vem, da je to slika dečka, ki ga je naplavilo na obalo Sredozemskega morja in kukr vem, ga je oče slikal.

Aha, od kje ti pa podatek?

Jah ne vem, po moje sem kje v medijih to izvedu, zdej ne vem kakih. Tudi od tega očeta so nekej časa govorili, da je mogoče tudi on tihotapec ... Sam pole sem pa slišal, da so ene tri ljudi, tihotapce, ravno zaradi te nesreče obtožil .

Zakaj pa misliš, da so ljudje nanjo tako bučno reagirali – glede na to, da je bila najprej objavljena v turškem mediju, skupej s še 50 drugimi fotografijami ... Zakaj misliš, da se je javnost na Twitterju ravno ob to tako obregnila?

Tega, da je bla najprej objavljena v turškem mediju, nisem niti vedel. Ampak, jah, to je slika otroka in otroci na splošno vsakega bolj prizadenejo.

Kakšne občutke pa ti daje? Jo sploh smatraš za verodostojno?

Jah, to vprašanje sem vidu, da si postavila. Jst sem vedno mislu in še vedno mislim, da je verodostojna. Normalno, da so občutki ob njej grozljivi. Sej tudi večina naših ljudi je tako reagirala. Pol pa, ko so začeli k nam prihajat, se mi zdi, da se je tudi mnenje o beguncih kar spremenilo. Puščam pa možnost, da je bil otrok slikan kje drugje ...

To se že navezuješ na objavo v skupini SZM, ki sem jo izpostavila v nadaljevanju intervjuja?

Ja, ja, sem se že kar malo naprej navezu, ker ta možnost pač obstaja. Pač, tudi v Afriki umre tolko in tolko otrok na dan, pa ni to zdej prva tema v medijih. Zdej ko je begunska kriza aktualna, dopuščam to možnost.

Se ti torej zdi, da gre v fotografiji za napačno prikazovanje begunske krize?

Ne, to bi rekel, da je otrok pač begunec in da je to ena plat, ki obstaja. Je pa tut druga plat, ki ji rečemo migranti, ki grejo čez mejo zaradi boljšega življenja. Torej niso v toku samo Sirijci ... V tej skupini SZM, je pisalo, da je 60% ostalih, ki malo izkoriščajo situacijo. Na splošno velja, da so tisti, ki grejo po boljše življenje migranti in ne begunci.

Objavo s strani SZM, na katero si se že sam navezal in ki se nanaša na to fotografijo, si že pred intervjujem opazil?

Ne, ne, nisem prej vidu. Prej sem šel pogledat.

Dopuščaš druge namene za to fotografij? Da ne gre le za dokumentiranje dogodka?

Ja, jst bi se strinjal z objavo na strani SZM, da gre pač za manipuliranje.

Imaš mogoče sam v mislih kako fotografijo, ki bi mogoče bolje po tvojem mnenju prikazovala begunsko krizo?

Mja, sej takrat, ko so migranti prihajali na naše meje, je blo več takih slik. Bolj realna bi bla zgodba, ki bi prikazovala moškega srednjih let. Čeprav so mediji takrat bolj prikazovali v prvi vrsti otroke, ampak ni blo velik. Treba bi blo res obe plati pogledat.

Imajo to vlogo mediji ali kdo drug?

Ja, to je vloga medijev, ki pa včasih zatajijo.

Kaj pa glede medijske predstavnosti, kako komentiraš?

Ja, marsikdo v tem ne vidi problema. Je pa treba ločit, da ko smo mi sprejeli 70 000 beguncev iz Bosne, smo jih sprejeli in ni bilo težav, ker so sprejeli vero, kulturo in so tudi bližje nam. Takrat smo lahko bili solidarni. To pa je zdej drugačna kultura, že glede žensk, recimo. Se mi zdi, da so mediji bili precej enostranski in prikazovali eno plat. Tudi niso dopuščali možnosti komentiranja na spletnih medijih.

Kako si pa ta njihov ukrep razlagaš?

Ja verjetno so poskušali kakšen sovražni govor prihraniti, sej tut na to je treba paziti. Zdej se pa govori, da bi se mogoče ne bi objavljali, Francija ima ta predlog, da ne bi objavljali teroristov,

da ko pride do tega, da ne bi objavljali posnetkov – čeprav to je težko nadzorovat, ker itak lahko danes že vsak snema.

Kakšne rešitve predlagaš?

Mi neke rešitve itak ne bomo dobili, to bi morala Evropska unija najt rešitev, ki je zdej bolj razočarala. Rešitev je, da kdor ima možnost, da prosi za azil in tisti lahko ostanejo. No, zdej so itak zaprte meje. Če pa ne dajo niti prošnje, ker mimo Slovenije je itak večina šla, brez da bi sploh prošnjo dali, niso hotli ostati. Zdej ne vidim rešitve – dokler je vojna, jih ne moreš vrniti v tako državo. Morejo se pa enkrat vsekakor vrniti.

Bi morda za konec temu še sam kej dodal?

(pogleda na list s svojimi odgovori na predhodno poslana vprašanja) Ma ne, sej pač to se mi zdi problem, ker imajo ti ljudje drugačno kulturo in se mi zdi težko, da se bojo kdaj ponotranjili z našo ... in če si to sploh želijo. To je problem, glede tega. Je pa ljudem treba pomagati, no. Nezakonite pribežnike pa vrniti. Veliko je odvisno od Evropske unije. Treba je reševati problem v središču, v njihovih državah.

Nekaj ur po koncu intervjuja, mi intervjuvanec pošlje še ta dodatek:

Fotografija je pretresla evropsko in svetovno javnost in spremenila potek dogodkov. V vseh svetovnih medijih so bila uredništva pred veliko dilemo, ali objaviti fotografijo mladolenika, ker bi s tem kršili etične standarde novinarstva. Večina je fotografijo kljub vsemu objavila in s tem povzročila buren odziv javnosti, ki je začela pritiskati na svoje vlade, da je treba v sirski begunski drami odločneje ukrepati. Do takrat trda stališča večine vlad držav članic EU do sprejema sirskih beguncev so se po objavljeni fotografiji Alana Kurdijsa začela mehčati. Tudi v Sloveniji se je očitno spremenila retorika. Takšne fotografije torej pretresejo in zbudijo, predvsem pa spodbudijo odzive in celo politične spremembe. Toda takšne podobe je treba objaviti z občutkom. Umestiti jih je treba v kontekst dogajanja in povedati, zakaj se dogaja, kar se. Nikoli se ne smemo odločiti na podlagi ene slike ali enega videa.

PRILOGA G: INTERVJU VANEC F (T. J.)

Kot študentko medijske smeri komunikologije me najprej zanima, katere medije spremljaš ...

Zjutro največ preberem Primorske novice, pol kake Finance – tle preberem kak članek, če mi je všeč, Reporter. Drugače pa gledam poročila na SLO 1, skorej največ. Radiota sploh ne poslušam, nikoli.

Kaj pa Facebook, ti je tut to neke vrste medij?

Ja, v bistvu mam lajkane kake novinarje, bivšega od obveščevalne službe in take ljudi ... Tko da prejmem precej informacij tut kar tam gor, ja.

Od kdaj si pa član Facebooka?

Ma pomoje sem mel kakih 12 al 13 let.

Zakaj si se pa odločil za članstvo?

Jaaa, takrat je blo to zanimivo. Sej se ne spomnem točno zakaj. Vsi so govorili od Facebooka in pol sm se vpisu.

Si aktiven član?

Ma nč. Sliko mam praktično že 3 leta isto. Ne zdi se mi neki pomembno gor objavljat, v tem je štos. Če ne pa sem precej gorej, kar spremljam objave drugih, no.

Bi znal oceniti kolko časa?

Jooj, težko (smeh), ker to sem skos kej gor po 5 min, pregledam, zaprem ... itak kar prek telefona, na hitro.

Katere Facebook strani pa redno spremljaš?

Ma to bolj od znanosti mam kake Popular Science, The Verge.

Imaš tudi kakšne medije, ki jih bereš/gledaš, lajkane na FB-ju?

Prou tko, da bi mel lajkane časopise, to ne. Mam pač par oseb lajkanih. Pol mam lajkano Slovenija obvaruj meje, al neki tazga ... in Slovenia First, ki je tut v tem stilu.

No, mene zanima ravno ta stran Slovenija Zavaruj Meje. Se mogoče spomniš, kdaj si lajkal?

Uff, takoj na začetku, po moje par dni po tem, ko je stran začela delat.

Zakaj si se za to odločil?

Pač, tko, če pogledaš te slovenske medije, vidiš, da so precej levi. Kaj, kakih drugačnih poročil sploh ni, no, razen Nova 24 in tko. In pač ta stran se mi je zdela ku neka protiutež, bolj desničarska, da dobiš tut take informacije. Pač, je res, da njihove informacije niso tako preverjene, da so kakšne slabše napisane, objavijo kdaj tudi kar neki. Ampak imaš vseeno eno protiutež. Na primer, ko je blo uno v Kölnu za novo leto, sem najprej zvedu od tam. Tut v primerjavi s poročili, je bla tam objavljena prav druga zgodba. Pač tam na strani so ble številke kar precej večje v primerjavi s tistimi pr poročilih.

Komu pa potem verjameš glede števil?

Hjaa, po navadi pregledam vse in si pol u glavi nrdim neko sliko. Malo se prej pozanimam, no.

Kako pa bi stran SZM opisal, oziroma, kakšen se ti zdi, da je njen namen?

Po moje so ljudje vidli, da se jim prek televizije ne daje točnih informacij in pač pole so teli oni, da bi na tej strani združevali še tuje medije, od nemških na primer kar precej povzemajo in pol malo združijo na tej strani.

Ali se kdaj namensko odpraviš na stran in pregledaš nove objave?

Neee, bolj kar mi meče samo vn. Razn če vidim, da je nek dogodek, ku je blo zdej v Nici, grem pol še tja pogledat.

Ali kdaj lajkaš in komentiraš tamkajšnje objave?

Lajkam, ja, komentiral se mi zdi sam enkrat.

Moja diploma temelji na tej fotografiji. Jo poznaš?

Ma ja, sej v tem času je blo enpar takih.

Poznaš mogoče prav za to njeno ozadje?

Ma ja, to je blo takrat na turški obali. Ne vem točno kaj je blo, no ...

No, šlo je za begunsko ladjo, ki se je na poti do Grčije potopila, tega dečka pa je naplavilo na turško obalo. Ravno o tej fotografiji pa je bilo precej govora ...

Ja, ja, sej to sm vidu. Ma sej to je blo takrat, na začetku teh migracij, ko so mediji in pač vodilni politiki večinoma podpirali te migracije. In pač avtomatsko so oni dali to sliko gor, da bi pol čustveno vplivali na ogromno ljudi – kar jim je po moje tudi precej dobro uspelo. Po moje pa je blo dosti hujših stvari, kot je bla ta no. Po drugi strani pa niso objavili kake ženske, ki so jo posili, to so pa rajše zakrili.

Se ti zdi da je namensko narejena fotografija?

Jaa, ni to, da se je slučajno novinarju al fotografu, komur koli pač, ta otrok pač zasmilu in da so zato to objavili. Je bilo marsikej drugega v ozadju.

No, zanimivo je to, da fotografija ni prišla sama na splet. Bila je v fotogaleriji s še 50 drugimi fotografijami, ravno ta pa je bila najbolj glasna.

Ja, ja, pol je to tko vplivalo na ljudi. Ampak samo na tiste, ki so migranti že prej imeli vpliv na njih. Njim je dala fotografija še večjo zagnanost za pomoč in to.

Se ti zdi nemogoče, da bi fotografija lahko drastično spreminjala mnenja?

Po moje ne – če je nekdo bil od začetka kontra migracijam, se mu ta slika sploh ni zdela pomembna. Sploh pa zde, ko zaupanje v medije pada. Pol se ti zdi to samo manipulacija.

Se ti zdi, da so ti ljudje nanjo že pozabili?

Jaaa, to gre ful hitro mimo. Pač, ful je novih fotografij vsak dan. Isto je bla eno obdobje nazaj nagrajena fotografija od National Geographic, kjer je bil sestradan afriški otrok, lih toliko da je še živel, in zraven njega uni ful velik ptič, ki bi ga lahko napadu. Pač, takrat je bla ta fotografija bum. Sam potem, ko so začeli dajat vse več takih slik, se je zdelo ljudem po moje zmirej bolj normalno, da je pač v Afriki beda in revščina in niso fotografije več vplivale na ljudi. Tko je: če je ena slika, je intenzivno. Če jih maš pa še 10 ful podobnih, se ti zdi to normalno, se sprijaznimo s tem. Tko po moje deluje psiha človeka, da kar ga preseneti, da to vpliva nanj. Na kar je navajen, se mu ne zdi hudo. Človek se navadi na vse.

Se ti zdi, da je ta sfotošopirana?

Ma ne, ne, bi reku, da je verodostojna. Samo se mi zdi, da delajo slona ven iz mravlje. Pač, sej je grdo, da tko rečem. Hočem sam povedat, da so kake stvari dosti bol hude in pač ne pridejo do medijev.

Kriviš medije za slabo medijsko pokritost problematik?

Ja, ker predstavijo samo eno stran, tko.

Kje pa vidiš rešitev temu?

Po eni strani so krivi mediji. Po drugi pa bi mogu vsak posameznik širše od enega samega medija, da pogleda še kake tuje, angleške, francoske ... sam jezike je treba znat. Pač tudi ni tolko važno, kolko mediji objavljajo. Bolj je važno kako in v katerem časovnem obdobju.

Kako bi pa sam definirjal begunce in kako migrante?

Razlika je v tem, da je begunec tisti, na primer, če bi bla zdej tle vojna, da bi šel do Italije ali pa do Francije, no, če bi jih ta sprejela. Ne pa da greš do Švedske, ker veš, da je tam boljši standard. Pol pač rataš ekonomski migrant. Varnost maš zagotovljeno že v sosednjih državah. Migrant je tisti, ki ima zagotovljeno varnost, pa čeprav v nižjih standardih. Pol pa, ko začneš iskat višje standarde od tiste osnovne varnosti, pol si migrant. Najprej si begunc, pol si migrant.

A ni to normalna človeška želja, da če zapusti domovino, da si poišče tudi boljše življenje?

Ja, to itak. Ma če pogledaš tle, prva svetovna vojna, tle so se mogli vsi odselit. Doro, sej eni so šli pač tudi v Ameriko, ampak so jih obravnavali kot priseljence. To me precej moti, ko govorijo o multikulturni obogatitvi in to, ker je Amerika multikulturno bogata in ima boljše gospodarstvo in to. Ampak če pogledaš, ko so šli tja ljudje, so bli en mesec hmal smo v karanteni ... je blo sistematično. Ne pa tle, ko prihajajo cele gruč ljudi in ni nobenega reda. Tam je blo točno organizirano. Alpa tako ku dela zdej Velika Britanija – izbira zdravnike in izobražene in to itak da bo multikulturna obogatitev. Ampak če ti pripelješ gor tolko ljudi, ki ne zanjo niti brat ... je bl tko, no. Pač, ta del informacij sem jst dobil od tega Gregorja, ki ga spremljam, ker se mi zdi relevanten, ker je bil tolko let tam in pozna stanje tam.

PRILOGA H: INTERVJU VANEC G (K. J.)

Kaj so zate medije in katere spremljaš?

Zame so mediji, oziroma naj bi bili v idealni obliki novinarji, ki nevtrarno poročajo – torej, ne glede na svoja prepričanja, kar se le da čim manj glede na ta prepričanja, ki poročajo o raznih dogodkih v svetu. Spremljam največ MMC, RTV SLO, tudi parkrat na dan. Če ne spremljam tudi Siol in najmanj poredko Nova 24 – ampak to pa bolj zaradi političnega prepričanja, kot pa zaradi novic, ker spominjajo malo na 24 ur – čeprav 24 ur ne spremljam več. To je to, kar se tiče spletnih medijev. Televizije ne gledam skorej nič. Od časopisov pa preberem Finance, k smo doma naročeni.

Facebook ti predstavlja vir informacij in zato neke vrste medij?

Ja, vir informacij zagotovo. Medij pa v takem pomenu, ku sem prej reku, ne, ker tam gor lahko vsak piše kar če.

Od kdaj pa si njegov član?

Uhh, ne vem, kakih 7 let po moje.

Zakaj si se pa takrat včlanil?

Zato, ker je bilo že precej prijateljev gorej in za videt kako novo punco, ki daja gor slike.

S kakšnim namenom pa ga sedaj uporabljaš?

Zdej pride prav že na mesto telefona, za se kej zmenit, da se ni treba po mesičih. Pol imam gor lajkane kake take zanimive strani, ki ima gor informacije, ki me zanimajo in jih zato tut lajkam. In pač da vidiš kake nove ljudi gorej.

Kakšne strani imaš torej lajkane?

Ja, ful različno. Ful jih mam od veselja, od kajenja, od tehnologije jih imam en par, en par biznis univerz mam lajkanih, ker sem gledal po njihovih straneh in poslušal neke njihove intervjuje. Še nekej strani imam glede podjetništva na splošno. Imam še dve strani v zvezi z begunci, čeprav se z vsem ne strinjam, ampak tko, sem lajkal, da je večje število lajkov, da se vidi število ljudi, ki to podpira, pol sem jst dal še jst tvoj lajk, ker se ne strinjam lih s to politiko zdej EU.

Kot sem ti že povedala, sem te za intervju zbrala na podlagi tvojega lajka strani Slovenija Zavaruj Meje.

Ja, bil sem član enih 5 takih skupin, zdej sem pa samo še enim dvem. Ene dve al tri sem odlajku.

Zakaj pa si se za to odločil in zmanjšal število lajkanja takih strani?

Ker se mi zdi, da ljudje te pol slabo gledajo, da izpadeš nek rasist.

Kako bi pa opisal to stran SZM?

Ja oni izvajajo svojo propagando proti tej evropski politiki, ki se zdej izvaja. Recimo stran Open Borders izvaja propagando ZA to evropsko politiko oziroma ZA še večje sprejemanje beguncev. In ta skupina je prav obratno temu.

Misliš, da je pri izvajanju te politike uspešna?

Ma, ne vem. Če pogledam število lajkov, mislim, da jih imajo zdej manj, kukr so jih imeli takrat, kadar je bil prav tisti naval na Slovenijo. Tko da če to pogledamo, jim število lajkov upada. Če gledamo po tem uspešnost, so zmirej manj uspešni. Sam to je normalno, sej tut v medijih se zdej ne govori več od tega. Če bi v Sloveniji spet prišlo do tega, bi se število lajkov spet povečalo.

Kakšen pa se ti zdi pristop in diskurz, ki ga oni uporabljajo na strani?

Jaaa, odvisno. Ene stvari so v redu, ene so malo bolj ekstremne. Pol kdaj objavijo kako novico, ki ni 100% preverjena.

Jih torej ne jemlješ kot zanesljiv vir informacij?

Ma ja, mogoče res niso res verodostojni ku kak drugi medij. Čeprav 100% itak ni noben. Vsak se bori za svoje. Če pogledaš revijo Mladina, je verodostojna bl malo in isto kak Reporter, samo je pač vse v drugo smer.

Se na tej strani potem kdaj spuščaš v debato?

Ne, ne, samo par lajkov sem dal.

Kot sem ti že omenila, se moja diplomska naloga nanaša na to fotografijo. Jo poznaš?

Ja, ja.

Kje si jo pa najprej videl?

Ma pomoje na RTV SLO.

Poznaš torej tudi ozadje dogodka in mi ga lahko opišeš?

To je nek sirijski begunec, ki se je utopil pri prečkanju morja iz Turčije v Grčijo.

Kakšne občutke pa ti to vzbuja?

(skomigne z rameni, hladno) Ja, pač, je grozna, ja. Sam imaš ful groznih drugih posnetkov.

Se ti zdi, da je računalniško narejena ali da je verodostojna?

Ne, jst mislim, da se je fotografija resnično zgodila.

Meniš, da ne izstopa od drugih?

Odisno, kdo jo objavi in kakšen pomp narediš okoli tega. Bolj grozen je na primer uni posnetek, k se je v Nici napadalec zapeljal v množico ljudi in leži folk krvav po tleh – to je sigurno bolj grozno, ku pa ta fotografija. Tam je blo več mrtvih otrok, ne sam en, ku tle.

No, ta fotografija je bila posneta septembra 2015 in je bila takoj deležna velikega odziva in na Twitterju in pri politikih. Zakaj misliš, da je ravno ta fotografija tako preplavila omrežja in ljudi?

Ja, ker je tko normalno. Novinarji kot prvo nočejo spodbujati sovraštva, ker vi s tem samo spodbujali neke ekstreme in bi se še bolj širile možnosti za novega Hitlerja. Oni pač delajo obratno – skoraj, ku da bi hotli kej prikrit in igrajo na čustva ljudi. Novinarji pač hočejo izboljšati mnenje navadnih ljudi, ki je več kot očitno, da jih je večina proti sprejemanju večjega števila beguncev. Oni hočejo to malo popraviti. Ljudje pač poslušajo medije in kar mediji govorijo, tko ljudje pol mislijo. Mediji imajo glaven vpliv v družbi. Najbolj čudno je to, da so to fotografijo objavili skor vsi ta glavni mediji. Pač je bla res kot ena medijska propaganda, načrtovana.

Fotografija ni sama pricurjala v medije. Najprej je bila objavljena v turškem mediju, skupaj s še 50 drugimi fotografijami. Ljudi pa je zbadla in so jo kasneje objavljali po Twitterju in pozneje so postali še drugi mediji pozorni nanjo.

Ja sej, možno, možno. Ma pole so jo vsi mediji pograbili. Tko je dan danes, en par ta velikih medijev neki pograbi in pol jo pograbijo vsi. Raznih drugih fotografij, ki se nanašajo na teroristične napade ... Ker pač fotografija tega dečka igra na noto za odprtje meja, to je ena skrajnost. Če bi pa dali sliko po terorističnih napadih alpa fotografijo tistega župnika, ki so ga obglavili, te slike ni nikjer v medijih. Ker to igra na drugo noto, ki je proti beguncem. Tega noben ni vidu. Kar sem jst o tem napadu vidu, je blo na Live Leak, ker tam pač vidiš vse.

Ena meja v medijih tudi mora biti – če nič drugega, jih omejuje kodeks. Že glede te fotografije je bilo veliko debat o upravičenosti do objave.

Tudi to je res, samo ne vem. Alpa na Nova 24, ki igrajo malo na noto kontra beguncem, oni pa so objavili to sliko tega župnika. Noben drugi medij tega ni objavu, ne, na primer. Tut v medijih skos govorijo, da so ti napadalci psihični bolniki – ja hvala bogu, da so psihični bolniki, veš koliko je še takih v Evropi.

Imaš mogoče sam fotografijo, ki bi po tvojem mnenju bolje prikazovala begunsko krizo kot ta, ki sem ti jo pokazala?

Jaaa, potem bi kar zbral tisto, ki je bla posneta v Sloveniji, ko se cela truma ljudi, ko se vije po cesti, ko res pokaže nekontroliran uvoz ljudi. Begunci, to ok, ma migranti bi rabli vize in dokumente, kot piše v zakonih Evropske unije.

Kako bi pa ti definiral migrante in kako begunce?

Jah, begunc je tisti, ki pride iz vojnega območja ... Se pravi, da ne govorimo točno o specifični državi, ker je težko govorit kje je vojna in kje je ni ... če se da določiti, da pač prihaja iz vojnega območja, je torej to begunc. Če se pa tega ne da določiti in če ta oseba prihaja iz države, kjer ni nobenega vojnega konflikta, je to torej migrant. To se govori, ku da bi reku, kjer je trenutno vojni konflikt, ne pa kjer je bil prej petimi leti – pol gre v tem primeru spet za migrante.

Misliš, da so za migranti in begunci različni interesi?

Ja, za moje pojme to forcira gospodarstvo. Največji delež migrantov so sprejeli Nemci, Francija, ki je skorej enako velika ku Nemčija, jih je sprejela ful malo. Nemčija jih je sprejela en milijon v zadnjem letu zato, ker ima v ozadju gospodarske interese. Če bi bla politika človekoljubna in humanitarna, ne bi pustila, da oni hodijo iz Afrike sem in da se jih ena četrtnina utopi v morju. Ena boljša opcija, na primer, bi bila, da bi se jih šlo iskat. Druga pa, da bi to ustavili. Ma če bi bili res neki humanitarci, ne bi pustili toliko vonj, ki se dogajajo in se še bojo dogajale. To je pač pretveza. Za moje pojme ima prvi in največji interes gospodarstvo, ker dobi ful poceni delovno silo, ker ti ljudje niso izobraženi. To vem, ker je par delavcev od tatu šlo delat v Nemčijo za gradbeništvo in so rekli, da takega dela, kar delajo oni, je kar češ. Ti lahko pripelješ tolko ljudi ku češ in za vse bo delo. In Nemci rabijo take ljudi, poceni ljudi. To je glavni cilj. Drugi pa je po moje ustvarjanje Evrope kot enotne države: sploh v Nemčiji, kjer ti rečejo, da si ksenofob, če mahaš z nemško zastavo. To sta pač dve muhi na en mah. Močno gospodarstvo pa ima itak posledično moč tudi v politki.

V kakšni vlogi potem vidiš pri tem medije in njihovo poročanje?

Ja za prekrivanje. Ful je tega. Alpa to je blo najbolj bolano: ko je bil napad lih na obletnico tega Breivika, so mediji kar pograbili in isto je pograba tudi nemška policija: da je temu napadlcu bil Breivik vzor. To si lahko vidla tut na 24 ur alpa RTV SLO. In potem so čez nekej dni rekli, da v bistvu mu ni bil vzor, ampak da je isto pisal ta manifest, da zakaj Evropa ne sprejema tolko beguncev. Pač, Breivik mu v vsakem primeru ni mogu bit vzor, če je bil proti temu in tem ljudem.

Vidiš za mediji druge interese?

Ja, itak jih ne smeš nikoli jemati za 100 %. Sigurno je za njimi neko prikrivanje resnice in sej mogoče je do enke mere to prav, ker drugače bi res bil že kak Hitler na oblasti in Merklovo vrgli dol z oblasti. Ker če bi delali pomp glede terorističnih napadov, bi pol res prišlo do tega. Tako da kar se tega tiče, je prikrivanje skoraj potrebno, do ene mere. Zdej se nekež lagat in it v ekstreme, to pa ni v redu.

Kje pa vidiš ti rešitev tega?

Rešitev je samo v politiki. Mediji kej dosti tega ne bojo spreminjali, ker oni se itak ravnaajo po politiki in po teh raznih interesnih skupinah. V teh skupinah se začne, pol gre v politiko in pol v medije. Ma najprej morejo spremembe uveljaviti politiki. In na posamezniku je, da spremlja več različnih medijev, iz čim več virov.

Bi za konec mogoče še sam kaj dodal?

Ja, jst mam za dodat še dosti, ampak bolj glede politike. Ampak tko, jst nisem proti beguncem, čeprav mislim, da obstaja marsikatera bolj optimalna možnost, za njihovo najboljše. Na primer, dokler je vojna, da se postavi nek begunski tabor tam blizu njih v Jordaniji ali pa Turčiji in pač da Evropa to financira. Itak je Evropa za begunce dala ogromno keša. S tem denarjem veš kašn tabor bi lahko postavla! V tistem taboru bi mogu met vse: izobraževanje, delo, vse. Varovala bi jih evropska vojska ali pa modre čelade, odvisno kako bi se zmenil z državo, kjer bi bil ta tabor pač postavljen.

Kako da si prepričan, da bi te države tako sprejele te tabore, če ima še EU s tem take težave?

Ja, ker one bi dale samo zemljo, za vse ostalo bi poskrbela Evropa.

In te države beguncev ne bi doživljale kot varnostno grožnjo?

Ne, ker bi po vojni se ti ljudje vrnili v svojo prvotno domovino. Cel razvit svet bi jim pri obnovi svoje države pač pomagal. Sej tudi če v Evropi ostane samo najbolj izobražen del beguncev – kako naj se po vojni obnovi država? Šele takrat bi dolej nastopla prava revščina! To je moje mnenje glede beguncev. Glede migrantov pa po moje ni prav to kar se dela, ker obstajajo zakoni in obstajajo vize. Sej migracije v Evropo so vedno ble, sej vidimo kako je pisan London in zahodna mesta. Ampak to je bilo vedno v obvladljivem številu in z vizami in zakoni. Ma še pri teh je bila integracija slaba: samo poglej gete in migrantske četrti. Pol vidiš,

da še za tako malo ljudi Evropa ni znala oskrbet, pa bo zdeј skrbela za to neomejeno število ljudi.

Zakaj se ti zdi pa integracija tako nujna?

Ja, ker pol končajo v getu. Zame integracija predstavlja našo kulturo ... ne morejo oni ženske, ki je manj oblečena, kar naskočiti. Potrebno je ljudi vpelјati v kulturo in mu nuditi izobrazbo in še najpomembnejše mu daš znanje jezika, ker če ne nima kaj delati v državi. Ker če tega ni, pol ljudje končajo v getu in v revščini in se ne počutijo enakovredni državi. Če je revščina pride v kriminal in drugo pridejo kaka ekstremna nagnjenja. In kot muslimani so ti ljudje k temu še bolj nagnjeni, ker imajo taka ekstremna dela. Če se to dogaja, se jim po tem tudi domorodci izogibajo in to je nek začaran krog. In pol pride do kriminala in terorističnih napadov. In kaj potem naredijo domorodci? Ja pol oni izvolijo enega, ki jim obljubi, da bo v državi naredil red in tako pride na oblast novi Hitler. Za zaključek bi povedal še to, da ljudje danes v Evropi in v Ameriki, da se ne zavedajo zemeljske realnosti, sploh pa ti rojeni v 80. in 90. let, ki so imeli na pretek in hrane in vse materialne dobrine, zastoj šolstvo in zdravstvo, oni se težko zavedajo realnosti drugje po svetu. Sej pred drugo svetovno vojno je bila tle ista beda, ko je zdeј v Afriki. Nemogoče je, da bi cel svet prišel na isto stopnjo razvitosti ob istem času. Pač, hvala bogu smo se mi razvili tle, kjer imajo vsi ljudje vse. In to rad vprašam te zagovornike migracij: in koliko jih bomo mi sprejeli? 6 milijard ljudi? S tem bi tudi mi ratali nerazviti, ker mi bi jim mogli dati ves keš, oni bi s tem pridobili malo, mi bi izgubili vse. To je treba počakati in počasi počasi se bo vse razvilo naprej. Čez nekaj časa bojo vsi imeli vse osnovne dobrine. Taka je realnost.

PRILOGA I: INTERVJUVANEC H (B. P.)

Kot sem ti že omenila, sem te izbrala na podlagi tvojega lajka strani Slovenija zavaruj meje. Intervju pa bova začela širše, saj me kot študentko medijske smeri komunikologije najprej zanima, katere medije spremljaš?

Nobenih, prav nobenih. Na Facebooku spremljam prijatelje, ki so v vojski in so varovali dol mejo in kolege v Ljubljani, ki pač hodijo dol gledati, kaj se dogaja.

Novic in poročil sploh ne spremljaš?

Ne, ker itak je vse prikrito. Itak vsi vse prekrivajo. Najboljše je, da osebno prepričaš o stvareh, sploh če so ti blizu.

Na Facebooku, ki ti je torej glaven vir informacij, preživiš veliko časa?

Ja in ne. Itak sem že ful let član in skos kej štrkam. Ne bi znal ocenit, no, kolko ur na dan preživim gorej. Odvisno, kolko časa mam, no.

Zakaj si se odločil za lajk strani Slovenija Zavaruj Meje?

Zato ker hočem zavarovat prijatelje, družino, državo, tudi če je taka, ku je ... Hočem zavarovat domovino, no.

Zakaj se ti zdi to potrebno?

Ja, ker vidim begunce kot grožnjo temu.

Kakšen se ti zdi namen te strani?

Maah ... Itak več ali manj samo pišejo in nič ne naredijo. Po eni strani bi se ti ljudje mogli zbrat in it dol na mejo, jo zares varovat. Važna so dejanja in ne besede.

Poznaš še koga, ki se s tem strinja in ravno tako spremlja objave SZM?

Moj brat je in ti prijatli iz Ljubljane in pol kdaj, ko se vidimo v živo, imamo kdaj debate o tem.

Kaj pa ta fotografija, ki je osrednja tema moje diplome – jo poznaš, si jo videl?

Jaa, sem jo zasledil ja, ja. Ma ta fotografija je bla itak namenjena Franciji, kot svarilo za napade. Ker so povezali barve oblek od tega fatnka (pokaže na fotografijo): vidiš, majca, hlače in tle belo, ku zastava od Francije. To sem zasledil, ja.

Misliš, da je to glaven namen njenega nastanka?

Ja, pomoje, ja. Sam, sej ne veš, ker mediji so jo drugače izrabli. Oni itak predstavijo nekej, kar je lahko pol v resnici prav drugo. Ker tudi dol na meji, kot mi je pravil prijatelj, ko so šli policisti s solzivci nad migrante zaradi nereda, je oče svojega lastnega otroka postavil kot ščit pred sabo.

Kakšen vliv pa misliš, da je imela na ljudi?

Ja, vpliv itak da ima, ker ljudje smo naivni in verjamemo vse medijem. Zdej kak vpliv je imela na ljudi, je pa itak odvisno od človeka in kaj si misli o beguncem. Če jih ne mara, ne bo ta slika kej dosti spremenila.

Glede na odziv ljudi, politikov in medijev ima ta fotografija potencial, da postane ikonična za to obdobje begunske krize.

Ja, sej, seveda, ker je tudi politika vmes. To je blo itak vse načrtovano. Za moje pojme hoče Amerika zjebat Evropo in zato dela vojno v Siriji, da pol ti ljudje prihajajo gor. Sej se je zvedlo, da je Amerika pošiljala orožje beguncem in migrantom. Sej je vse logično – če ni vojne, pol noben ne služi. Oni pa imajo glavno proizvodnjo orožja. Glavni interes za vsem tem je itak dolar. Pol itak se vplete notr zgodovino – kao da smo mi kristjani tudi pobijali in prepričevali ljudi v vero. Samo jst zmerej rečem: mene ni blo tam, jst nism nič kriv, kar se je dogajalo pred 100 let. Sam na žalost se zgodovino skozi pogreva.

Imaš mogoče v mislih kako drugo fotografijo, ki bi glede na povedano bolje prikazovala begunsko krizo?

Ja, mogli bi prikazat to, kar se je za res dogajalo. Da bi tudi drugi znali začet razmišljat. Ker niso vsi tako bogi, kot kaže ta slika. Določeni so, logično, se umikajo do vojen, nočejo it v smrt. Določeni so pa itak poslani gor, da uničejo Evropo.

Kako pa definiraš begunca?

Begunc ... (razmišlja) Definiral bi ga kot človeka, ki hoče pobegnt od nekej slabega.

Kako migranta?

Podobna varianta. Sam da je to človek, ki sploh ne ve, kam it.

Kakšna pa se ti zdi njihova prihodnost v Evropi?

Ja, kašni se bojo lahko asimilirali. Samo kar se dogaja, ti napadi in to, nimajo vsi tega potenciala. Vsakemu človeku je treba dat možnost, samo to masovno prihajanje gor, je preveč, se ne da obvladat. Sej večina jih ne bo ostala tukej pr nas, grejo gor naprej do Nemčije. Samo če bo zdej Avstrija spet zaprla mejo, se bo pr nas šele lotilo. Pol se bo 100%

pr nas stanje poslabšalo, mi bomo pač nasrkali – tako ku so nasrkali Francozi, Nemci, Angleži ...

Kako misliš nasrkali?

Ja, s kakimi napadi in to. Zdej bojo iskali kake festivale in to, kjer je dosti ljudi na kupu, to bo njihova nova tarča.

Kaj bi pa ti v tem primeru naredil?

Prijel kauc v roko in se boru zase in za svojo domovino, za družino, za prijatelje. Pač, probu bi nekej naredit, ne pa bit samo tiho in se umaknt in reku, da me ne briga. Zame to ni nobena rešitev. Rešitev je, da provaš nekej naredit, da se začneš bojevat. Ker če se začneš umikat, pol delaš tako, ku delajo oni. Greš živet drugam, pustiš vse za sabo in ne spremeniš nič doma.

To je bilo večkrat slišano in očitano, ja, da bežijo, namesto da bi se borili ...

Sej to! Fora je, da večina moških beži pred tem, ženske pa so dolej v vojski in se borijo. Ne vem, kje je logika. Imaste več jajc! Očitno so dolej ženske res ta glavn stebr .

Bi k temu še kej dodal?

Nekej bo treba naredit, no, če se da, prej ku počí pr nas. Jst sem bil sicer prostovoljno v vojski, ma ta stvar bi mogla bit obvezna – še posebno za tiste, ki igrajo Pokemon Go (smeh). Sej gor Skandinavija in to, sej so že naredili skupino Sons of Odin. In v Angliji so motoristi izdali Hells of Angles in da bojo s tem branli državljane in tiste, ki se sami ne znajo branit, da jih bojo oni branli. Pol na drugi strani pa imaš skupine Refugees Welcome, ki je pa druga skrajnost in je plačana skrajnost, sigurno. Tam imajo sprane možgane, sej isto tle v Sloveniji. Za moje pojme bi ti ljudje mogli provat na lastni koži, kaki so ti ljudje. Majo sprano glavo od medijev in teh načel. Več al manj, če greš gledaš politično, so ti ljudje itak levičarji in pol logično grejo proti desničarjem, patriotom. Jst bi dal tem, ki podpirajo migrante, da imajo eno družino migrantov domov v hišo za en mesec, pol bi hitro vidli in spremenili mnenje, bi začeli drugače razmišljat. Sej ne govorim, da so vsi isti. Ma kar prave večina ... So mi pravli prijatli, ki so dol varovali mejo, so mi rekli, da mediji predstavijo 1% tistega, kar se dol dogaja realno. Ostalo je vse zlagano, tko da ... Ma sej to ne samo slovenski mediji, tudi mednarodni! Kdaj pogledam na italijanskih programih, tut tam je vse zlagano. Itak je preveč politike vmes. Gor, Poljska, Madžarska, to je že druga reč, gor so se že postavili za sebe.

Pač fora je, da ne morejo v enem letu naredit take migracije. To je blo vse prej naštimano, ker se je vojna v Afganistanu ustavla, pol niso meli več kej in so začeli v Siriji. Pol umešajo še vero in pol je tko. Pol začnejo ljudje to izkoriščat, se selijo, se umešajo še drugi narodi. Sej tut v Franciji, ko je uni pobival s kamionom, so najprej govorili, da sploh ni bil musliman, ker je pil alkohol, da je jedu svinjino in vse ... in na koncu po imenu, kaj je bil nek Abdul ... ma če on ni musliman (smeh). Zdaj je končno v Nemčiji tudi poklno, ker tam je itak Merklova dosti kriva, ker je mislna, da če jih bo sprejela, da ji bo kej prišparano. Ma nemogoče! Tipi k prihajajo gor imajo po 5000 evrov – ma od kje tebe dnar, če si migrant! In pol ku da to ni dovolj, jim še država nameni tolko dnarja – tega tut mediji niso povedali. Država jim namene 800 evrov davkoplačevalskega denarja. Naši upokojenci pa imajo 300/400 evrov pokojnine. Oni pa so prišli gor brez nič, enega dneva niso oddelali ...

Nooo, od kje tebi ti podatki, če si rekel, da medijev ne spremljaš?

Jaaa kolegi z Ljubljane so mi povedli. Sej to je v medijih vse prikrito. Sej zato jim ne sledim, ker itak je pranje možganov. Isto je na Facebooku – ku pride gor kak video, ki je realen, ki ni zaigran, ga v roku 24 ur ga ni več, ga odstrani admin.

Obstajajo tudi strani, Live Leak na primer, kjer lahko vsak objavi video ...

Jaaa, ma kolko cajta bo video gor. Ne vem no, sej to je lahko ena varovalka, da so vsi lahko malo novinarji, samo to je tko ... Sej so tut videji, k so obglavili unega župnika – ma kaj jim je ta naredu? To je prou simbolni napad na kristjanstvo, ker nas hočejo uničit.